

URADNI LIST

KRALJEVSKE BANSKE UPRAVE DRAVSKE BANOVINE

42. kos.

V LJUBLJANI, DNE 22. MARCA 1930.

Letnik I.

Vsebina:

191. Zakon o ustroju vojske in mornarice.
192. Zakon o specialni dokladi stalnih vojaških profesorjev vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije.
Razne objave iz «Službenih Novin».

Zakoni in kraljevske uredbe.

191.

Mi

Aleksander Prvi,
po milosti božji in narodni volji
kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev,

predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra za vojsko in mornarnico po zaslišanju predsednika Našega ministrskega sveta

Zakon

o ustroju vojske in mornarice,*

ki se glasi:

Prvi del.

Obče odredbe.

Clen 1.

Vojska in mornarica sta narodna vojaška sila.

Clen 2.

Naloga vojaške sile je, braniti domovino in biti podpora zakonitosti v državi.

Clen 3.

Kralj je vrhovni poveljnik vse vojaške sile.

Kralj predpisuje na predlog ministra za vojsko in mornarico z uredbami in pravili v obsegu,

* «Službene Novine kraljevine Srba, Hrvatov in Slovencev» z dne 23. septembra 1929., št. 222/LXXXIX.

odrejenem z zakonom: organizacijo in formacijo vojske, mornarice, šol, uradov, ustanov in zavodov; vse, kar se nanaša na poveljevanje, ocenjanje, dolžnosti, pravice, odgovornost, pristojnost, položaj in oblast oseb pri vojski in mornarici; oboroževanje in vobče vso materialno opremo za vojsko in mornarico; vse, kar se nanaša na službo, izučevanje, vzgajanje, disciplino pri vojski in mornarici, na mobilizacijo, koncentracijo in demobilizacijo vojske in mornarice, kakor tudi vse ostalo, kar se pokaže za potrebno.

Kralj more poveriti med vojno po svoji izprevidnosti poveljevanje operativne vojske vojvodi ali generalu, ki dobi naziv «komandant operativne vojske» in ki je odgovoren za svoje delovanje ministru za vojsko in mornarico.

Clen 4.

Na vojaški zastavi sta upodobljena: kralj in domovina.

Zastava je največja vojaška svetinja.

Obliko vojaške zastave in vse ostalo o njej predpisuje kralj z uredbo na predlog ministra za vojsko in mornarico.

Clen 5.

Vojaki in mornarji opravljajo ob vstopu v vojsko ali mornarico ustno prisego na zvestobo kralju in domovini. Ta prisega se glasi tako-le:

«Jaz (ime in priimek) prisezam na vsemogočnega Boga, da bom vrhovnemu poveljniku vse vojaške sile, kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev, Aleksandru Prvem u, vselej in v vseh razmerah zvest, iz duše vdan in poslušen; da se bom za kralja in domovino junaški boril; da se ne bom nikjer in nikoli izneveril vojaški zastavi in da bom slušal in zvesto izpolnjeval zapovedi vseh nadrejenih starejšin. Tako mi Bog pomagaj!»

Opravljená prísega velja za ves čas, dokler služi obveznik pri vojaški sili.

Novoizprebrani in novospregjeti častniki morajo podati tudi še pismeno prísego.

Novemu vladarju se opravlja prísega iznova.

Uradniki pri vojski in mornarnici opravljajo prísego, predpisano za civilne uradnike.

Člen 6.

Vsa vojaška sila ali njeni deli morejo biti v enem izmed teh štirih stanj: v rednem, pripravljénem, mobilnem in vojnem.

Redno stanje je, kadar je stalni kader v svoji redni jakosti, odrejeni s formacijo in proračunom.

Pripravljenó stanje je, kadar so razmere take, da je domovina pred nevarnostjo. Kakršna je pač potreba in kolikršna je stopnja nevarnosti, se objavi pripravljeno stanje celokupni vojaški sili ali enemu njenemu delu.

Mobilno stanje je, kadar je vsa vojna sila ali nekaj njenih delov v vojni jakosti in v popolni pripravljenosti za obrambo domovine in za vojevanje.

Vojno stanje je, kadar je domovina v vojni.

Prehod iz rednega v pripravljeno, v mobilno ali v vojno stanje in obratno se odreja s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarnico in v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta.

Kadar se odredi pripravljeno ali razglasi mobilno stanje, sme minister za vojsko in mornarnico v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta prepovedati vojaškim obveznikom, da bi odhajali iz domovine in iz okoliša svojih vojaških okrožij, in odrediti tudi vse druge potrebne ukrepe in posle zaradi opreme in pripravljenosti države, naroda in vojaške sile za obrambo domovine.

V pripravljénem, mobilnem in vojnem stanju so na razpolago za obrambo domovine in vojevanje vojaški upravi: vsa vojaška sila, ves naród in vsa finančna, ekonomska, industrijska in ostala materialna sredstva države in njenih državljanov.

Natančneje odredbe o tem se predpisujejo s kraljevo uredbo.

Drugi del.

Vojska.

Prvi oddelek.

Obveznost službe pri vojski.

Člen 7.

Obveznost službe pri vojaški sili je obča in vsak državljan kraljevine ima pravico in dolžnost, služiti pri njej.

Državljeni, sposobni za službo, služijo osebno ter se ne smejo nadomeščati z drugimi osebami niti se ne morejo odkupiti od obveznosti.

Državljeni, nesposobni za osebno službo, so zavezani, plačevati vojnico po odredbah tega zakona.

Kdor nima državljanske časti, ne sme služiti pri vojaški sili, zavezan pa je, plačevati vojnico, ter se uporablja v mobilnem in vojnem stanju za zaledijska dela.

Člen 8.

Nihče ne sme izstopiti iz državljanstva kraljevine, dokler ne odsluži svojega roka v kadru, razen po odločbi predsednika ministrskega sveta.

Člen 9.

Obveznost služenja pri vojski se začne z 21. letom starosti in traja do dovršenega 50. leta starosti; porazdeljena pa je tako:

- a) pri operativni vojski od 21. do dovršenega 40. leta; in
- b) pri rezervni vojski od dovršenega 40. do dovršenega 50. leta.

Člen 10.

V pripravljénem stanju sme pridržati minister za vojsko in mornarnico v stalnem kadru vojake in mornarje, ki odslužujejo svoj rok v kadru, toda najdlje za mesec dni, in ta čas se jim šteje za vežbo. Prav tako sme pozvati minister za vojsko in mornarnico v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta na službo pri vojski in mornarnici tudi potrebno število obveznikov iz operativne vojske in operativne mornarnice.

V mobilnem in vojnem stanju sme pozvati minister za vojsko in mornarnico na službo pri vojski in mornarnici tudi mladeniče od dovršenega 18. do dovršenega 20. leta starosti. Tako pozvanim mladeničem se šteje čas, ki ga prebijejo v službi pri vojski in mornarnici, v rok službe v stalnem kadru.

Prav tako sme pozvati minister za vojsko in mornarnico v mobilnem in vojnem stanju, kadar je treba, na službo za zaledijske dolžnosti tudi moške od 17. do 55. leta starosti, ki niso obvezniki vojaške sile ali so kot nesposobni oproščeni službe pri vojski in mornarnici, toda so za to službo sposobni.

Člen 11.

V mobilnem in vojnem stanju in kadar je pričakovati vojne, se obvezniki ne prevajajo.

Člen 12.

Stalni kader je vedno pod zastavo in je šola za pripravljanje vojske in mornarnice za vojno. Vendar pa se, poleg te njegove glavne naloge, vojaki in mornarji v stalnem kadru poučujejo tudi v pismenosti, kmetijstvu, ekonomiji in poznavanju svoje domovine in svojega naroda po programu, ki ga izdela minister za vojsko in mornarnico.

Člen 13.

Velikost vojske in mornarnice v stalnem kadru na obveznem roku služenja kakor tudi število onih oseb, določenih s formacijami vojske, ki niso na obveznem roku, se odredi vsako leto s proračunom.

Člen 14.

Leta za službo pri vojski in za plačevanje vojnice se računijo po celotnem koledarskem letu.

Člen 15.

V pripravljenem, mobilnem in vojnem stanju ni treba, da bi se pozivali rekruti in vojaški obvezniki, ki so železničarji, brodarji, strokovni delavci v izvestnih tvornicah, podjetjih in rudnikih, kakor tudi ne potrebno število državnih in samoupravnih uradnikov in uslužbencev in članov glavnega odbora društva Rdečega križa Srbov, Hrvatov in Slovencev k svojim edinicam, ampak ostati smejo pri svojem rednem poslu in tako zavarovati obratovanje svoje ustanove.

Tako zaposleni delavci, uradniki in uslužbenci spadajo pod vojaško disciplino, nimajo pravice, zapustiti svojega posla, ter se smatrajo povsem, kakor bi bili v vojaški službi. Če so v tem času po letih starosti zavezani kadrovske službi, se jim šteje čas, ki ga prebijejo na teh dolžnostih, v rok službe.

Natančnejše odredbe o tem se predpisujejo s kraljevo uredbo.

Drugi oddelek.

Ustroj vojske.

Člen 16.

V miru je vojska ustrojena v komande, edince in ustanove, katerih naziv, število in sestav se predpisuje z uredbo o formaciji vojske v mirnem času.

Člen 17.

Pri vojski so vrste vojske in strok. Vrste vojske se dele na glavne in pomožne.

Glavne vrste vojske so:

pehota,
artiljerija,
konjica,
inženjerija in
zrakoplovstvo.

Pomožne vrste vojske so:

prometne trupe,
intendantske trupe,
sanitetne trupe,
tehnične trupe,
neborske trupe in
specialni trupi: mejna trupa in orožništvo.

Orožništvo je sestavni del vojske samo glede organizacije in discipline.

Stroke so te-le:

generalnoštabna,
ekonomska,
tehnične,
sanitetna,
sodna,
duhovniška,
veterinarska in
godbena stroka.

1. Generalnoštabna stroka.

Člen 18.

Generalnoštabna stroka je organ ministra za vojsko in mornarnico za pripravljanje države in narodne vojaške sile za obrambo države in njenih koristi. Ta stroka služi v mirnem in v vojnem času kot organ za poveljevanje in za voditev vojske in mornarnice.

Ta stroka je za vso narodno vojaško silo skupna.

Generalnoštabni stroki načeljuje načelnik glavnega generalnega štaba. Načelnik skrbi za opravljanje službe te stroke, za njeno dopolnjevanje in izpopolnjevanje.

Člen 19.

Generalnoštabna stroka se dopolnjuje s častniki vrst vojske in mornarnice, ki imajo višjo vojaško izobrazbo in so s pripravo pri glavnem generalnem štabu ocenjeni za sposobne, opravljati generalnoštabne posle. To službo opravljajo občasno; dokler jo opravljajo, obdrže uniformo svoje vrste vojske ali mornarnice; nižji častniki pa uživajo, dokler opravljajo generalnoštabne posle pri glavnem generalnem štabu ali pri ministrstvu za vojsko in mornarnico ali pri višjih štabih, honorar učiteljev na vojaških šolah, ki mu odreja velikost minister za vojsko in mornarnico v mejah proračuna.

Organizacija in vse ostalo o tej stroki se predpisuje s kraljevo uredbo o glavnem generalnem štabu in generalnoštabni stroki.

2. Ekonomska stroka.

Člen 20.

Ekonomska stroka je za vso narodno vojaško silo skupna.

Njena naloga je, zalagati narodno vojaško silo v mirnem in v vojnem času z vsemi ekonomskimi potrebščinami.

Ekonomske stroki načeljuje načelnik ekonomskega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico. Načelnik skrbi za pravilno opravljanje službe te stroke, za njeno dopolnjevanje in izpopolnjevanje in vrši ekonomsko-industrijsko pripravo države za mobilizacijo in vojno.

Ekonomska stroka se deli na intendantsko in na kontrolno grano.

a) Intendantska grana organizira in upravlja posle, ki se tičejo zalaganja vojske in mornarnice z denarjem, življenskimi in vsemi ostalimi ekonomskimi potrebščinami v mirnem in v vojnem času; opravlja vse proviantne, blagajniške, oblačilne in skladiščne posle kakor tudi knjigovodstvo pri trupah, ustanovah in zavodih vojske in mornarnice; izdeluje proračun za vojsko in mornarnico, razporeja kredite, izdaja naloge za izplačila, v mejah odobrenih kreditov, in vrši vse priprave za zalaganje vojske in mornarnice z ekonomskimi potrebščinami med mobilizacijo in v vojnem času.

Intendantsko grano sestavljajo intendantski častniki.

b) Kontrolna grana vrši likvidacijo proračuna za vojsko in mornarnico kakor tudi kontrolo: potroška proračuna, denarne in materialne administracije in nabav, izvršenih v državi in v inozemstvu za potrebe vojske in mornarnice; skrbi za pravilno čuvanje in trošenje državne imovine in za zbiranje dohodkov pri vojski in mornarnici ter rešuje vse administrativne spore.

Kontrolno grano sestavljajo vojaški kontrolorji.

Razen teh obstoje za obe grani ekonomske stroke še vojaški pisarji.

Člen 21.

Ekonomska stroka se dopolnjuje:

a) Intendantska grana:

1.) z aktivnimi častniki vrst vojske in mornarnice, ki uspešno dovrše višjo šolo intendantske akademije pri nas ali ustrezno šolo v inozemstvu ter se ocenijo na enoletnem praktičnem poslovanju pri intendanturah oblastnih ali mornarniških komand za izobražene in sposobne, voditi intendantske posle;

2.) z aktivnimi častniki vrst vojske, ki dovrše višjo šolo vojaške akademije in pokažejo na dvoletni intendantski pripravi pri intendanturah oblastnih ali mornarniških komand izobrazbo in sposobnost, voditi intendantske posle, ter opravijo po dovršeni pripravi tudi izpit, predpisan za prevedbo v stroko; in

3.) z absolviranimi gojenci naše nižje šole intendantske akademije.

b) Kontrolna grana:

1.) z aktivnimi častniki vrst vojske in mornarnice in ekonomske stroke, ki predhodno prebijejo dvoletno pripravo ter opravijo izpit, predpisan za to grano; potem se prevedejo za vojaške kontrolorje ustreznega razreda po činu, ki so ga imeli. Ta priprava ni obvezna za častnike ekonomske stroke, ki so prebili prej v višjih častniških činih najmanj štiri leta in so ocenjeni za sposobne, opravljati posle kontrolne grane;

2.) s civilnimi osebami, ki imajo najmanj srednješolsko izobrazbo, ki so preslužile najmanj štiri leta v državni službi ter opravljale posle finančne ali računsko-kontrolne grane. Te osebe se sprejemajo za začasne civilne uradnike; ko pa prebijejo dvoletno pripravo ter opravijo predpisani izpit, se postavijo za vojaške kontrolorje ustreznega razreda po plači in službenih letih v civilni državni službi, toda do všteteja I. nižjega razreda.

c) Vojaški pisarji:

s prevajanjem podčastnikov vojske in mornarnice, ki so preslužili najmanj 10 let v podčastniških činih, ki so pokazali na enoletni pripravi pri intendanturah divizijskih oblastnih komand izobrazbo in sposobnost, opravljati administrativne posle, ter so opravili predpisani izpit.

Vse ostalo o ekonomski stroki glede njene organizacije, priprave častnikov in podčastnikov in civilnih oseb za poedine grane stroke, opravljanja izpitov, njih prevajanja in službovanja kakor tudi glede ustroja in ureditve intendantske akademije in drugih šol in tečajev ekonomske stroke se predpisuje s kraljevo uredbo o ekonomski stroki.

3. Tehnične stroke.

Člen 22.

V tehnične stroke spadajo: artiljerijsko-tehnična stroka, inženjersko-tehnična stroka, zrakoplovno-tehnična stroka in geodetska stroka.

A. Artiljerijsko-tehnična stroka.

Člen 23.

Artiljerijsko-tehnična stroka opravlja vse posle, ki se nanašajo na preskušanje, nabavljanje in izdelovanje: orožja, streliva, raznesil, vozil kakor tudi sirovin za izdelovanje celokupne bojne opreme. Ta stroka zalaga vojsko s celokupno državno bojno opremo in z materialom v artiljerijski grani, in sicer tako v mirnem kakor tudi v vojnem času, ter zasleduje razvoj sodobne artiljerijske tehnike.

Artiljerijsko-tehnično stroko sestavljajo: artiljerijsko-tehnični častniki, vojaški tehnični uradniki s strokovno tehnično fakultetno, z višjo in s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko, civilni uradniki s strokovno tehnično fakultetno, z višjo in s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko in civilni uslužbenci z nižjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko.

Tej stroki načeluje načelnik artiljerijsko-tehničnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico. Načelnik vodi posle te stroke in skrbi za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje s strokovnim tehničnim osebjem. Skrbi za izpopolnjevanje in upravljanje celokupne službe v tozemskih orožnih tvornicah in delavnicah kakor tudi v tvornicah za strelivo in raznesila. Izvršuje vse priprave za vojno kakor tudi za mobilizacijo domače industrije za vojne svrhe v artiljerijski grani.

Člen 24.

Ta stroka se dopolnjuje:

1.) s častniki, ki dovrše višjo artiljerijsko šolo ali strokovno fakulteto v državi ali v inozemstvu ter pokažejo na dvoletni praktični pripravi pri naših artiljerijsko-tehničnih ustanovah izobrazbo in sposobnost za prevedbo v artiljerijsko-tehnično stroko. V stroko se prevedejo s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli;

2.) s civilnimi osebami s strokovno tehnično fakultetno ali z višjo strokovno ali s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko. Sprejemajo se za začasne civilne uradnike; ko pa prebijejo dvoletno pripravo pri naših artiljerijsko-tehničnih ustanovah in se ocenijo za sposobne za stroko, se postavijo za stalne nižje vojaško-tehnične urad-

nike artiljerijsko-tehnične stroke, in sicer oni, ki so dovršili fakulteto, v III. razred, ostali pa v IV. razred, če prihajajo takoj po dovršeni šoli, če pa prihajajo iz druge grane državne službe ali iz privatnega poklica, za nižje vojaško-tehnične uradnike onega razreda, ki ustreza njih dotedanjemu položaju v civilni službi, toda do vštetea I. nižjega razreda;

3.) s civilnimi osebami s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo ali z višjo strokovno ali s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko; in

4.) s civilnimi osebami z nižjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko in z absolviranimi gjeneci vojaško-obrtne šole, ki preslužijo po dovršeni šoli kot državni mojstri in nadzorniki uspešno pet let v vojaško-tehničnih zavodih.

Osebe pod 3.) in 4.) se sprejemajo za civilne uradnike in uslužbence po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

B. Inženjersko-tehnična stroka.

Člen 25.

Inženjersko-tehnična stroka ima nalogo, projektirati in izvrševati vsa utrdjena, gradbena, strojna, elektrotehnična in prometna dela, potrebna vojski v mirnem in vojnem času, in zasledovati razvoj sodobne inženjerske tehnike kakor tudi nabavljati in izdelovati celokupno inženjersko opremo, potrebno vojski v mirnem in v vojnem času.

Inženjersko-tehnično stroko sestavljajo: inženjersko-tehnični častniki, vojaški tehnični uradniki s strokovno tehnično fakultetno, z višjo in s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko, civilni uradniki s strokovno tehnično fakultetno, z višjo in s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko in civilni uslužbenci z nižjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko.

Tej stroki načeluje načelnik inženjersko-tehničnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarico. Načelnik vodi posle te stroke, skrbi za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje s strokovnim osebjem; skrbi tudi za postavljanje, vzdrževanje in za službo inženjerskih in inženjersko-tehničnih ustanov, delavnic in arzenalov v državi, potrebnih vojski.

Izvršuje vse priprave za vojno kakor tudi za mobilizacijo domače industrije in sredstev za vojne svrhe v inženjerski grani.

Člen 26.

Ta stroka se dopolnjuje:

1.) s častniki, ki dovrše višjo vojaško inženjersko šolo v državi ali v inozemstvu ter se ocenijo na dvoletni praktični pripravi pri nas za izobražene in svojnne, da se prevedejo v stroko. V inženjersko-tehnično stroko se prevedejo s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli;

2.) s civilnimi osebami s strokovno tehnično fakultetno ali z višjo strokovno ali s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko, ki prebijejo

po dovršeni šoli uspešno v praksi v civilni službi najmanj dve leti in opravijo izpit, predpisan za vojaško-tehničnega uradnika inženjersko-tehnične stroke. Sprejemajo se v III. razred, če imajo dovršeno fakulteto, ostali pa v IV. razred, če prihajajo takoj po dovršeni šoli in po dvoletni praksi, prebiti v civilni službi; če pa prihajajo iz druge grane državne službe ali iz privatnega poklica, za nižje vojaško-tehnične uradnike onega razreda, ki ustreza njih dotedanjemu položaju v civilni službi, toda do vštetea I. nižjega razreda;

3.) s civilnimi osebami s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo ali z višjo strokovno ali s srednjo tehnično izobrazbo za to stroko; in

4.) s civilnimi osebami z nižjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko in z absolviranimi gjeneci vojaško-obrtne šole, ki preslužijo po dovršeni šoli kot državni mojstri pet let v vojaško-tehničnih zavodih.

Osebe pod 3.) in 4.) se sprejemajo za civilne uradnike in uslužbence po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

C. Zrakoplovno-tehnična stroka.

Člen 27.

Zrakoplovno-tehnična stroka vodi vse posle tehničnega značaja, potrebne zrakoplovstvu; zasleduje razvoj zrakoplovne tehnike; skrbi, da je zrakoplovni material vedno na sodobni višini.

V nalogo zrakoplovno-tehnične stroke spadajo vsi posli: za konstruiranje, izdelovanje, popraviljanje, kontroliranje izdelovanja, nabavljanje, uporabljanje, čuvanje in vzdrževanje vsega zrakoplovnega materiala.

To stroko sestavljajo: zrakoplovno-tehnični častniki, vojaški tehnični uradniki s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo, z višjo in s srednjo strokovno izobrazbo za to stroko, civilni uradniki s strokovno tehnično fakultetno, z višjo in s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko in civilni uslužbenci z nižjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko.

Posle te stroke vodi komandant zrakoplovstva. Komandant skrbi za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje s strokovnim osebjem, za pravilno opravljanje in izpopolnjevanje celokupne službe v vojaških tvornicah in delavnicah zrakoplovnega materiala v državi in vrši vse priprave za vojno kakor tudi za mobilizacijo domače industrije za vojne svrhe v zrakoplovno-tehnični grani.

Člen 28.

Ta stroka se dopolnjuje:

1.) s častniki, ki so dovršili višjo zrakoplovno-tehnično šolo ali strokovno fakulteto v državi ali v inozemstvu ter so dobili diplomu inženjerja zrakoplovstva, kakor tudi s častniki, ki se specializirajo po dovršenem strojnem odseku na univerzi v državi ali v inozemstvu za zrakoplovno-tehnično stroko v specialnih šolah ali tvornicah. Poleg tega velja

za vse pogoje, da pokažejo na dvoletni praktični pripravi pri naših zrakoplovno-tehničnih zavodih izobrazbo in sposobnost za prevedbo v zrakoplovno-tehnično stroko. Prevedejo se v stroko s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli;

2.) s civilnimi osebami, diplomiranimi zrakoplovnimi inženjerji kakor tudi z inženjerji drugih gran in z osebami s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo, ki so se najmanj dve leti posebe specializirale za razne grane zrakoplovne službe in ki opravijo izpit za to stroko. Sprejemajo se za nižje vojaško-tehnične uradnike zrakoplovno-tehnične stroke, in sicer v III. razred, če prihajajo takoj po dovršeni šoli; če pa prihajajo iz druge grane državne službe ali iz privatnega poklica, za nižje vojaško-tehnične uradnike onega razreda, ki ustreza njih dotedanjemu položaju v civilni službi, toda do vštete I. nižjega razreda;

3.) s podčastniki zrakoplovstva v naredniškem ali vodniškem činu, ki so prebili v teh činih skupaj najmanj štiri leta, poleg tega najmanj dve leti uspešno izvrševali zgolj tehnična dela pri komandah, zavodih in ustanovah zrakoplovstva ter opravili izpit, predpisan za nižjega vojaško-tehničnega uradnika IV. razreda; v ta razred tudi napredujejo, če sicer izpolnjujejo še ostale pogoje tega zakona;

4.) s civilnimi osebami z dovršeno strokovno tehnično fakulteto ali z dovršeno višjo ali z dovršeno srednjo strokovno tehnično šolo v državi ali v inozemstvu, ki prebijejo po dovršeni šoli najmanj leto dni na delu v vojaških ali privatnih zrakoplovno-tehničnih zavodih;

5.) z absolviranimi gojenci nižjih vojaških ali mornarniških ali civilnih tehničnih šol, ki preslužijo po teh dovršenih šolah kot državni mojstri in nadzorniki uspešno pet let v zrakoplovnih edinicah, arzenalih in zavodih.

Vse te osebe pod 4.) in 5.) se sprejemajo za civilne uradnike in uslužbence po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

D. Geodetska stroka.

Člen 29.

Geodetska stroka ima nalogo, opravljati vse posle za izmerjanje in kopiranje zemljišč; izdeluje in reproducira karte naše države in njenih pomorskih pasov kakor tudi karte ostalih držav za potrebe vojske in mornarnice. Razen tega opravlja geodetska stroka vse ostale posle in znanstvena dela, ki so v zvezi z njeno osnovno nalogo in z razvojem geodetske znanosti.

Geodetsko stroko sestavljajo: geodetski častniki, vojaški tehnični uradniki s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo, z višjo in s srednjo strokovno izobrazbo za to stroko, civilni uradniki s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo, z višjo in s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko in civilni uslužbenci z nižjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko.

Tej stroki načeljuje načelnik vojaškega geografskega instituta. Načelnik vodi posle te stroke, skrbi za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje ter zasleduje razvoj sodobne geodetske tehnike.

Člen 30.

Ta stroka se dopolnjuje:

1.) s častniki z vojaško-geodetsko šolo, dovršeno v državi ali v inozemstvu, ki pokažejo na dvoletnih praktičnih delih pri vojaškem geografskem institutu izobrazbo in sposobnost za prevedbo v stroko. Prevajajo se v geodetsko stroko s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli;

2.) s civilnimi osebami s strokovno tehnično fakultetno ali z višjo strokovno ali s srednjo strokovno tehnično izobrazbo za to stroko. Te osebe se sprejemajo za začasne civilne uradnike in če se ocenijo na dvoletnih praktičnih delih za sposobne ter opravijo izpit, predpisan za stroko, se postavijo za stalne nižje vojaško-tehnične uradnike geodetske stroke, in sicer oni z dovršeno fakulteto v III. razred, ostali pa v IV. razred, če prihajajo takoj po dovršeni šoli; če pa prihajajo iz druge grane državne službe ali iz privatnega poklica, za nižje vojaško-tehnične uradnike onega razreda, ki ustreza njih dotedanjemu položaju v civilni službi, toda do vštete I. nižjega razreda;

3.) s civilnimi osebami s strokovno fakultetno ali z višjo ali s srednjo ali z nižjo strokovno izobrazbo za to stroko. Sprejemajo se za civilne uradnike in uslužbence ustrezne kategorije in skupine po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

4. Sanitetna stroka.

Člen 31.

Sanitetna stroka je za vso narodno vojaško silo skupna. Njena naloga je, skrbeti za zdravje moštva pri vojski in mornarnici in za njegovo zdravljenje, opravljati bakteriološke in lekarnsko-kemijske posle, napravljati zdravila, čuvati sanitetni material za vojsko in mornarnico ter izvajati strokovni pouk pri sanitetnih edinicah, v sanitetnih šolah in pri trupi.

Sanitetni stroki načeljuje načelnik sanitetnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico. Načelnik skrbi za pravilno opravljanje in kontroliranje službe sanitetne stroke, za zalaganje z zdravili in ostalim sanitetnim in lekarnskim materialom in istotakimi potrebščinami, za dopolnjevanje stroke z osebjem in za njegovo izpopolnjevanje, za vse sanitetne edinice, ustanove in šole kakor tudi za pripravo države za vojno v sanitetnem pogledu.

Sanitetna stroka se deli na zdravniško in na lekarnarsko grano.

a) Zdravniško grano sestavljajo: sanitetni častniki, civilni zdravniški pomočniki in uslužbenci, strokovni za posle te grane. Tej grani pripadajo: sanitetne trupe, vojaške bolnice, vojaški ambulatoriji in desinfekcijski zavodi, sanitetni zavodi, sanitetna založišča in sanitetne šole.

b) Lekarnarsko grano sestavljajo: lekarnarski častniki, absolvirani magistri farmacije s fakultetno izobrazbo in civilni uslužbenci, strokovni za posle lekarnarske grane. Tej grani pripadajo: vojaške lekarne in vojaško-lekarnarska založišča.

Clen 32.

Ta stroka se dopolnjuje:

a) Zdravniška grana:

1.) z zdravniki, doktorji medicine, ki imajo pravico prakse pri nas in izpolnjujejo tudi ostale pogoje tega zakona. Sprejemajo se s činom sanitetnega poročnika;

2.) z zdravniškimi pomočniki izmed oseb, ki odslužijo po dovršeni vojaško-sanitetni šoli v državi kot bolničarski naredniki najmanj štiri leta in opravijo izpit, predpisan za sanitetnega pomočnika IV. razreda; v ta razred tudi napredujejo, če ustrezajo še ostalim pogojem tega zakona.

b) Lekarnarska grana:

z magistri farmacije ali diplomiranimi kemiki s fakultetno izobrazbo, ki izpolnjujejo tudi ostale pogoje tega zakona. Sprejemajo se v činu lekarnarskega poročnika.

5. Sodna stroka.

Clen 33.

Sodni stroki je naloga, izvrševati vojaško pravosodje in pravne posle pri vojski in mornarnici.

Sodno stroko sestavljajo sodni častniki.

Ta stroka je za vso narodno vojaško silo skupna.

Tej stroki načeluje načelnik sodnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico. Načelnik skrbi za redno in točno opravljanje poslov te stroke, nadalje za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje.

Clen 34.

Ta stroka se dopolnjuje:

1.) s civilnimi osebami, diplomiranimi slušatelji pravne fakultete v državi ali v inozemstvu, ki opravijo tudi izpit, predpisan za sprejem v to stroko, ter izpolnjujejo še ostale pogoje tega zakona. Sprejemajo se s činom sodnega poročnika;

2.) z nižjimi aktivnimi častniki vojske in mornarnice, ki dovrše pravno fakulteto v državi ali v inozemstvu. V stroko se prevajajo s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli, ko opravijo predhodno tudi izpit, predpisan za prestop v stroko.

6. Duhovniška stroka.

Clen 35.

Duhovniška stroka skrbi za versko negovanje duše in morale in za vse verske potrebe moštva pri vojski in mornarnici.

Duhovniška stroka je za vso narodno vojaško silo skupna ter je sestavljena iz stalnih in honorarnih vojaških duhovnikov priznanih veroizpovedanj.

Stalni vojaški duhovniki so samo referenti za veroizpovedanja pri ministrstvu za vojsko in mornarnico, in sicer po en referent za dotično veroizpovedanje. Ostali duhovniki pri vojski in mornarnici so honorarni.

Referenti za veroizpovedanja pri ministrstvu za vojsko in mornarnico skrbe za pravilno in redno opravljanje verskih obredov pri narodni vojaški sili v mirnem in v vojnem času, nadalje za dopolnjevanje te stroke z duhovnim osebjem v mejah formacije v mirnem in v vojnem času.

Clen 36.

Duhovniška stroka se dopolnjuje s posvetnimi duhovniki zakonito priznanih veroizpovedanj v državi, ki so naši državljani in ki imajo sposobnost za duhovniško službo pri vojski in mornarnici, prvenstveno z onimi, ki imajo fakultetno izobrazbo.

Referenti za veroizpovedanja pri ministrstvu za vojsko in mornarnico se postavljajo in povišujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarnico.

Honorarne vojaške duhovnike postavlja in razrešuje minister za vojsko in mornarnico.

7. Veterinarska stroka.

Clen 37.

Veterinarski stroki je naloga, skrbeti za čuvanje zdravja živine pri vojski in za njeno zdravljenje; opravljati vse veterinarske posle; zalagati vojsko z živino, podkovskim orodjem in materialom v mirnem in v vojnem času; kakor tudi pripravljati v veterinarskem pogledu državo za vojno.

Veterinarsko stroko sestavljajo: veterinarski častniki, veterinarski pomočniki in mojstri podkovalci. Tej stroki pripadajo tudi vse veterinarske šole in ustanove.

Tej stroki načeluje načelnik veterinarskega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico. Načelnik skrbi za pravilno opravljanje službe te stroke in za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje.

Clen 38.

Ta stroka se dopolnjuje:

1.) z veterinarji, ki so dovršili veterinarsko fakulteto v državi ali v inozemstvu, imajo pravico prakse pri nas ter izpolnjujejo tudi ostale pogoje tega zakona. Sprejemajo se v činu veterinarskega poročnika;

2.) z veterinarskimi pomočniki, absolviranimi gojenci vojaško-veterinarske šole, ki preslužijo v naredniškem činu najmanj štiri leta pri vojaško-veterinarskih ustanovah in trupah na veterinarskih dolžnostih ter opravijo izpit, predpisan za nižjega vojaško-veterinarskega pomočnika IV. razreda; v ta razred tudi napredujejo, če sicer izpolnjujejo še ostale pogoje tega zakona;

3.) s podkovalci:

a) s podčastniki, absolviranimi gojenci vojaško-podkovske šole, ki prebijejo po dovršeni šoli šest let na podkovalskih dolžnostih ter opravijo predpisani mojstrski izpit; in

b) s civilnimi podkovalci.

Eni in drugi se postavljajo za mojstre podkovalce po predpisih ministra za vojsko in mornarico, skladno tudi z odredbami zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

8. Godbena stroka.

Člen 39.

Tej stroki je naloga, zadoščati pri vojski in mornarnici glasbeno-etičnim potrebam in negovati narodno glasbeno veščino. Godbena stroka sestavljajo: kapelniki, godbeniki (muzičarji) in godbeni pripravniki. Tej stroki pripadajo vse godbe pri vojski in mornarnici, nadalje vojaške ali mornarške glasbene šole.

Ta stroka je za vso vojaško silo skupna.

Tej stroki načeluje referent za glasbo pri ministertvu za vojsko in mornarico. Referent skrbi za pravilno opravljanje službe te stroke, za njeno izpopolnjevanje in dopolnjevanje.

Člen 40.

Godbena stroka se dopolnjuje:

1.) s kapelniki: osebami z dovršenim konservatorijem ali z glasbeno šolo, enako konservatoriju, pri nas ali v inozemstvu, kakor tudi z godbeniki, ki dovrše najmanj s prav dobrim uspehom dirigentski tečaj naše vojaško-glasbene šole. Vsi ti se sprejemajo za nižje vojaške kapelnike IV. razreda, če opravijo tudi izpit, predpisan za to, in izpolnjujejo še ostale pogoje tega zakona;

kapelniki nosijo častniško uniformo;

2.) z godbeniki: osebami, ki so uspešno dovršile nižjo vojaško ali civilno glasbeno šolo v državi ali v inozemstvu, nadalje s civilnimi osebami, ki imajo po oceni strokovne komisije ustrezno glasbeno izobrazbo.

Godbeniki, ki se sprejmejo iz civilnega poklica, se sprejmejo v ustrezne razrede po glasbenih sposobnostih.

Godbeniki so stalni ali pogodbeni. Stalni godbeniki smejo biti samo državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Tretji oddelek.

Vojaško-teritorialna razdelitev države.

Člen 41.

V vojaško-teritorialnem pogledu se deli država na armijske oblasti, te pa na divizijske; divizijske oblasti se dele na vojaška okrožja (vojne okruge), ki se dele na vojaške sreze (vojne srezove).

Koliko bodi armijskih in divizijskih oblasti, vojaških okrožij in vojaških srezov kakor tudi vse

ostalo o tem se predpisuje z uredbo o formaciji vojske.

Četrty oddelek.

Stalni kader.

a) Redovi.

1. Obveznost služenja v stalnem kadru.

Člen 42.

Služba v stalnem kadru se začne v onem koledarskem letu, ko dovršuje rekrut 21. leto življenja, in traja osemnajst mesecev za vse vrste vojske in stroke, izvzemši mornarico in zrakoplovstvo, kjer traja služba v stalnem kadru dve leti.

Dan, ko vstopajo rekruti v stalni kader, odreja minister za vojsko in mornarico.

Rok službe v kadru se šteje od dne, ko vstopi rekrut v komando stalnega kadra.

Člen 43.

Mladenič, sposoben za službo pri vojski ali pri mornarnici, ki želi vstopiti prostovoljno prej v stalni kader, sme vstopiti že po dovršenem 18. letu starosti, toda samo z roditeljevo ali varuhovo dovolitvijo. Služi popolni rok v kadru, ne glede na svoje imovinsko in združno stanje ter se pošlje v kader z ostalimi rekruti dotične vrste vojske ali pa k mornarnici.

Člen 44.

Oni, ki so postali ali postanejo državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa niso dovršili 25. leta, so zavezani, odslužiti predpisani rok v stalnem kadru, če so za službo sposobni in če niso odslužili v državi, iz katere so prišli, roka v stalnem kadru; drugače se vpišejo po letih starosti v operativno ali v rezervno vojsko.

Člen 45.

Kdor se namerno odtegne službi v stalnem kadru, služi tri leta, če se zaloti do dovršenega 40. leta starosti. Od dne, ko bi bil moral vstopiti v kader, in dokler ne nastopi službe, se pobira od njega imovine ali dohodkov vojnika po odredbah tega zakona.

Onih, ki žive zaradi zaslužka stalno izven naše države v Evropi, razen v državah v naši neposredni soseščini, kakor tudi onih, ki žive zaradi zaslužka stalno izven Evrope v prekmorskih državah kot izseljeni ali tam naturalizirani, ali ki žive v teh deželah tudi začasno, toda so odšli pet let pred naborem, ni smatrati, da se odtezajo službi v stalnem kadru, če se prijavijo ob času svojega nabora, pa najdlje do dovršenega 25. leta starosti našim vojaškim ali civilnim predstavnikom v dotičnih državah, kjer žive, in če uredijo svojo vojaško obveznost. Vsi ti, ki se do dovršenega 25. leta starosti ne vrnejo iz izseljenstva v domovino na stalno ali začasno bivanje, so v mirnem času oproščeni službe v kadru, če ne bi zahtevale posebne potrebe, da jih je pozvati v kader, o čemer odloči minister za voj-

sko in mornarico v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta. Ob mobilizaciji in vojni se morajo vsi ti takoj vrniti v domovino ter se prijaviti svojim komandam, če spadajo še nadalje pod obveznost služenja po odredbah tega zakona in če so sposobni za službo pri vojski. Oni izmed njih, ki tega ne store, kakor tudi oni, ki do dovršenega 25. leta starosti ne uredijo svoje vojaške obveznosti pri naših tamošnjih vojaških ali civilnih predstavnikih, se smatrajo za vojaške begunce.

Vsem obveznikom iz drugega odstavka tega člena zakona se dovoljuje, da smejo priti, dokler traja obveznost služenja v stalnem kadru, v domovino vsako tretje leto zaradi svojih privatnih poslov ter bivati v njej največ do treh mesecev; po tem roku se morajo vrniti v državo, iz katere so prišli in v kateri so prej živeli. Oni izmed njih, ki se v postavljenem trimesečnem roku ne bi vrnili, kakor tudi oni, ki se vrnejo iz izseljenstva iznova v domovino na stalno ali začasno bivanje, služijo, če so za službo sposobni, in sicer:

1.) vsi oni, ki se vrnejo do dovršenega 27. leta starosti, rok, ki jim pripada po zakonu;

2.) vsi oni, ki se vrnejo po dovršenem 27. letu pa do dovršenega 32. leta starosti, rok devetih mesecev, če bi bili v tem času po združnih okoliščinah zavezani kadrovske službi; in

3.) vsi oni, ki se vrnejo po dovršenem 32. letu starosti, ne služijo kadra, ampak se vpišejo kot obvezniki v operativno vojsko.

Kot obvezniki operativne vojske se razporede tudi oni izseljenci po drugem odstavku tega člena zakona, ki se do dovršenega 32. leta starosti ne vrnejo v domovino na stalno bivanje.

Vsi obvezniki, omenjeni v tem členu zakona, naši državljani, ki prostovoljno vstopijo v vojsko tuje države, v katero so se stalno ali začasno nastanili ali odselili, toda brez dovolitve predsednika ministrskega sveta, in glede katerih ugotove to naši vojaški ali civilni predstavniki v dotični državi, izgube že s tem državljanstvo ter prestanejo biti naši državljani.

Za odhod v inozemstvo se ne smejo izdajati potne listine mladeničem, ki dovršujejo v dotičnem koledarskem letu 18. leto starosti, dokler ne odslužijo obveznega roka v kadru ali dokler ne uredijo vojaške obveznosti.

Člen 46.

Vojak ali mornar, ki pobegne iz stalnega kadra, se kaznuje, če se zaloti, s kaznijo, določeno v vojaško-kazenskem zakoniku; poleg tega pa mora doslužiti v kadru toliko časa, kolikor ga je prebil na begu.

V službo v stalnem kadru se ne šteje ter se mora odslužiti tudi čas, ki ga prebije vojak v zaporu po sodni obsodbi, nadalje čas, ki ga prebije v zaporu med redno kazensko preiskavo in dokler teče zoper njega sodno postopanje, če se ugotovi, da je obtoženec kriv in če se obsodi z izvršno

sodbo zaradi prestopka ali zločina ali če se oprosti kazni, ker ni zadostnih dokazov.

Člen 47.

Nihče ne sme biti državni, samoupravni ali občinski uradnik in tudi ne sme postati dijakon, duhovnik, menih ali vobče duhovna oseba, niti začeti z opravljanjem kakršnegakoli posla na svoje ime, za katerega se zahteva dovolitev državnega ali samoupravnega oblastva, če ni odslužil v stalnem kadru obveznega roka, razen če je po odredbah tega zakona stalno ali začasno oproščen službe v kadru.

Da se kdo sprejme v omenjene službe ali da dobi dovolitev za kakršnokoli javno obratovanje na svoje ime, mora predložiti vojaško listino o odslužitvi roka v stalnem kadru ali potrdilo, da je oproščen službe v stalnem kadru, kdor pa je zavezan, plačevati vojnico, tudi potrdilo, da je vojnica plačana.

Za one, ki niso dovršili 21. leta, ne veljajo odredbe tega člena glede opravljanja samostalnih poslov.

Člen 48.

Rekrut, ki dobi kot začasno nesposoben državno službo, pa se do dovršenega 24. leta spozna za sposobnega za vojaško službo, mora odslužiti predpisani rok v stalnem kadru; zaradi tega se mora odpustiti iz državne službe, dokler ne odsluži svojega roka. Ko odslužijo obvezni rok in se odpuste iz kadra, imajo te osebe prvenstvo do sprejema ali do vrnitve v državno službo.

Rekrut, ki dobi kot začasno nesposoben po zakonskih predpisih duhovno zvanje, pa se po odredbah prvega odstavka tega člena zakona spozna za sposobnega za vojaško službo, odslužuje svoj obvezni rok v stalnem kadru pri bolničarjih.

2. Skrajševanje roka v stalnem kadru in opravečanje.

Člen 49.

Vkljub členu 42. tega zakona se skrajšuje rok službe v kadru:

a) Na devet mesecev:

1.) onim, ki so dovršili ali dovrše univerzo ali srednjo šolo ali strokovno šolo, enako srednji šoli, ali višjo od te ali najmanj šest razredov gimnazije ali realke in tema enakih šol, in sicer, če dovrše uspešno v devetmesečnem roku službe v stalnem kadru šolo za rezervne častnike ali za rezervne vojaške uradnike ter opravijo izpit za rezervnega častnika ali rezervnega vojaškega uradnika. Kdor tega izpita ne opravi, služi štirinajst mesecev.

Rekruti dijaki smejo nastopiti, toda samo z roditeljevo ali varuhovo dovolitvijo, tudi prej odsluževanje svojega roka z dovršenim 18. letom starosti, če imajo v tem času pogoje iz predhodnega odstavka za dijaški rok.

Bogoslovci z dovršeno fakulteto ali z bogoslovnico ali versko šolo priznanih veroizpovedanj,

enako bogoslovnici, ki prevzamejo pozneje duhovniško službo, služijo šest mesecev pri bolničarjih. Če pa ne vstopijo v štirih letih po dovršeni šoli v duhovniški čin, morajo služiti do popolnega štirinajstmesečnega roka v vrsti vojske, kamor se odrede po sposobnostih.

Dijaki ostalih nižjih verskih in meniških šol služijo oni rok, ki jim pripada po združenem in imovinskem stanju, in sicer služijo oni, ki do časa usposobitve za službo ne prevzamejo duhovniškega ali meniškega čina, svoj rok v vrstah vojske po svojih sposobnostih, oni, ki prevzamejo do tega časa duhovniški ali meniški čin, pa služijo svoj zakonski rok pri bolničarjih.

2.) V zadrugah (rodbinah), kjer je več moških zadrugarjev, se odredi prvenec rekrutu skrajšan službeni rok, če ima v zadrugi (rodbini) prvenec rekrut živega očeta (strica ali deda) pod 60. letom starosti, a nima ne prvenec rekrut mlajšega brata ne zadruge (rodbina) drugega moškega člana zadruge (rodbine) z najmanj polnimi 17 leti starosti. Naslednja dva sposobna zadrugarja služita po vrsti popolni rok in tako izmenoma po vrsti. Če pa ima v takih zadrugah rekrut prvenec mlajšega brata ali ima zadruge (rodbina) moškega člana zadruge (rodbine) z najmanj polnimi 17 leti starosti, služita rekrut kot prvenec in njegov naslednji zadrugar po vrsti popolni rok, tretji za njima pa po vrsti skrajšani rok in tako izmenoma po vrsti. V zadrugah (rodbinah), kjer vobče ni očeta (strica ali deda) ali je, toda je star nad 60 let, služi prvenec rekrut skrajšani rok, če ima mlajšega brata ali ima zadruge (rodbina) drugega moškega člana z najmanj polnimi 17 leti starosti. Naslednja dva zadrugarja služita po vrsti popolni rok in tako izmenoma po vrsti. Zadrugarji, ki so odslužili popolni službeni rok v stalnem kadru, pa so umrli v zadruzi, vplivajo na skrajšavo roka mlajšim zadrugarjem.

Dijaki vobče se ne štejejo med zadrugarje, dokler so še v šoli in dokler niso odslužili svojega roka v stalnem kadru. Ko dovrše ali zapuste šolo in ko odslužijo svoj kadrovski rok, se štejejo tudi oni med zadrugarje, če niso oddeljeni iz zadruge v zakonskem roku in na zakonit način. Njih služba v stalnem kadru vpliva na odrejanje roka naslednjim zadrugarjem tako, da se šteje devetmesečni rok za skrajšanega, štirinajstmesečni rok pa za popolnega.

Prav tako se ne štejejo med zadrugarje gojenci vojaških šol, dokler so v šoli; po dovršeni šoli pa se štejejo kot častniki ali podčastniki med zadrugarje samo, če se niso oddelili iz zadruge v zakonskem roku in na zakonit način, ter se smatrajo za zadrugarje z odsluženim popolnim rokom službe v kadru.

3.) Onim, ki se hranijo sami ali ki so sameci ter so podedovali poljedelsko posestvo ali obrt in ga morajo osebno obdelovati ali voditi.

4.) Onim, ki jim med vojno padeta ali umreta v vojaški službi dva ali jim padé ali umre več zadrugarjev. To velja za onega rekruta, ki se potrdi

po vojni iz take zadruge ter je prvi kot sposoben po vrsti za popolni rok službe v kadru po odredbah tega člena zakona.

Ta odredba velja tudi za vojno od leta 1912. do leta 1920., do vštetelega leta 1938.

5.) Rekrutom, potrjenim na popolni službeni rok, ki bi se jim med službo v kadru ali v času do njih dovršenega 25. leta starosti, če niso bili še do takrat iz tehtnih razlogov poslani v stalni kader, izpremenilo zadržno in imovinsko stanje ter imajo pogoje iz tega člena zakona za skrajšani rok službe v kadru. Rekrutom, potrjenim na skrajšani rok, pa se podaljša rok po odredbah tega zakona, če se jim izboljša zadržno in imovinsko stanje, dokler služijo v stalnem kadru, ali do njih dovršenega 25. leta starosti, ako niso bili do takrat poslani v stalni kader.

b) Na dvanajst mesecev:

rekrutom, potrjenim na popolni rok za zrakovplovstvo, ki dobe pri nas ali v inozemstvu izpričevalo o dovršeni osnovni pilotaži ali za pomočnika aeroplanskega mehanika in ki pokažejo v 12 mesecih službe v kadru izobrazbo in sposobnost ter izpolnijo pogoje za zvanje diplomiranega pilota (hidropilota), odnosno aeroplanskega mehanika I. razreda.

Člen 50.

Službe v stalnem kadru so oproščeni:

- a) stalno nesposobni;
- b) začasno nesposobni, če ne postanejo sposobni do dovršenega 25. leta starosti; in
- c) rekruti, ki so do dovršenega 25. leta starosti edini hranitelji nesposobnih zadrugarjev in žive ob poljedelskem posestvu ali ob osebni delu ter plačujejo 120 dinarjev ali manj neposrednjega davka (vštevši dopolnilnega) na zemljišče, zgradbe, obrt, poklic ali na glavnico.

Med nesposobne zadrugarje (rodbinske člane) se štejejo ženske vobče, izmed moških pa oni pod 17 in preko dovršenih 60 let starosti, nadalje vobče vsi zadrugarji, ne glede na leta starosti, ki jih spozna strokovna vojaška komisija za stalno nesposobne.

Za edinega hranitelja pa vobče ni šteti onega, ki bi se po naboru ali usposobitvi pred vstopom v kader oddelil iz zadruge in oženil ter postal s tem edini hranitelj svoje žene.

Člen 51.

Vojak ali mornar se odpusti iz stalnega kadra, tudi preden odsluži odrejeni rok:

- a) če postane stalno nesposoben za službo pri vojski ali pri mornarnici;
- b) če postane začasno nesposoben za službo pri vojski ali pri mornarnici; vendar pa se pozove naknadno na odslužitev roka v stalnem kadru, če postane do dovršenega 24. leta starosti sposoben za vojaško službo. Oni, ki se spoznajo po dovršenem 24. letu starosti za začasno nesposobne, se pregledajo v 31. letu in, če se potrdijo, se razporede v operativno vojsko ali v operativno mornarnico;

če pa se ocenijo zopet za začasno ali stalno nesposobne, se povsem oproste osebne obveznosti pri vojski ali pri mornarnici.

Ocena sposobnosti se vrši po kraljevi uredbi.

Stalna in začasna nesposobnost se ugotavlja s strokovno vojaško komisijo;

c) če se obsodi na robijo ali zapor z izgubo državljanske časti za vselej kakor tudi če se obsodi na robijo ali zapor, pa bi kazni ne mogel prestati ali zopet pridobiti državljanske časti niti do dovršenega 27. leta starosti. Tak obsojenec se odpusti iz kadra, ko postane kazen izvršna;

č) rekrut, ki se mu med službo v kadru združno in imovinsko stanje poslabša ter ima kot edini hranitelj po tem zakonu pogoje, da se oprosti službe v stalnem kadru; in

d) če spozna minister za vojsko in mornarnico v mirnem času za potrebno in koristno, ali v prid varčevanju ali drugače, da začasno odpusti izvestno število vojakov bodisi med njih službo v stalnem kadru, bodisi preden odslužijo predpisani rok. Taki ostanejo vojaki stalnega kadra, dokler ne izteče njih obvezni rok v kadru.

3. Odlog službe v stalnem kadru.

Člen 52.

Služba v stalnem kadru se sme rekrutu odložiti:

a) če je rekrut reden dijak take državne ali privilegirane šole v državi ali v inozemstvu, ki daje po členu 49. tega zakona pravico do dijaškega roka, ali če dovršuje predpisane šole in pripravo kandidata za častnika trgovinske ali rečne plovitve, pa ga nabor zateče med šolanjem ter zaprosi, naj se mu odloži služba v stalnem kadru, da bi dovršil študije. Vendar pa sme sezati ta odlog najdlje do njegovega dovršenega 27. leta starosti;

b) če je v isti zadrugi ali rodbini, ki živi skupno, poleg rekruta samo še en zadrugar, sposoben za delo, ki že služi v stalnem kadru, se rekrutu odloži služba, dokler ne odsluži njegov zadrugar obveznega roka v kadru ali dokler se ne odpusti iz stalnega kadra;

c) če se pošljeta iz ene zadruge ali rodbine, ki živi skupno, istega leta na službo v stalni kader dva rekruta ali če se jih pošlje več in če izreče zadruga ali rodbina željo, da ne bi služili vsi ob istem času, se odloži služba v stalnem kadru polovici rekrutov, dokler ne odsluži druga polovica, če je število rekrutov sodo; če pa je število rekrutov liho, se odpošlje na službo v kader polovica in še eden, ostalim pa se odloži služba, dokler ne odslužijo prvi;

č) če prestaja rekrut sodno obsodbo, se mu odloži služba v stalnem kadru, dokler ne prestane kazni ali se ne pomilosti ali dokler se mu ne povrne državljanska čast. Toda če je dovršil tak rekrut 27 let starosti in do tega časa ne prestane kazni ali ne pridobi zopet državljanske časti, se ne pošlje na službo v stalni kader, ampak se uporabi za službe po členu 7. tega zakona; ko pa prestane

kazen ali zopet pridobi državljansko čast, se vpiše med obveznike operativne ali pa rezervne vojske, kolikor mu je pač let;

d) če se je rekrutov zadrugar med vojno pogršel in njegova usoda ni znana ter je rekrut zbog tega hranitelj zadruge, se mu odloži služba do njegovega dovršenega 27. leta starosti; če pa se do takrat stanje ne izpremeni, se ne pošlje rekrut na službo v stalni kader, ampak se takoj vpiše in razporedi kot obveznik operativne vojske; in

e) če se odredi po členu 45. tega zakona poziv v kader tudi rekrutov, ki žive izven domovine, se sme takemu rekrutu na njegovo prošnjo odložiti služba v stalnem kadru, in sicer najdlje do njegovega dovršenega 23. leta starosti, ako živi stalno ali začasno v Evropi (izvzemši države v naši neposredni sosesčini), najdlje pa do dovršenega 27. leta starosti, če živi stalno ali začasno v prekmorskih državah.

4. Nabori.

Člen 53.

Z nabori se vrši: popisovanje in pregledovanje mladeničev za službo v stalnem kadru, odrejanje službenih rokov v stalnem kadru in kategoriziranje za poedine vrste vojske in za mornarnico.

Naboru so zavezani vsi mladeniči, ki dovršujejo v koledarskem letu, ko se vrše nabori, 20. leto starosti.

Nabore opravljajo vsako leto posebe odredjene komisije, in sicer po pravilu, ki ga predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Za odrejanje službenega roka v stalnem kadru služi kot osnova rekrutovo združno in imovinsko stanje. V rekrutovo zadrugo se štejejo vsi moški in ženski zadrugarji.

Izmed moških zadrugarjev se smatra za oddeljenega samo oni zadrugar, o katerem se dokaže, da je bil na zakonit način oddeljen od zadruge pet let pred rekrutovim naborem ali njega usposobitvijo. Prav tako se smatra za oddeljenega tudi oni zadrugar, ki odide v inozemstvo, pa se v 20 letih ne vrne ter pristojna oblastva potrdijo, da z zadrugo v vsem tem času ne vzdržuje zveze in je tudi materialno ne podpira.

Pri zadrugah, ki nimajo nobenega posestva, se smatra za oddeljenega oni zadrugar, o katerem potrdijo pristojna občinska oblastva, da živi ločeno od ostalih in da ni imel s prejšnjo zadrugo nobene zveze pet let pred naborem ter je v tem času tudi ni materialno podpiral.

Rekruta samega je smatrati za oddeljenega od njegove zadruge samo, če se je izvršila ta delitev na zakonit način pet let pred njega naborem ali usposobitvijo.

Rekrut, pastorek svojega očima, se smatra za njegovega zadrugarja samo, če ga je njegov oči zakonito posinovil, ne glede na čas, ko se je izvršila ta posinovitev. Ostali posinovljeni, nepastorki, se smatrajo za zadrugarje samo, če so bili posinovljeni pet let pred rekrutovim naborem ali njega usposobitvijo.

Clen 54.

Prošnje rekrutov za skrajšavo roka, odlog službe v kadru, oprostitev ali odpust iz kadra, nadalje pritožbe zoper vse primere, ki so v zvezi z naborom, se vlagajo pri pristojnem komandantu vojaškega okrožja najdlje v treh mesecih od dne, ko se je izvršil nabor ali priobčila rešitev, ali od dne, ko je nastopil vzrok prošnji ali pritožbi. Pozneje vlozene prošnje in pritožbe se ne jemljejo v postopanje.

O vseh teh predmetih odločajo v prvi vrsti pristojni komandanti divizijskih oblasti, razen kjer je pridržana po odredbah tega zakona ta pravica samemu ministru za vojsko in mornarico.

Clen 55.

Ob pošiljanju v stalni kader se vzdržujejo rekruti sami, dokler ne dospejo v komando vojaškega okrožja; siromašne vzdržuje občina. Njih nadaljnje vzdrževanje v času, ko se pošiljajo v odredjene komande, obremenja državo.

Potovanje rekrutov po železnici in ladji do komande vojaškega okrožja in dalje do komande, v katero se pošiljajo, obremenja državo. Prav tako se vrši ob odpustu iz stalnega kadra potovanje po železnici in ladji od komande do doma ob državnih stroških.

Za rekrute, ki živijo stalno ali začasno v Evropi, obremenja potovanje od meje naše države do prihoda v komando in zaradi povratka od komande do naše meje državo; vse drugo pa se vrši ob njihovih stroških, vendar samo, če se vračajo zaradi odsluževanja obveznega roka v domovino v času, ko so po členu 42. tega zakona zavezani, vstopiti v stalni kader, da odslužijo svoj rok.

Za rekrute, ki živijo stalno izven Evrope v prekmorskih državah, obremenja potovanje zaradi prihoda h komandi in zaradi povratka domov po odslužitvi obveznega roka državo, če se pozovejo v kader na odsluževanje roka po odredbah drugega odstavka člena 45. tega zakona. Za vse ostale, ki se ne pozovejo po odločbi ministra za vojsko in mornarico, ampak se vrnejo sami prostovoljno v domovino ter se prijavijo za vstop v kader, se vrši potovanje ob njihovih stroških.

Kako naj se prevažajo in vzdržujejo rekruti in obvezniki, ki živijo v inozemstvu in ki se morajo ob priliki mobilizacije in vojne vrniti v domovino po odredbah člena 45. tega zakona, o tem odloči predsednik ministrskega sveta na predlog ministra za vojsko in mornarico.

Vse ostalo o pozivu in pošiljanju rekrutov v stalni kader predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Clen 56.

Za vse mladeniče, ki so zavezani naboru, nadalje za vse rekrute, ki se skrivajo in odtežajo vojaški obveznosti, so odgovorni tudi glavarji njihovih zadrug-rodin, delodajalci in krajevna oblastva.

Vsi ti morajo take mladeniče izslediti, prijaviti in odposlati v njih komando vojaškega okrožja v spodaj označenem roku:

1.) mladeniče, ki morajo na nabor, do poslednjega dne nabora v njih občini ali najdlje v 15 dneh po dovršenem naboru v istem letu;

2.) rekrute, ki se pošiljajo na službo v stalni kader, najdlje v 15 dneh po dnevu, odrejenem za vstop v kader.

Prav tako morajo postopati glavarji zadrug-rodin, delodajalci in krajevna oblastva tudi glede vojakov stalnega kadra ali obveznikov, če pobegnejo iz komande domov. V tem primeru mora to storiti glavar zadrug-rodine v 24 urah, kmet (občinski svetovalec) in predsednik občine (župan) pa najkasneje v petih dneh od takrat, ko se vrne vojak ali obveznik domov. Če vojak ali obveznik pobegne drugam, ne pa v kraj svojega stalnega prebivanja, imajo to dolžnost glavarji zadrug-rodine, delodajalci in občinska oblastva kraja, kjer begunec biva.

Če pokažejo v vseh spredaj navedenih primerih odgovorne osebe malomarnost ali če se dokaže s preiskavo, da so pomagale takemu rekrutu se skriti ali so nalašč oteževale ali ovirale, da bi se rekrut ali mladenič izsledil in poslal v komando, ali če store to z vojaškim beguncem in vojaškim obveznikom vobče, se kaznujejo v mirnem času z zapornom od desetih do tridesetih dni ali z ustreznim denarno kaznijo, pri čemer se računata za en dan zapora 100 dinarjev. Odgovorni organi policijskega oblastva se kaznujejo v tem primeru disciplinski z denarno kaznijo po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih. Te kazni izreka komandant divizijske oblasti. Denarna kazen gre v korist remontno-komorskega fonda. Zoper izrečeno kazen se sme pritožiti kaznovanec v 15 dneh na pristojnega komandanta armijske oblasti, čigar rešitev je izvršna.

Če nagovarjajo omenjene osebe vojaka na beg ter ga pri tem podpirajo, so odgovorne po odredbah vojaško-kazenskega zakonika in po odredbah občnega kazenskega zakona. Prav tako so odgovorne tudi, če bi spadali njih postopki v težjo vrsto kaznivega dejanja.

Med mobilizacijo in vojno zadeva vse omenjene osebe in rečena oblastva odgovornost po odredbah vojaško-kazenskega zakonika.

Clen 57.

Vojaki in mornarji, ki odslužujejo rok v stalnem kadru, se puščajo v rednem stanju na odsotstvo, in sicer šele po izteku šestih mesecev od dne, ko so vstopili v kader, razen če se primeri v rodbini smrt. Koliko dni naj se pusti vojak ali mornar na odsotstvo, odredi pristojni starejšina po tem, kakšen je vojak; toda dokler služi v kadru, se ne sme pustiti nikoli na odsotstvo za manj nego 15 dni in ne za dlje nego 30 dni. Če se pusti vojak-mornar nad 30 dni, skladno s členom 51. tega zakona pod d), ga je voditi v vsem tem času na začasnem odsotstvu.

Vsakemu vojaku-mornarju pristoji, dokler služi v kadru, za odhod domov in povratek v komando brezplačna vožnja po železnici in ladji samo za eno odsotstvo.

b) Starejšine v stalnem kadru.

I. Čini.

Člen 58.

A. Starejšinski čini pri vojski so:

1.) Kaplar.	} Podčastniki.
2.) Podnarednik.	
3.) Narednik.	
4.) Narednik-vodnik.	

Pri zrakoplovstvu obstoji namesto čina narednika-vodnika čin: vodja III., II. in I. razreda.

5.) Podporočnik.	} Nižji častniki.
6.) Poročnik.	
7.) Kapetan II. razreda.	
8.) Kapetan I. razreda.	
9.) Major.	} Višji častniki.
10.) Podpolkovnik.	
11.) Polkovnik.	
12.) Brigadni general.	} Generaliteta.
13.) Divizijski general.	
14.) Armijski general.	
15.) Vojvoda.	

Čini do vštetege brigadnega generala se vodijo po vrstah vojske (pehotni podpolkovnik, artiljerijski kapetan I. razreda, konjiški major, inženjerski polkovnik, pehotni brigadni general, konjiški brigadni general za generalnoštabne posle); ostali čini: divizijski general, armijski general in vojvoda so obči za vse vrste vojske.

Člen 59.

B. Starejšinski čini v strokah so:

a) kaplarski in podčastniški za stroke, ki imajo svoje edinice, s pristavkom dotične stroke-edinice: pekarski podnarednik, bolničarski narednik itd.;

b) nižji in višji častniški čini s pristavkom stroke, n. pr.: sanitetni kapetan II. razreda, artiljerijsko-tehnični kapetan I. razreda, inženjersko-tehnični podpolkovnik itd.

c) Generalski čini v strokah so:

1.) brigadni general dotične stroke, n. pr.: generalnoštabni brigadni general, sanitetni brigadni general, artiljerijsko-tehnični brigadni general itd.;

2.) general dotične stroke, n. pr. inženjersko-tehnični general, intendantski general, geodetski general.

Ta čin je divizijskega ranga.

II. Rang.

Člen 60.

Rang je sestavni del čina. Pridobi se z dejanskim služenjem v aktivni službi. Rang odreja starejšinsko razmerje častnikov in podčastnikov istega čina.

Častniki, ki dovrše višjo šolo vojaške akademije ali višjo šolo intendantske akademije ali enake šole v inozemstvu, prihajajo po rangju na čelo svojega razreda iz nižje šole; oni, ki uspešno dovrše pripravo pri glavnem generalnem štabu, pa prihajajo na čelo tovarišem svojega razreda iz nižje šole, ki so dovršili višjo šolo vojaške akademije. Med seboj pridržujejo rang iz nižje šole vojaške akademije.

Častnikom, sprejetim v aktivno službo iz civilne službe, se šteje rang od dne ukaza. Če pa so službovali predhodno kot začasni uradniki pri vojski in mornarnici, se jim šteje čas, ki so ga prebili v začasni službi, za odreditev ranga, ko prestopijo v aktivno službo, in prav tako tudi v službena leta za pridobivanje pravic po odredbah tega zakona.

Člen 61.

Če se ugotovi administrativno ali sodno, da je častnik ali podčastnik zaostal od napredovanja brez svoje krivde, se poviša takoj, in sicer z rangom, ki bi mu pripadal, da je napredoval pravočasno, in z vsemi pravicami, ki so združene s tem činom in rangom, kakor da je dejanski preslužil v višjem činu, toda brez materialnih odškodnin.

III. Kaplarji.

Člen 62.

Kaplarski čin obstoji v vseh vrstah vojske in v onih strokah, ki imajo svoje trupne edinice, in sicer tako v stalnem kadru kakor tudi v rezervi.

Za napredovanje v kaplarski čin je treba, da je odslužil redov kot takšen šest mesecev v kadru in da je uspešno dovršil pripravniško šolo v svoji edinici, a za kaplarja značarja, da je opravil tudi predpisani izpit.

Od teh pogojev za napredovanje v kaplarski čin so izvzeti gojenci vojaških šol in rekruti na dijaškem roku, za katere veljajo posebni pogoji iz člena 65. tega zakona.

Pravico, poviševati v kaplarski čin, imajo bataljonski komandant in nadrejeni starejšine njemu enakega položaja.

IV. Podčastniki (podoficirji).

A. Dopolnjevanje s podčastniki.

Člen 63.

Podčastniški čini obstoje v vseh vrstah vojske in v onih strokah, ki imajo svoje trupne edinice; ti čini se nazivljejo po dotični vrsti vojske ali stroke.

Člen 64.

Podčastniki se dobivajo iz trupe in iz podčastniških šol dotične vrste vojske in stroke.

B. Napredovanje podčastnikov.

Člen 65.

Za dobivanje podčastniških činov so pogoji ti-le:

a) Obči:

1.) Trdnost značaja, marljivost v opravljanju službe, fizična sposobnost za službo, prav dobro vedenje in ponašanje in strokovna sposobnost.

2.) Podčastnik mora imeti v poslednjih dveh koledarskih letih priporočljive ocene.

3.) V času, ko pridobi pravico do napredovanja, ne sme biti v redni sodni preiskavi ali pa sploh ne sme teči zoper njega sodno postopanje; prav tako tudi ne sme biti v predhodni kazenski preiskavi zaradi kaznivih dejanj, ki imajo za posledico kazen, večjo od dveh let.

b) Posebni:

1.) Za podnarednika: da je preslužil kot kaplar najmanj leto dni, da je uspešno opravljal službo in da je uspešno dovršil podčastniško šolo ali šolo v komandi.

2.) Za narednika: da je preslužil v podnaredniškem činu uspešno najmanj tri leta, od teh najmanj eno leto pri trupih, in opravil predpisani izpit.

3.) Za narednika-vodnika: da je preslužil v naredniškem činu uspešno najmanj šest let.

4.) Za zrakoplovnega vodjo:

a) III. razreda: da je preslužil v naredniškem činu uspešno najmanj šest let;

b) II. razreda: da je preslužil v činu vodje III. razreda uspešno najmanj tri leta; in

c) I. razreda: da je preslužil v činu vodje II. razreda uspešno najmanj tri leta.

Od predpisanih rokov za podčastniške čine se izvzemajo gojenci vojaških šol in vojaki, ki odslužujejo dijaški rok. Ti dobivajo te čine po predpisu o ureditvi dotičnih šol.

Pri zrakoplovstvu so roki služenja v činih za podčastnike, ki pripadajo letalnemu osebju, za polovico manjši od rokov, predpisanih za te čine v ostalih vrstah vojske.

Člen 66.

Godbenikov je sedem razredov: štirje so nižji in trije višji.

Godbeniki napredujejo iz enega v prihodnji razred: v nižjih razredih čez najmanj dve presluženi leti, v višjih razredih pa čez pet let, presluženih v enem razredu. Za III. višji razred je treba, da je preslužil godbenik najmanj dve leti v I. nižjem razredu in da je opravil predpisani izpit.

Razen teh razredov imajo godbeniki tudi podčastniške čine, v katere napredujejo po odredbah člena 65. tega zakona, toda brez izpita. Kaplarski čin se dobi po uspešno dovršeni glasbeni šoli, dovršenem 18. letu starosti in po opravljeni pri-segi.

Člen 67.

Značarji dobivajo podčastniške čine po odredbah člena 65. tega zakona, in sicer po opravljenem strokovnem izpitu.

Člen 68.

Pri orožništvu in mejni trupih obstoje podčastniški čini kakor pri vrstah vojske, z nazivom dotične kategorije trupe.

Napredovanje v podčastniške čine pri orožništvu in mejni trupih se predpisuje s posebno uredbo, izpiti zanje pa se opravljajo po programu in pravilih, ki jih predpisuje minister za vojsko in mornarico s pristojnimi ministri.

Člen 69.

Pravico, poviševati v podnaredniški čin, imajo polkovni komandant in nadrejeni starejšine nje-mu enakega položaja.

Pravico, poviševati v naredniški čin, ima divizijski komandant ali pa komandant divizijske oblasti ali nadrejeni starejšina položaja, enakega divizijskemu komandantu.

Pravico, poviševati v čin narednika-vodnika, ima armijski komandant ali pa komandant armijske oblasti ali nadrejeni starejšina položaja, enakega armijskemu komandantu.

Pravico napredovanja podčastnikov pri zrakoplovstvu predpisuje uredba o vojaškem zrakoplovstvu.

Koliko jih sme vsako leto v eni ali drugi vrsti vojske ali v stroki napredovati v podčastniške čine, odreja minister za vojsko in mornarico v mejah formacije in proračuna.

Člen 70.

Med vojno sme napredovati podčastnik v prihodnji čin ne glede na roke in izpite, in sicer samo za izpričano hrabrost in za posebne zasluge v bojih.

Natančnejše odredbe o tem se predpisujejo s kraljevo uredbo.

C. P o n o v n i r o k.

Člen 71.

Ko odsluži kaplar obvezni rok v stalnem kadru, sme služiti še nadalje v stalnem kadru na ponovnih rokih.

Za kaplarje je ponovni rok samo eden in traja dve leti. Kaplar, ki ne izpolni do konca prvega ponovnega roka pogoja za napredovanje v podnaredniški čin, ne sme ostati na drugem ponovnem roku, ampak se odpusti iz kadra.

Ponovnih rokov za podčastnike je pet. Izmed prvih štirih je vsak po dve leti, peti pa je neomejen, a ne sme biti manjši od dveh let. Ti roki se imenujejo: prvi, drugi, tretji, četrti in peti ponovni rok ter se štejejo od začetka služenja na prvem ponovnem roku. Prvi ponovni rok se začne z dnem napredovanja v podnaredniški čin. Od tega dne se šteje prvi ponovni rok tudi podnarednikom podčastniških šol.

Za dovolitev, ostati na vsakem ponovnem roku, so potrebni obči pogoji iz točk 1.) in 3.) člena 65.

tega zakona in priporočljiva ocena najmanj v poslednjem koledarskem letu.

Podčastnik, ki se mu dovoli, ostati na ponovnem roku, mora odslužiti predpisni čas v dotičnem roku; podčastniki, ki se dobivajo iz podčastniških in tem enakih šol, pa morajo odslužiti še obvezni čas po uredbi o dotični šoli.

Ponovni roki godbenikov so isti kakor podčastnikov.

Čas, ki ga prebije podčastnik v zaporu po sodni obsodbi, in čas, ki ga prebije v priporu med redno kazensko preiskavo in dokler teče zoper njega sodno postopanje, se mu ne šteje v službo, če se ugotovi, da je obtoženec kriv in če se obsodi z izvršno sodbo, a ne izgubi čina, ali če se oprosti kazni, ker ni zadostnih dokazov, prav tako ne čas, ki ga prebije na begu.

Člen 72.

Kaplarjem in podčastnikom dovoljujejo, ostati na ponovnih rokih, oni nadrejeni starejšine, ki imajo pravico, poviševati v dotični čin po odredbah členov 62. in 69. tega zakona.

Člen 73.

Podčastnik, ki izstopi iz stalnega kadra s priporočljivo oceno, sme vstopiti, če je zdrav in za službo sposoben, če ni oženjen in tudi ni prebil izven vojske več nego dve leti ter še ni starejši od 30 let, iznova v stalni kader s činom, ki ga je imel. Takemu podčastniku se nadaljuje rok, ki je na vrsti, rang pa se mu šteje po času, ki ga je dejanski prebil v stalnem kadru in v činu, v katerem se sprejme.

Godbeniki, ki so izstopili iz kadra s priporočljivo oceno, se smejo na svojo prošnjo iznova sprejeti v aktivno službo in vstopiti v vojaške godbe, ne glede na spredaj navedene pogoje za podčastnike, samo če so telesno zdravi in za službo pri godbi sposobni. Sprejemajo se s činom in razredom, ki so ju prej imeli, ter nadaljujejo rok, ki jim je na vrsti, rang pa se jim šteje po času, ki so ga dejanski prebili v stalnem kadru, in v činu, ki so ga imeli.

Natančnejše odredbe o ponovnem sprejemu takih podčastnikov in godbenikov v vojsko predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Č. Zavarovanje podčastnikov.

a) S službo.

Člen 74.

1.) Podčastnik, ki dovrši deset let neprekinjene, dobre podčastniške službe v stalnem kadru, pa želi izstopiti iz njega, ima pravico, dobiti ustrezno ukazno ali neukazno civilno državno službo. Taki podčastniki vstopajo predhodno kot začasni uslužbeneci civilne državne službe ter morajo dovršiti v enem letu pripravo in izpolniti tudi ostale pogoje za prestop v stalno službo dotične stroke in kategorije civilne državne službe. V tem času dobiva podčastnik prejemke pri svoji kadrovski komandi

in se smatra, kakor bi bil na odsotstvu. Čas, ki ga prebije na pripravi, se mu ne šteje za službo na ponovnem roku.

To pripravo dovoljuje minister za vojsko in mornarico, prebija pa se pri ustanovah, ki jih odredi pristojni minister.

Podčastnik, ki se oceni med pripravo za civilno službo za sposobnega za to službo, se postavi v začetku prvega prihodnjega proračunskega leta za stalnega uslužbenca dotične civilne službe, če je dana za to proračunska možnost, in sicer v ono kategorijo in skupino, ki ustrežata po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih njega kvalifikaciji in letom podčastniške službe.

Vsak resortni minister mora zagotoviti s proračunom vsako leto za take podčastnike toliko mest, kolikor jih zahteva minister za vojsko in mornarico.

Podčastnik, ki se oceni na pripravi za nesposobnega, se vrne v svojo edinico ter ne more več dobiti odsotstva za ponovno pripravo.

2.) Podčastnikom, okategoriziranim za neborsko in pisarniško službo, kakor tudi ostalim podčastnikom, ki žele in imajo pogoje, se daje prilika in možnost, izpolniti pogoje po tem zakonu za prestop med nižje vojaške uradnike ali med vojaške pisarje.

3.) Oženjeni podčastniki smejo stanovati s svojo rodbino v državnih zgradbah-stanovanjih, če in kjer jih je kaj; plačujejo pa ustrezno odškodnino, ki jo odredi minister za vojsko in mornarico.

4.) Podčastniški otroci, ki so telesno zdravi in so poleg tega dobri dijaki, smejo dobivati od države podporo za šolanje, toda zavezani so, vstopiti v ustrezne vojaške šole ali v šole, ki se jim odrede po njih izobrazbi in sposobnosti, če izpolnjujejo tudi ostale pogoje za sprejem v omenjene šole. To podporo odreja minister za vojsko in mornarico v mejah proračuna.

b) S pokojnino.

Člen 75.

Podčastnik in godbenik pridobi pravico in sme biti upokojen, ko dovrši deset let neprekinjene in dobre podčastniške službe, in sicer:

1.) na lastno prošnjo, če je moči ugoditi prošnji brez škode za korist službe. Če pa ima dovršenih 35 let službe, priznane za pokojnino, ali če je dovršil 60 let starosti, se upokoji na svojo zahtevo takoj;

2.) če po neprekinjenem enoletnem bolovanju ne ozdravi, kar se ugotovi s strokovno vojaško komisijo, a je pridobil pravico do pokojnine;

3.) če se spozna po oceni strokovne vojaške komisije za stalno nesposobnega za kakršnokoli službo pri vojski, a je pridobil pravico do pokojnine;

4.) če nima ne izobrazbe ne sposobnosti za kakršnokoli službo pri vojski, ki bi ustrezala njegovemu činu, a je pridobil pravico do pokojnine.

Podčastnike upokojuje v vseh navedenih primerih minister za vojsko in mornarico na predlog nadrejenih starejšin.

Upokojeni podčastnik obdrži naslov čina, ki ga je imel v aktivni službi, z dostavkom «v pokoju» ter uživa vse državljske pravice.

Ce se upokoji podčastnik, ki je sposoben za službo pri vojski, se prevede v rezervo z istini činom ter se razporedi po sposobnostih v ustrezne kategorije vojske.

D. Ocenjanje.

Clen 76.

Podčastniki se ocenjujejo na podstavi kraljeve uredbe.

E. Bolovanje in odsotstvovanje.

Clen 77.

Podčastnik in godbenik more neprekinjeno bolovati leto dni; v tem času obdrži vse prejemke. Ce po tem bolovanju ne ozdravi ali ni sposoben za aktivno službo pri vojski, a je pridobil pravico do pokojnine, se upokoji po členu 75. tega zakona; če pa ni pridobil pravice do pokojnine, se odpusti po odredbah člena 79. tega zakona iz stalnega kadra.

Podčastnikom in godbenikom na ponovnem roku gre vsako leto odsotstvo 20 dni. Med tem odsotstvom jim teko vsi njih redni prejemki.

F. Ženitev podčastnikov.

Clen 78.

Ženitev podčastnikov se ureja s kraljevo uredbo.

G. Odpuščanje podčastnikov iz stalnega kadra.

Clen 79.

Podčastnik in godbenik se odpusti iz stalnega kadra:

1.) ko odsluži ponovni rok, če ne izreče želje, da bi ostal na prihodnjem ponovnem roku, ali če se mu ta ne dovoli, a ni pridobil pravice do pokojnine;

2.) če se po svoji krivdi onesposobi za vojaško službo, kar se ugotovi s strokovno komisijo, a ni pridobil pravice do pokojnine;

3.) če po neprekinjenem enoletnem bolovanju ne ozdravi ali če se spozna po oceni strokovne komisije za stalno nesposobnega, a ni nastopila nesposobnost po njegovi krivdi. Takim podčastnikom in godbenikom se dá, če niso pridobili pravice do pokojnine, ob odpustu iz kadra podpora po odredbah tega zakona;

4.) če ima zaporedoma tri koledarska leta ali skupno v šestih letih podčastniške službe neprilagodljive ocene;

5.) če s slabim vedenjem, neskrbljivostjo v službi, napakami in vobče z načinom življenja škoduje koristim vojske ali podčastniškemu ugledu in dostojanstvu ter se kaznuje zaradi tega kaznivega dejanja sodno ali disciplinski z zaporom ali priporom v enem koledarskem letu s 60 dnevi naenkrat ali v več obrokih ali v dveh zaporednih koledarskih letih z 90 dnevi naenkrat ali v več obrokih ter spoznajo njegovi nadrejeni starejšine po dejanju, zaradi katerega je kaznovan, po vedenju in opravljanju službe, da bi bil njegov nadaljnji ostanek v kadru škodljiv za red in disciplino pri vojski. Tak podčastnik in godbenik se takoj odpusti iz kadra; in

6.) če izgubi čin.

Podčastniki se odpuščajo na predlog nadrejenih starejšin, odpuščajo pa jih oni starejšine, ki so pristojni tudi za njih poviševanje.

Podčastnik, odpuščen iz kadra po točkah 5.) in 6.) tega člena zakona, izgubi z odpustom tudi pravico do pokojnine.

Odpuščeni podčastnik se prevede v ustrezno kategorijo vojske po svojih sposobnostih in s činom, ki ga je imel v kadru.

H. Izguba čina.

Clen 80.

Podčastnik in godbenik izgubi čin:

1.) s sodno obsodbo;

2.) če se obsodi z izvršeno sodno sodbo na zapor, daljši od šestih mesecev;

3.) če pobegne, ko služi na obveznem ali ponovnem roku, pa se v 15 dneh ne vrne in ne javi komandi. O tem odloči starejšina, ki je pristojen tudi za poviševanje v ta čin. Tak podčastnik in godbenik je po odredbah vojaško-kazenskega zakonika tudi kazenski odgovoren.

Z izgubo čina po tem členu zakona izgubi podčastnik in godbenik tudi pravico do pokojnine.

Podčastnik in godbenik, ki izgubi čin, služi kot redov v ustrezni kategoriji vojske po letih starosti. Med vojno more, če se posebno odlikuje, zopet dobiti izgubljeni čin ter pridobiti na ta način vse pravice, ki jih je imel prej v kadru do dne, ko je izgubil čin, toda brez pravice do kakršnekoli materialne odškodnine.

V. Častniki (oficirji).

A. Dopolnjevanje s častniki.

Clen 81.

Aktiven podporočnik sme postati:

I. v vrstah vojske:

1.) absolviran gojenec nižje šole vojaške akademije;

2.) absolviran slušatelj vojaške šole v inozemstvu, ki je enaka naši nižji šoli vojaške akademije, če je naš državljan in če se javi v prvem

letu, ko je dovršil šolo, za sprejem v našo vojsko ter opravi predpisani izpit, poleg tega pa izpolnjuje pogoje točke 3.) pod č), d), f), g) in h) tega člena zakona;

3.) narednik, narednik-vodnik in zrakoplovni vodja, ki je:

a) prebil v naredniškem činu skupaj najmanj štiri leta in od teh najmanj leto dni pri trupi;

b) ki je ocenjen s strogim izborom častnikov na komandantskih in komandirskih položajih: svojega polka, štaba, zavoda ali svoje ustanove, da zasluži, biti pripuščen k izpitu za podporočniški čin;

c) ki opravi izpit za čin aktivnega podporočnika po predpisanem programu in pravilu;

č) ki ni oženjen;

d) ki ni starejši od 30 let;

e) ki ima v poslednjih dveh koledarskih letih priporočljive ocene;

f) ki ni bil v poslednjih dveh letih od dne, ko je postala sodba izvršna, sodno kaznovan;

g) ki ni ob času, ko pridobi pravico do napredovanja, v redni sodni preiskavi ali ki zoper njega sploh ne teče sodno postopanje pred sodiščem in prav tako ni v predhodni kazenski preiskavi zaradi dejanj, ki imajo za posledico kazen, večjo od dveh let zavora; in

h) ki je telesno zdrav in sposoben za trupno službo, kar se ugotovi s strokovno vojaško komisijo;

II. v ekonomski stroki:

1.) absolviran gojenec nižje šole intendantske akademije; in

2.) absolviran slušatelj vojaško-ekonomske šole v inozemstvu, enake naši nižji šoli intendantske akademije, če je naš državljan in če se javi v prvem letu, ko je dovršil to šolo, za sprejem v našo vojsko ter opravi predpisani izpit, poleg tega pa izpolnjuje pogoje pod I., točko 3.) pod č), d), f), g) in h), tega člena zakona.

Clen 82.

Častniki se smejo prevajati iz ene v drugo vrsto vojske ali stroke kakor tudi iz vrste vojske v mornarico in obratno samo po službeni potrebi in na mesta, prazna po formaciji.

Častniki vrst vojske se smejo prevajati v stroke samo, če predhodno izpolnijo pogoje po odredbah tega zakona. Prevajanja iz strok v vrste vojske ne sme biti, izvzemši iz generalnoštabne stroke.

Clen 83.

Prevajanje častnikov iz vrst vojske in mornarice v zrakoplovstvo, njih službovanje pri zrakoplovstvu kakor tudi vračanje iz zrakoplovstva v vrste vojske in mornarice se predpisuje s kraljevo uredbo o zrakoplovstvu.

B. Napredovanje častnikov.

Clen 84.

Častniki napredujejo:

1.) po starejšinstvu — občem rangju — do višjega podpolkovniškega čina;

2.) za čine, višje od podpolkovniškega, po izboru, pri čemer gre prednost onim častnikom istega čina, ki imajo močnejšo kvalifikacijo; in

3.) na prazna mesta po uredbi o formaciji, toda izpolnjevati morajo še te-le pogoje:

a) Obči pogoji.

Clen 85.

1.) Trdnost značaja, vrlo opravljanje službe, občja in strokovna izobrazba, sposobnost in vedenje, kar se ugotavlja z ocenami za vsakega častnika;

2.) vojne zasluge med vojnami, če se je častnik udeležil vojne;

3.) da ima v poslednjih dveh koledarskih letih priporočljivo oceno, in sicer za zvanje — položaj —, na katerem je, v obeh ocenah, za višji prihodnji čin pa najmanj v poslednji oceni;

4.) da ni bil v poslednjem letu od dne, ko je postala sodba izvršna, sodno kaznovan;

5.) da ni ob času, ko pridobi pravice do napredovanja, v redni sodni preiskavi ali da zoper njega sploh ne teče sodno postopanje, prav tako da tudi ni v predhodni kazenski preiskavi zaradi zločinstva in ostalih kaznivih dejanj, ki imajo za posledico kazen, večjo od dveh let zavora;

6.) da je odslužil to-le število let, in sicer:

a) pri vrstah vojske in generalnoštabne stroke:

v podporočniškem činu	4 leta,
v poročniškem činu	4 leta,
v činu kapetana II. razreda	3 leta,
v činu kapetana I. razreda	3 leta,
ali skupaj 6 let v činu kapetana II. in I. razreda;	
v majorskem činu	4 leta,
v podpolkovniškem činu	4 leta,
v polkovniškem činu	4 leta,
v činu brigadnega generala	3 leta,
v činu divizijskega generala	4 leta;

b) pri strokah, razen pri generalnoštabni:

v podporočniškem činu	4 leta,
v poročniškem činu	4 leta,
v činu kapetana II. razreda	3 leta,
v činu kapetana I. razreda	3 leta,
ali skupaj 6 let v činu kapetana II. in I. razreda;	
v majorskem činu	5 let,
v podpolkovniškem činu	5 let,
v polkovniškem činu	5 let,
v činu brigadnega generala	3 leta.

Clen 86.

Pri strokah, pri katerih vstopajo častniki v vojsko iz civilne službe, morajo ti častniki predhodno

odslužiti svoj predpisani rok v stalnem kadru, opraviti izpit za čin rezervnega častnika ter zaslužiti po izobrazbi in dotedanjem položaju v civilni službi kakor tudi glede na rodbinske razmere, če so oženjeni, da se sprejmejo v aktivno službo; zdravniki-doktorji medicine pa so morali pridobiti poleg ostalega občo pravico zdravniške prakse.

b) Posebni pogoji.

Za glavne vrste vojske.

Člen 87.

1.) Za poročnika: da je služil kot vodnik pri trupi najmanj dve leti.

Pri zrakoplovstvu: da je dobil kot podporočnik zvanje diplomiranega pilota ali izvidnika.

2.) Za kapetana II. razreda: da je preslužil pri trupi najmanj štiri leta; poleg tega mora biti po službi pri trupi ocenjen, da je sposoben, poveljevati osnovni edinici dotične vrste vojske, in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

Pri zrakoplovstvu: da je dobil kot poročnik zvanje vojaškega pilota ali vojaškega izvidnika, da je ocenjen za sposobnega, poveljevati osnovni edinici pri zrakoplovstvu, in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

Izpita za kapetana II. razreda so oproščeni kandidati, ki uspešno dovrše višjo šolo vojaške akademije ali tej enako šolo v inozemstvu.

3.) Za kapetana I. razreda: da je uspešno poveljeval osnovni edinici svoje vrste vojske najmanj leto dni.

Pri zrakoplovstvu: da je imel kot zrakoplovni kapetan II. razreda najmanj leto dni zvanje vojaškega pilota ali vojaškega izvidnika in da je uspešno poveljeval osnovni edinici pri zrakoplovstvu najmanj leto dni.

4.) Za majorja: da je kot kapetan uspešno poveljeval osnovni edinici najmanj dve leti in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

Pri zrakoplovstvu: da je imel kot zrakoplovni kapetan I. razreda najmanj dve leti zvanje vojaškega pilota ali vojaškega izvidnika, da je najmanj leto dni uspešno poveljeval osnovni edinici pri zrakoplovstvu in da je opravil izpit, predpisan za čin zrakoplovnega majorja.

5.) Za podpolkovnika: da je uspešno poveljeval pri pehoti in inženjeriji bataljonu, pri artiljeriji divizionu najmanj dve leti, pri konjici pa eskadronu najmanj tri leta.

Pri zrakoplovstvu: da je imel kot zrakoplovni major najmanj leto dni zvanje vojaškega pilota ali vojaškega izvidnika, da je najmanj dve leti uspešno poveljeval zrakoplovni skupini ali ustrezni zrakoplovni edinici.

6.) Za polkovnika: da je dovršil nižjo šolo vojaške akademije ali tej enako šolo v inozemstvu, da je poveljeval kot podpolkovnik pri pehoti in inženjeriji bataljonu in pri artiljeriji divizionu ali bil na položaju pomočnika polkovnega komandanta svoje vrste vojske — skupaj najmanj dve

leti, pri konjici pa da je bil na položaju pomočnika polkovnega komandanta najmanj leto dni in da ima po službi pri trupi pogoje, poveljevati polku v svoji vrsti vojske.

Pri zrakoplovstvu: da je dovršil nižjo šolo vojaške akademije, da je poveljeval kot podpolkovnik najmanj dve leti zrakoplovni skupini ali ustrezni zrakoplovni edinici ali bil na položaju pomočnika komandanta zrakoplovnega polka in da ima po službi pri zrakoplovnih edinicah pogoje, poveljevati zrakoplovnemu polku.

Razen tega za vse vrste vojske: da je izvršil uspešno kot podpolkovnik komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je komandant armijske oblasti, člana pa sta: inspektor one vrste vojske, ki ji kandidat pripada, in en častnik generalnoštabne stroke na brigadnem položaju, in da je ocenjen za sposobnega, poveljevati polku v svoji vrsti vojske. Za zrakoplovne častnike je predsednik komisije komandant zrakoplovstva, člana pa sta: en načelnik oddelka glavnega generalnega štaba na brigadnem položaju in načelnik štaba zrakoplovstvene komande.

7.) Za brigadnega generala: da je dovršil nižjo šolo vojaške akademije ali njej enako šolo v inozemstvu; da je poveljeval pri pehoti, konjici, artiljeriji ali zrakoplovstvu uspešno polku najmanj dve leti, pri inženjeriji pa, da je prav toliko časa poveljeval ustrezni komandi v tej vrsti vojske ali toliko časa uspešno opravljal službo pri višjih štabih; da je uspešno izvršil komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je načelnik glavnega generalnega štaba, člana pa sta: en njegov pomočnik in inspektor one vrste vojske, ki ji kandidat pripada, ali komandant zrakoplovstva, in da je ocenjen za sposobnega, poveljevati največji organizaciji svoje vrste vojske ter napredovati v čin brigadnega generala.

8.) Za divizijskega generala: da je dovršil višjo šolo vojaške akademije ali njej enako šolo v inozemstvu; da je najmanj dve leti uspešno poveljeval edinici brigadnega ranga; da je kot brigadni general najmanj leto dni uspešno poveljeval divizijski oblasti ali trupi divizijske organizacije ter uspešno izvršil komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je načelnik glavnega generalnega štaba, člana pa sta: en komandant armijske oblasti in en pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba; da je ocenjen za sposobnega, poveljevati diviziji ter napredovati v čin divizijskega generala.

Pri zrakoplovstvu: da je dovršil višjo šolo vojaške akademije ali tej enako šolo v inozemstvu; da ima višjo zrakoplovno izobrazbo; da je prebil najmanj dve leti uspešno na brigadnem ali divizijskem položaju ter uspešno izvršil komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je načelnik glavnega generalnega štaba, člana pa sta: komandant zrakoplovstva in en pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba; da je ocenjen za sposobnega, poveljevati zrakoplovni diviziji, da ima izobrazbo in sposobnost, organi-

zirati celokupno zrakoplovstvo vojske in mu poveljevati, ter napredovati v čin divizijskega generala.

Podpolkovniki, polkovniki in brigadni generali, ki so bili med vojno pohvaljeni z armijsko pohvalo za uspešno poveljevanje in pokazane uspehe v bojih s polkom ali z brigado in edinicami iste veljave kakor brigada ali z divizijo ali z združenimi odredi njene veljave, so oproščeni komandantskega potovanja po točkah 6.), 7.) in 8.) tega člena zakona v dveh letih po demobilizaciji.

9.) Za armijskega generala: da je najmanj leto dni uspešno poveljeval divizijski oblasti ali trupi divizijske organizacije, kot divizijski general pa da je najmanj leto dni uspešno poveljeval tudi armijski oblasti ali da je prav toliko časa uspešno opravljal posle na drugem položaju, važnejšem od divizijske oblasti, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega za najvišje poveljevanje.

10.) V vojvodski čin se sme povišati med vojno armijski general, ki se med njo posebno odlikuje z uspešnim službovanjem, od katerega je zavisen uspeh vojne ali vojne periode.

Clen 88.

Za napredovanje aktivnih častnikov, ki spadajo k mejni trupi, veljajo obči pogoji člena 85. tega zakona in z roki služenja v poedinih činih kakor pri vrstah vojske.

Za napredovanje častnikov vrst vojske, okategoriziranih in uporabljanih za pisarniške službe, kakor tudi častnikov zrakoplovstva, ki ne spadajo k letečemu osebju, veljajo obči predpisi člena 85. tega zakona, toda z roki služenja v poedinih činih kakor pri strokah.

Častnikom, okategoriziranim za pisarniške službe, se daje, če imajo pogoje in sposobnost, prilika za prestop v poedine stroke. Oni izmed njih, ki ostanejo še nadalje v svoji vrsti vojske in se odrede na pisarniške službe in druge administrativne dolžnosti, napredujejo z roki služenja kakor pri strokah.

Za nadaljnje napredovanje častnikov iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena zakona veljajo posebni pogoji člena 87. tega zakona, določeni za častnike njih vrste vojske, samo da se jemlje kot pogoj za uspešno poveljevanje odrejenim formacijskim edinicom, določenim s tem zakonom, v oceno njih poveljevanje ali opravljanje poslov na položaju, na katerem so po formaciji.

Častniki za generalnoštabne posle.

Clen 89.

Za napredovanje generalnoštabnih častnikov ali častnikov vrst vojske za generalnoštabne posle veljajo obči in posebni pogoji člena 85. in člena 87. tega zakona, določeni za častnike vrste vojske, toda:

1.) čas poveljevanja pri trupi znaša najmanj polovico časa, predpisanega v členu 87. tega zakona za častnike vrst vojske;

2.) opravljeni izpit, predpisan za generalnoštabno stroko, velja kakor opravljeni izpit za čin majorja pri vrsti vojske ali pri mornarnici;

3.) za polkovniški čin so oproščeni izpitnega potovanja iz točke 6.) člena 87. tega zakona;

4.) za čin brigadnega generala so morali uspešno izvršiti komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je načelnik glavnega generalnega štaba, člana pa sta: en njegov pomočnik in en načelnik oddelka glavnega generalnega štaba na brigadnem položaju.

Kandidat, ki ne pokaže na tem potovanju zadostne izobrazbe za brigadnega generala v generalnoštabni stroki, se prevede v eno izmed vrst vojske. V tem primeru se mu smatra izvršeno potovanje kot izpolnjen pogoj za napredovanje v čin brigadnega generala one vrste vojske, v katero se prevede;

5.) za čin divizijskega generala so morali najmanj leto dni uspešno poveljevati edinici brigadne veljave ali toliko časa uspešno opravljati posle načelnika generalnega štaba pri komandi armijske oblasti ali pri komandi zrakoplovstva ali biti na ustreznih položajih pri glavnem generalnem štabu ali pri ministrstvu za vojsko in mornarico, kot brigadni generali pa uspešno poveljevati najmanj leto dni divizijski oblasti ali skupini divizijske organizacije in uspešno izvršiti komandantsko potovanje po točki 8.) člena 87. tega zakona.

Ekonomska stroka.

Clen 90.

1.) Za intendantskega poročnika: da je prebil najmanj dve leti kot podporočnik na dolžnostih intendantske grane pri založiščih in pri trupah ter ves čas v podporočniškem činu uspešno opravljal dodeljene posle.

2.) Za intendantskega kapetana II. razreda: da je prebil v podporočniškem in poročniškem činu najmanj štiri leta na dolžnostih intendantske grane pri založiščih, delavnicah in pri trupah, da je ves čas uspešno opravljal dodeljene posle, da je ocenjen za sposobnega, samostalno opravljati nižje posle intendantske grane, določene s formacijo za čin intendantskega kapetana II. razreda, in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

Teh pogojev so oproščeni intendantski častniki in častniki vrst vojske in mornarnice v poročniškem činu, ki uspešno dovrše višjo šolo intendantske akademije ali enako šolo v inozemstvu, nadalje oni, ki dovrše višjo šolo vojaške akademije, prebijejo pripravo ter opravijo izpit, predpisan za prestop v stroko.

3.) Za intendantskega kapetana I. razreda: da je bil v činu kapetana II. razreda najmanj leto dni na samostalnih dolžnostih in da je ves čas uspešno opravljal dodeljene posle na dolžnostih, določenih s formacijo vojske za čin intendantskega kapetana II. razreda.

4.) Za intendantskega majorja: da je prebil najmanj dve leti na samostalnih dolžnostih; da je ves čas v kapetanskem činu uspešno opravljal dodeljene posle, da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, opravljati posle intendantske grane pri divizijskih in višjih štabih ali zavodih in tem enakih ustanovah ali pri ministrstvu za vojsko in mornarico, ki ustrezajo majorskemu činu, in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

5.) Za intendantskega podpolkovnika: da je prebil kot intendantski major najmanj tri leta v službi: pri intendaturah divizijskih in armijskih oblasti, pri upravi zavodov in ustanov ali pri ministrstvu za vojsko in mornarico ter je ves čas uspešno opravljal dodeljene posle, nadalje da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, samostalno voditi posle intendature pri komandi divizijske oblasti ali na položajih, določenih s formacijo vojske za čin intendantskega podpolkovnika.

6.) Za intendantskega polkovnika: da je dovršil nižjo šolo intendantske akademije ali nižjo šolo vojaške akademije ali pomorsko vojaško akademijo ali njim enako šolo v inozemstvu; da je prebil najmanj dve leti na položaju načelnika intendature pri komandi divizijske oblasti, v ostalem času pa da je bil na položajih ali odsekovnega šefa pri ministrstvu za vojsko in mornarico ali na tem enakih položajih po formaciji vojske; da je uspešno opravljal vse dodeljene posle; da je uspešno izvršil potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je en komandant armijske oblasti, člana pa sta: načelnik ekonomskega oddelka ministrstva za vojsko in mornarico ali upravnik intendantske akademije in en častnik za generalnoštabne posle na brigadnem položaju, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, organizirati in samostalno voditi posle intendantske grane pri štabu armijske oblasti in na ustreznih položajih pri ministrstvu za vojsko in mornarico.

7.) Za intendantskega brigadnega generala: da je dovršil višjo šolo intendantske akademije pri nas ali njej enako v inozemstvu ali višjo šolo vojaške akademije pri nas ali njej enako v inozemstvu z intendantsko pripravo in opravljenim izpitom za prevedbo v stroko, ali nižjo šolo vojaške akademije ali pomorsko vojaško akademijo pri nas, poleg nje pa tudi intendantsko šolo v inozemstvu, enako naši nižji šoli intendantske akademije; da je vodil najmanj dve leti uspešno posle divizijske intendature ali odsekovnega šefa pri ministrstvu za vojsko in mornarico; da je uspešno izvršil potovanje po točki 7.) člena 87. tega zakona pod vodstvom komisije, katere predsednik je načelnik glavnega generalnega štaba, člana pa sta: en njegov pomočnik in načelnik ekonomskega oddelka ministrstva za vojsko in mornarico ali upravnik intendantske akademije, in da je ocenjen za sposobnega, voditi posle armijske intendature ali posle intendantske grane njene veljave.

8.) Za intendantskega generala: da je najmanj dve leti uspešno vodil in upravljal posle intendantske grane pri armijskem štabu, da je po točki 8.) člena 87. tega zakona uspešno izvršil potovanje in da je ocenjen za sposobnega za najvišje upravne intendantske položaje pri vojski, nadalje da zasluži po znanstveni izobrazbi, znanstvenih delih in organizatorskih sposobnostih, načelovati stroki.

Tehnične stroke.

Clen 91.

1.) Za kapetana II. razreda artiljerijsko-tehnične, inženjersko-tehnične, zrakoplovno-tehnične in geodetske stroke: da je prebil najmanj leto dni v podporočniškem in poročniškem činu pri trupi kot častnik vrste vojske in da je izpolnil pogoje člena 24. ali 26. ali 28. ali člena 30. tega zakona za prestop v dotično stroko.

2.) Za kapetana I. razreda: da je opravljal v činu kapetana II. razreda uspešno strokovne posle na položajih, določenih s formacijo za čin kapetana II. razreda, in deloval v poslih konstruktivnega značaja, nadalje da je ocenjen za sposobnega, opravljati vse strokovne posle, pa tudi samostalno voditi manjše tehnične posle svoje stroke.

3.) Za majorja: da je bil kot kapetan v samostalnih službah pri ustreznih tehničnih ustanovah ali da je vodil pri teh ustanovah samostalno skupaj najmanj dve leti poverjene posle, da je opravljal ves čas uspešno v kapetanskem činu dodeljene posle, da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, voditi tudi večje tehnične posle svoje stroke, in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

4.) Za podpolkovnika: da je upravljal najmanj dve leti uspešno večjo delavnico ali ustrezno tehnično ustanovo ali specialne posle svoje stroke ali da je bil na ustreznih položajih po formaciji, da je pokazal ves čas uspeh v delovanju in sposobnost za večje samostalne tehnične posle in upravo.

5.) Za polkovnika: da je dovršil nižjo šolo vojaške akademije ali njej enako šolo v inozemstvu, da je prebil najmanj tri leta na višjih samostalnih položajih pri vojaško-tehničnih zavodih in ustanovah svoje stroke ali bil na ustreznih položajih po formaciji in da je ves čas uspešno opravljal dodeljene posle.

6.) Za tehničnega brigadnega generala: da je dovršil višjo artiljerijsko ali višjo vojaško-inženjersko ali višjo zrakoplovno-tehnično ali višjo vojaško-geodetsko šolo ali strokovno fakulteto v državi ali v inozemstvu po točki 1.) člena 24. in točki 1.) člena 28. tega zakona; da je uspešno upravljal posle pri vojaško-tehničnih zavodih in ustanovah svoje stroke na ustreznih položajih, določenih s formacijo za polkovniški čin, in da ga je načelnik dotične stroke ocenil za sposobnega, samostalno voditi posle pri najvišjih ustanovah dotične stroke in biti izprebran v čin tehničnega brigadnega generala dotične stroke.

7.) Za tehničnega generala: da je dovršil višjo vojaško ali višjo strokovno tehnično šolo svoje stroke ali višjo vojaško-geodetsko šolo v državi ali v inozemstvu, da je dokazal z dotedanjim delovanjem in uspešnim službovanjem pri najvišjih uradih in ustanovah na ustreznih položajih po formaciji kakor tudi z znanstvenimi deli in projekti višjo tehnično izobrazbo in organizatorsko sposobnost za uspešno voditev vseh tehničnih ustanov glede tehnične organizacije, konstrukcije in rekonstrukcije v granah ustrezne stroke, nadalje da zasluži po izobrazbi in strokovnih sposobnostih, načelovati stroki.

Sanitetna stroka.

Člen 92.

a) Zdravniška grana.

1.) Za sanitetnega poročnika: da je izpolnil pogoje členov 32. in 86. tega zakona za sprejem v stroko in da ustreza tudi pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. tega zakona.

2.) Za sanitetnega kapetana II. razreda: da je prebil kot poročnik najmanj leto dni kot trupni zdravnik, da je uspešno opravljala dodeljene posle, pokazal voljo in marljivost za negovanje in zdravljenje moštva in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

3.) Za sanitetnega kapetana I. razreda: da je prebil najmanj dve leti kot trupni zdravnik ali kot sekundarni zdravnik v vojaški bolnici in da je ves čas uspešno opravljala dodeljene posle ter pokazal voljo in marljivost v izpolnjevanju svoje zdravniške dolžnosti.

4.) Za sanitetnega majorja: da je prebil najmanj tri leta v prejšnjih činih na dolžnostih trupnega in sekundarnega zdravnika, da je uspešno opravljala dodeljene posle ter pokazal voljo v izpolnjevanju svojih zdravniških dolžnosti in da je ocenjen za sposobnega za samostalno delovanje in za položaj upravnika začasne vojaške bolnice ali oddelkovnega šefa divizijske stalne vojaške bolnice, nadalje da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

5.) Za sanitetnega podpolkovnika: da je opravljala najmanj dve leti uspešno posle kot major v dolžnosti upravnika začasne vojaške bolnice ali oddelkovnega šefa divizijske stalne vojaške bolnice ali pri specialnih sanitetnih zavodih; da se je odlikoval s strokovnim delovanjem in da je ocenjen za sposobnega za upravnika divizijske stalne vojaške bolnice ali za sanitetnega referenta divizijske oblastne komande ali za oddelkovnega šefa armijske stalne vojaške bolnice, nadalje da je sposoben za samostalno delovanje in za upravljanje sanitetnih zavodov in ustanov, določenih po formaciji za čin sanitetnega podpolkovnika.

6.) Za sanitetnega polkovnika: da je opravljala kot sanitetni podpolkovnik ali major uspešno najmanj dve leti dolžnost: oddelkovnega šefa divizijske stalne vojaške bolnice ali tudi drugih raznih sanitetnih zavodov in ustanov ali upravnika divi-

zijske stalne vojaške bolnice ali dolžnost sanitetnega referenta divizijske oblastne komande, da se je odlikoval s strokovnim in znanstvenim delovanjem in da je ocenjen za sposobnega za upravnika armijske stalne vojaške bolnice ali za sanitetnega referenta pri armiji ali za oddelkovnega šefa v glavni vojaški bolnici.

7.) Za sanitetnega brigadnega generala: da je opravljala uspešno najmanj dve leti dolžnost upravnika armijske stalne vojaške bolnice ali da je prav toliko časa uspešno vršil dolžnost sanitetnega referenta pri armijski komandi ali oddelkovnega šefa v glavni vojaški bolnici ali opravljala posle sanitetne stroke pri centralni vojaški upravi; da je uspešno izvršil potovanje po točki 7.) člena 87. tega zakona pod vodstvom komisije, katere predsednik je načelnik glavnega generalnega štaba, člana pa sta: en njegov pomočnik in načelnik sanitetnega oddelka ministrstva za vojsko in mornarico, in da je ocenjen za sposobnega, samostalno voditi posle pri najvišjih ustanovah svoje stroke ter napredovati v čin sanitetnega brigadnega generala.

8.) Za sanitetnega generala: da je opravljala uspešno najmanj dve leti dolžnost sanitetnega referenta pri armiji ali da je prav toliko časa uspešno upravljala eno izmed armijskih vojaških bolnic ali glavno vojaško bolnico; da se je posebno odlikoval in izkazal s strokovno izobrazbo in znanstvenimi deli kakor tudi z organizatornimi sposobnostmi; da je uspešno izvršil pod predsedstvom načelnika glavnega generalnega štaba komandantsko potovanje in da zasluži po znanstveni izobrazbi in znanstvenem delovanju kakor tudi po dotedanji službi, načelovati stroki.

b) Lekarnarska grana.

1.) Za lekarnarskega poročnika: da je izpolnil pogoje členov 32. in 86. tega zakona za sprejem v stroko in da ustreza tudi pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. tega zakona.

2.) Za lekarnarskega kapetana II. in I. razreda: da je uspešno vršil dodeljene lekarnarske posle, za kapetana II. razreda pa, da je opravil tudi predpisani izpit.

3.) Za lekarnarskega majorja: da je kot kapetan uspešno opravljala dodeljene lekarnarske posle, določene s formacijo za kapetanski čin, da je pokazal izobrazbo in sposobnost tudi za samostalno delovanje, da je ocenjen za sposobnega za šefa lekarne vojaške bolnice, za šefa odseka, založišča, zavoda ali laboratorija in da je opravil predpisani izpit.

4.) Za lekarnarskega podpolkovnika: da je kot major uspešno vršil in opravljala dolžnosti šefa lekarne, šefa založišča, zavoda ali laboratorija, prav tako pa uspešno vršil posle pri ministrstvu za vojsko in mornarico, določene za čin lekarnarskega podpolkovnika, in da je ocenjen za sposobnega za samostalno delovanje in upravljanje višjih vojaško-sanitetnih založišč.

5.) Za lekarnarskega polkovnika: da je kot podpolkovnik uspešno upravljal vojaško lekarno ali kemijski laboratorij ali sanitetno založišče in druge enake lekarnarske ustanove ali da je vršil dolžnost odsekovnega šefa pri ministrstvu za vojsko in mornarnico, da se je posebno odlikoval in izkazal z znanstvenim delovanjem in izobrazbo ter pokazal izobrazbo in sposobnost, načelovati lekarnarski grani, ali biti na položaju, določenem po formaciji za čin lekarnarskega polkovnika.

Sodna stroka.

Člen 93.

1.) Za sodnega poročnika: da je izpolnil pogoje členov 34. in 86. tega zakona za sprejem v stroko in da ustreza tudi pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. tega zakona.

2.) Za sodnega kapetana II. razreda: da je kot poročnik uspešno vršil dodeljene posle, da je opravljal najmanj dve leti dolžnost vojaškega preiskovalca in opravil izpit, predpisan za čin kapetana II. razreda.

3.) Za sodnega kapetana I. razreda: da je vršil najmanj tri leta v poročniškem činu in v činu kapetana II. razreda preiskovalsko dolžnost in bil v službi pri sodnem oddelku divizijske oblastne komande ali pri kakšnem vojaškem sodišču prve stopnje ali v službi pri ministrstvu za vojsko in mornarnico ter je uspešno vršil dodeljene posle.

4.) Za sodnega majorja: da je vršil kot kapetan najmanj dve leti dolžnost preiskovalca ali poslovodje pri vojaškem sodišču, da je ocenjen, da ima izobrazbo in sposobnost za sodnika pri vojaškem sodišču prve stopnje, in da je opravil predpisani izpit.

5.) Za sodnega podpolkovnika: da je kot major uspešno opravljal posle na položajih, določenih z uredbo o formaciji vojske za čin sodnega majorja, in da je ocenjen za sposobnega za posle referenta sodstva pri divizijski oblastni komandi kakor tudi za sodnika pri vojaških sodiščih ali za odsekovnega šefa pri ministrstvu za vojsko in mornarnico.

6.) Za sodnega polkovnika: da je prebil kot sodni major in podpolkovnik najmanj dve leti kot referent sodstva pri oblastni divizijski komandi, prav toliko časa pa kot sodnik pri kakšnem vojaškem sodišču ali na ustreznem položaju pri ministrstvu za vojsko in mornarnico, da je uspešno opravljal vse te posle in da je ocenjen za sposobnega za referenta sodstva pri armijskem štabu in za sodnika velikega vojaškega sodišča ali za ustrezen položaj po formaciji vojske pri ministrstvu za vojsko in mornarnico.

7.) Za sodnega brigadnega generala: da je opravljal najmanj dve leti uspešno posle referenta sodstva pri armijskem štabu ali stalnega sodnika velikega vojaškega sodišča ali ustreznega položaja po formaciji vojske pri ministrstvu za vojsko in mornarnico.

8.) Za sodnega generala: da je opravljal v času, ko je bil sodni brigadni general, uspešno posle na

ustreznih položajih po formaciji vojske, da se je posebno odlikoval s strokovno in znanstveno izobrazbo in delovanjem in da ima izobrazbo in sposobnost, načelovati stroki.

Veterinarska stroka.

Člen 94.

1.) Za veterinarskega poročnika: da je izpolnil pogoje iz členov 38. in 86. tega zakona za prevedbo v veterinarsko stroko in da ustreza tudi pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. tega zakona.

2.) Za veterinarskega kapetana II. razreda: da je prebil najmanj dve leti kot trupni veterinar in eno leto v službi v bolnicah za živino, da je uspešno opravljal dodeljene posle in opravil predpisani izpit.

3.) Za veterinarskega kapetana I. razreda: da je prebil najmanj štiri leta kot trupni veterinar in v vojaških bolnicah za živino in da je uspešno opravljal dodeljene veterinarske posle.

4.) Za veterinarskega majorja: da je prebil najmanj šest let kot trupni veterinar in v vojaških bolnicah za živino, da je uspešno opravljal dodeljene veterinarske posle, da je ocenjen za izobraženega in sposobnega za samostalno delovanje in za upravnika divizijske bolnice za živino ali za ustrezne položaje po formaciji vojske in da je opravil izpit, predpisan za čin veterinarskega majorja.

5.) Za veterinarskega podpolkovnika: da je upravljal uspešno najmanj dve leti divizijsko bolnico za živino, prav tako pa najmanj leto dni uspešno vršil dolžnost referenta veterine pri divizijski oblastni komandi ali bil v ustrezni službi pri ministrstvu za vojsko in mornarnico.

6.) Za veterinarskega polkovnika: da je bil najmanj dve leti upravnik bolnice za živino, da je prebil prav toliko časa kot referent veterine pri armijski oblastni komandi ali na ustreznem položaju pri ministrstvu za vojsko in mornarnico, da se je odlikoval z izobrazbo, organizatornimi sposobnostmi in znanstvenimi deli in da je ocenjen za sposobnega, načelovati stroki.

c) Obče odredbe o napredovanju častnikov.

Člen 95.

Člani kraljevskega doma dobivajo čine in položaje pri vojski po kraljevi odločbi.

Člen 96.

Med vojno smejo napredovati častniki v naslednji višji čin ne glede na roke, šole in izpite, toda samo za izpričano hrabrost in za posebne zasluge med vojno, kar se predpiše s posebno uredbo.

Člen 97.

Čas, ki ga prebije častnik kot slušatelj v vojaških šolah v državi ali v inozemstvu kakor tudi

na pripravi za generalnoštabno stroko, se šteje kot poveljevanje edinici, katera ustreza dotičnemu činu; za častnike stroke pa se šteje ta čas kot opravljanje službe, ki se zahteva s posebnimi pogoji po tem zakonu pri poedinih strokah.

Člen 98.

Državljeni kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki so služili kot častniki pri vojski tuje države, se smejo sprejeti v našo vojsko na predlog ministra za vojsko in mornarnico samo v onem činu nižjega častnika, ki ustreza činu, katerega so imeli pri tuji vojski, in sicer če se javijo za sprejem v našo vojsko v prvem letu po izstopu iz dotične tuje vojske in če so popolnoma vešči našemu jeziku.

Člen 99.

Častniki tujih, zavezniških vojsk, ki se odlikujejo med skupno vojno s posebnimi zaslugami za našo vojsko in državo, smejo dobiti častni čin častnika naše vojske s pravico, nositi uniformo, in s prejemki tega čina samo ob času, dokler traja vojna.

Člen 100.

Orožniški častniki napredujejo, če izpolnijo pogoje iz členov 85. in 87. tega zakona z uporabo na orožništvo in službe v njem in z roki kakor pri vrstah vojske in če izpolnjujejo poleg teh še pogoje, ki jih predpisuje zakon o orožništvu za vsak čin posebe.

Orožniški častniki napredujejo do vštetega čina orožniškega brigadnega generala, toda za kapetana II. razreda in za majorja je treba poleg ostalih pogojev, da opravijo predpisani izpit, za polkovnika in brigadnega generala pa, da so dovršili nižjo šolo vojaške akademije ali njej enako šolo v državi ali v inozemstvu.

Častnik vrste vojske prestopi v orožništvo z istim činom in rangom, ki ga je dotlej imel, po izpolnjenih pogojih, ki se zahtevajo z zakonom o orožništvu, kakor tudi po opravljenem izpitu za čin, v katerega se prevede ali, če tega za ta čin ni, za predhodni nižji čin, za katerega se zahteva izpit pri orožništvu.

Prestopanja orožniških častnikov v vrste vojske ni; za prestop v stroke pa mora izpolniti dotični častnik vse pogoje, ki se zahtevajo po tem zakonu za prestop v dotično stroko.

Člen 101.

Častniki se povišujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarnico.

C. Služba častnikov.

Člen 102.

Vsak častnik mora biti po svojem činu na enem izmed položajev (zvanj), ki ga določa uredba o formaciji vojske.

Na komandantske in njim enake položaje se postavljajo častniki z ukazom, na ostale položaje pa z naredbo ministra za vojsko in mornarnico.

Člen 103.

Na razpoloženju ministra za vojsko in mornarnico — brez razporeda — ne sme ostati častnik, razen vojvode, dlje nego šest mesecev; ta čas se mu šteje v aktivno službo in v tem času dobiva častnik vse prejemke čina, v katerem je; po tem času pa se upokoji, če ne dobi razporeda.

Člen 104.

Častniku, ki neprekinjeno in več kot tri mesece uspešno nadomešča nadrejenega častnika ali častnika na drugem položaju, se šteje ta čas v opravljanje ustrezne službe za njegovo napredovanje.

Člen 105.

Častniki, ki so se šolali ali specializirali za poedine službe, se ne smejo uporabljati za službe, ki niso v zvezi z njih strokovno izobrazbo.

Člen 106.

Čas, prebit v zaporu po sodni obsodbi, in odstranitev od službe se ne šteje v aktivno službo in tudi ne za pridobitev pravice do napredovanja. V tem času izgubi častnik tudi rang.

Člen 107.

Častniki strok, razen generalnoštabne, ne smejo poveljevati edinicam vrst vojske.

Č. O c e n j a n j e.

Člen 108.

Častniki se ocenjujejo na podstavi kraljeve uredbe.

D. B o l o v a n j e i n o d s o t s t v o v a n j e.

Člen 109.

a) Častnik more bolovati neprekinjeno do enega leta od dne, ko je prestal prihajati v službo, ali skupaj v dveh zaporednih letih največ 15 mesecev. V tem času mu pripadajo redni prejemki njegovega čina. Po tem času se častnik upokoji.

b) Častniku gre vsako leto odsotstvo najmanj 20 dni.

E. Ž e n i t e v.

Člen 110.

Častnik se ne sme oženiti, dokler ne napreduje v poročniški čin.

Natančnejše odredbe o ženitvi častnikov se predpisujejo s kraljevo uredbo.

F. P o k o j i n p o k o j n i n a.

Člen 111.

Častnik je v pokoju, ko se razreši aktivne službe pri vojski ali pri mornarnici.

Častnik v pokoju obdrži naslov čina, ki ga je imel v aktivni službi, s pristavkom »v pokoju«; uživa vse državljanske pravice in je upravičen, nositi uniformo leto dni od dne, ko je bil upokojen.

Ko se častnik upokoji, se sme, če je sposoben za službo pri vojski ali mornarnici, prevesti v rezervo z istim činom.

Clen 112.

Častnik se upokoji:

1.) ko dovrši deset let ukazne aktivne službe, na prošnjo za upokožitev, če je moči ugoditi njegovi prošnji brez škode za koristi službe;

2.) ko dovrši 35 let aktivne vojaške službe po odbitku obveznega popolnega roka v stalnem kadru, ki je določen s tem zakonom za pehoto, pri čemer se štejejo vojna leta dvojno, ali ko dovrši 60 let starosti. Tak častnik se sme upokojiti bodisi na prošnjo, bodisi po pokazani službeni potrebi. Če zaprosi sam, se tak častnik takoj upokoji;

3.) če nima zaporedoma tri koledarska leta ali v šestih letih skupaj priporočljivih ocen;

4.) če ga obsodi redno sodišče zaradi dejanja, ki škoduje častniškemu ugledu, a ni izgubil čina, in sicer ko postane sodba izvršna;

5.) če po bolovanju po členu 100. tega zakona ne ozdravi, kar se ugotovi s pregledom strokovne vojaške komisije;

6.) če postane duševno ali telesno nesposoben za kakršnokoli aktivno službo pri vojski, ki ustreza njegovemu činu, kar se ugotovi s pregledom strokovne vojaške komisije;

7.) ko je prebil čas na razpoloženju po členu 103. tega zakona, če se v tem času ne razporedi na službo, ki ustreza njegovemu činu in rangi;

8.) če nima ne izobrazbe ne sposobnosti, da bi uspešno opravljal dodeljeno dolžnost, ki ustreza njegovemu činu, in sploh če njega vedenje ali način življenja škoduje častniškemu ugledu in dostojanstvu ali škoduje koristim vojske; in

9.) če sploh več ni sposoben za aktivno službo.

Upokojevanje častnikov po točkah 3.), 4.), 5.), 6.) in 8.) tega člena se vrši na predlog nadrejenih starejšin.

Clen 113.

Upokojevanje častnikov se vrši s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarico.

Clen 114.

Upokojeni častnik se sme, če zahteva, vrniti v aktivno službo, če je bil upokojen zbog boleznii ali telesne nesposobnosti, pa se je iznova sposobil za aktivno službo, ali če je bil pred dovršenim 35. letom aktivne vojaške službe ali pred dovršenim 60. letom starosti na prošnjo upokojen, pa zahteva, da bi se vrnil, ter je po oceni strokovne vojaške komisije sposoben za aktivno službo.

V obeh teh primerih se sme upokojeni častnik vrniti v aktivno službo samo, če je kaj praznih mest po formaciji.

Čas, ki ga prebije častnik v pokoju, se mu ne šteje v aktivno službo; toliko časa, kolikor ga je prebil v pokoju, pa izgubi tudi v rangi.

Clen 115.

Upokojeni častniki, ki niso prevedeni v rezervo, a so še sposobni za službo pri vojski, se smejo po potrebi razporediti na službe in v kategorije vojske, ki ustrezajo njih činu in sposobnosti.

G. O s t a v k a.

Clen 116.

Častnik sme podati ostavko na službo pri vojski, če je izpolnil obveznosti proti državi.

Ostavka se ne sprejme; če častnik ni izpolnil obveznosti proti državi, če teče zoper njega sodno postopanje ali je v redni sodni preiskavi, kakor tudi ne ob času pripravljenege, mobilnega in vojnege stanja.

Če pa je častnik, ki poda ostavko, škodljiv za častniški ugled ali vohče za službo pri vojski, se sprejme njegova ostavka v vsakem primeru in ne glede na odredbe drugege odstavka tega člena zakona.

Clen 117.

Častnik, čigar ostavka se sprejme, se razreši vsake aktivne službe pri vojski. Tak častnik izgubi vse pravice, pridobljene v aktivni službi.

V civilnem stanu sme obdržati naslov čina, ki ga je imel v aktivni službi, s pristavkom »v ostavki«, samo, če vzrok, iz katerega se je sprejela njegova ostavka, ni onečašujoč.

Častnik, čigar ostavka se je sprejela po prvem odstavku člena 116. tega zakona, se sme prevesti v rezervo s činom, ki ga je imel, in sicer v ustrezno kategorijo vojske, po letih starosti.

Častnik, čigar ostavka se je sprejela iz razlogov, navedenih v tretjem odstavku člena 116. tega zakona, se prevede v ustrezno kategorijo vojske, in sicer brez čina, ter se razporedi na službe, ki ustrezajo njegovim sposobnostim.

Clen 118.

Častnik sme biti izjemoma iz ostavke vrnjen v aktivno službo, če ni bilo vzrok, da se je sprejela njegova ostavka, njegovo nesposobno in koristim vojske škodljivo ponašanje, če je kaj praznih mest po uredbi o formaciji vojske in če je po oceni strokovne vojaške komisije sposoben za aktivno službo. V tem primeru se vrnejo častniku vse pravice, ki jih je imel prej v aktivni službi; samo v rangi izgubi toliko časa, kolikor ga je prebil v ostavki.

Clen 119.

Ostavka se sprejme s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarico.

H. Izguba čina.

Člen 120.

Častnik izgubi čin:

a) če ga je disciplinsko sodišče kaznovalo z izgubo čina ali če ima kazen, izrečena po sodbi sodišča, za posledico izgubo čina;

b) če v rednem stanju nedopuščno odide iz službe ter se ne javi nanjo v 15 dneh; po tem roku prestane biti častnik. O tem odloči minister za vojsko in mornarico in to tudi uradno objavi. Za takega častnika velja še nadalje kazenska odgovornost kakor tudi materialna obveznost, če te ni izpolnil.

Kdor zapusti službo v mobilnem in vojnem stanju ali kadar je pričakovati vojne, se smatra tudi še za vojaškega begunca.

Z izgubo čina izgubi častnik tudi vse pravice, ki so združene s činom.

Člen 121.

Častnik, ki izgubi čin, ga ne more več dobiti v mirnem času. Služi še nadalje v ustrezni kategoriji vojske po letih starosti, in sicer ne glede na čin, ki ga je imel.

Vendar pa se mu sme med vojno, za posebne zasluge in izpričano hrabrost vrniti čin s pravicami vred, ki so združene z njim, kakor tudi pravica do let, ki jih je prej prebil v aktivni službi do dne, ko je izgubil čin, toda brez pravice do kakršnekoli materialne odškodnine za čas od dne, ko je izgubil čin, do dne, ko se mu je vrnil.

c) Starejšine pri vojski iz rezerve.

1. Rezervni podčastniki.

Člen 122.

Podčastniški čini v rezervi so isti kakor v stalnem kadru po členu 58. tega zakona.

Člen 123.

Rezervni podčastnik sme biti:

1.) podčastnik, ki je izstopil iz stalnega kadra s podčastniškim činom;

2.) obveznik vojske vobče, ki je napredoval v rezervni podčastniški čin.

Število rezervnih podčastnikov se odreja po dejanski potrebi glede na formacijsko stanje vojske.

Člen 124.

Rezervni podčastniki napredujejo po odredbah tega zakona kakor podčastniki stalnega kadra; toda predpisani izpiti se nadomeščajo z marljivim in uspešnim službovanjem na vežbi ali med vojno.

Rang rezervnih podčastnikov se odreja in vodi prav tako kakor rang podčastnikov stalnega kadra.

Rezervni podčastnik je po rangi nižji od podčastnika v aktivni službi istega čina.

Člen 125.

Rezervni podčastniki služijo v kategorijah vojske po letih starosti kakor ostali obvezniki.

Za pozivanje in pošiljanje rezervnih podčastnikov na vežbe in na službo pri vojski veljajo odredbe tega zakona.

Člen 126.

Po potrebi se sme rezervni podčastnik na izraženo željo sprejeti v službo v stalnem kadru s činom, ki ga ima v rezervi:

1.) če je bil prej podčastnik v aktivni službi, po členu 73. tega zakona;

2.) če ni bil podčastnik v aktivni službi, ampak je postal podčastnik v rezervi po členih 123. in 124. tega zakona, mora predhodno opraviti izpit za dotični podčastniški čin aktivne službe, poleg tega pa ne sme biti oženjen in kot podnarednik ne starejši od 25 let in kot narednik ne starejši od 28 let.

Z vstopom v kader prično ti podčastniki, določeni s točko 2.) tega člena, služiti na prvem roku in pridobe pravice iz členov 65., 70., 71., 73., 74., 75., 77. in 79. tega zakona.

Člen 127.

Rezervni podčastnik se razreši čina rezervnega podčastnika:

1.) če postane nesposoben za službo rezervnega podčastnika;

2.) če dobi duhovniško zvanje;

3.) če škoduje s poklicem, vedenjem in ponašanjem podčastniškemu ugledu ali koristim vojske.

Člen 128.

Rezervni podčastnik izgubi čin po odredbah člena 80. tega zakona, ki so predpisane tudi za izgubo podčastniškega čina v stalnem kadru.

2. Rezervni častniki.

Člen 129.

Rezervni častnik pri vojski sme postati:

1.) častnik v pokoju ali ostavki, če ni izstopil iz aktivne službe zbog okolnosti iz točk 3.), 4.), 5.), 6.), 8.) in 9.) člena 112. in iz poslednjega odstavka člena 116. tega zakona;

2.) dijak-narednik, ki opravi, ko je odslužil dijaški rok v stalnem kadru, izpit za rezervnega podporočnika svoje vrste vojske ali stroke ali uspešno dovrši šolo za rezervne častnike ter ga v prihodnjem letu na dvomesečni vežbi v njegovi vrsti vojske ali stroki dovoljno ocenijo nadrejeni starejšine, da zasluži po izobrazbi in sposobnostih, napredovati v čin rezervnega podporočnika, če sicer ustreza tudi ostalim pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in pod točko 1.) člena 85. tega zakona;

3.) rezervni: sodni, sanitetni, lekarnarski in veterinarski podporočnik kakor tudi rezervni pod-

poročnik: ekonomske, artiljerijske, inženjerske in zrakoplovno-tehnične stroke sme postati samo oni dijak-narednik, ki je dovršil, poleg ostalih pogojev, določenih s točko 2.) tega člena zakona, ustrezno strokovno fakulteto ali višjo strokovno šolo fakultetne veljave. Za sodno in ekonomsko stroko, nadalje za artiljerijsko, inženjersko in zrakoplovno-tehnično stroko se jemljejo v prvi vrsti dijaki, proglašeni za omejeno sposobne, ki ustrezajo po strokovni izobrazbi ali profesiji dotičnim strokam;

4.) rezervni narednik ali rezervni narednik-vodnik, ki je prebil v teh činih skupaj najmanj štiri leta, predhodno prebil dvomesečno vežbo pri svoji vrsti vojske ter bil ocenjen s strogim izborom častnikov po členu 81. pod l., točki 3.) pod b), kjer je opravljal vežbo, da zasluži, biti pripuščen k izpitu za čin rezervnega podporočnika, ter opravi ta izpit in izpolnjuje tudi ostale pogoje pod l., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in pod točko 1.) člena 85. tega zakona.

Člen 130.

Čini rezervnih častnikov se vrste postopno in z roki aktivnih častnikov ustreznih vrst vojske in strok, pričenši pri vseh s podporočniškim činom, in gredo do vštetega podpolkovniškega čina, izvzemši aktivne višje častnike, ki bi bili ob upokojitvi ali ostavki prevedeni v rezervo s činom, višjim od podpolkovniškega, izvzemši nadalje one rezervne častnike, ki jih zateče ta zakon v činu, višjem od čina rezervnega podpolkovnika.

Člen 131.

Rezervni častniki se povišujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarico, in sicer po odredbah členov 84., 85., 87., 90., 91., 92., 93. in 94. tega zakona, izvzemši pogoje, navedene za poveljevanje poedinim ustanovam ali za njih upravljanje ali za izvrševanje specialnih poslov, ki so predpisani za napredovanje aktivnih častnikov. Namesto teh pogojev služi za napredovanje rezervnih častnikov v čin kapetana II. razreda in v majorski čin poleg opravljenega izpita uspešno prebita vežba; v tem času mora biti dotični častnik ocenjen za sposobnega, poveljevati večji naslednji edinici ali voditi posle, ki se zahtevajo od aktivnih častnikov dotičnega čina, kakor tudi da zasluži po pokazanem delovanju na tej vežbi in po izobrazbi in sposobnostih, napredovati v naslednji čin.

Člen 132.

Rang rezervnih častnikov se odreja tako kakor rang častnikov aktivne službe.

Rezervni častnik je po rangi nižji od častnika v aktivni službi istega čina.

Za rezervne častnike se vodi pri ministrstvu za vojsko in mornarico posebna rangovna lista kakor za častnike v aktivni službi.

Člen 133.

Rezervni častnik, ki prej ni bil aktiven častnik, se sme prevesti po potrebi, na izraženo željo in če je kaj praznih mest po formaciji vojske, v aktivno službo vojske s činom, ki ga je imel v rezervi, in z rangom od dne, ko se prevede v aktivno službo, do vštetega čina kapetana I. razreda, če izpolnjuje poleg tega še te-le pogoje:

1.) za službo aktivnega častnika mora biti telesno zdrav, kar se ugotovi s strokovno vojaško komisijo;

2.) kot rezervni častnik mora imeti najmanj v poslednjih dveh koledarskih letih priporočljive ocene;

3.) zoper njega ne sme teči sodno postopanje in tudi ne sme biti v redni sodni preiskavi;

4.) vobče ni smel biti sodno kaznovan;

5.) predhodno po dvomesečni vežbi in v praktičnem delovanju mora biti ocenjen, da zasluži po izobrazbi in sposobnostih, biti pripuščen k izpitu;

6.) njegova komanda, edinica ali ustanova, pri kateri je bil na vežbi — delovanju — ga mora priporočiti, da zasluži glede na dotedanji civilni položaj in stan kakor tudi glede na rodbinske razmere, če je oženjen, vstopiti med aktivne častnike; in

7.) opraviti mora izpit, predpisan za čin aktivne službe, v kateri se more aktivirati ali, če tega po tem zakonu za ta čin ni, za predhodni nižji čin aktivnega častnika, za katerega se zahteva izpit po tem zakonu.

Rezervni častniki, ki so bili prej častniki v aktivni službi, smejo biti po potrebi na svojo izraženo željo vrnjeni v aktivno službo po odredbah člena 114. ali člena 118. tega zakona.

Onim rezervnim častnikom, ki so med vojno že odslužili izvesten čas v vojaški službi v činu, s katerim se prevedejo ali reaktivirajo, se ob odreditvi ranga všteje ves ta čas.

Člen 134.

Rezervni častniki se razporejajo na dolžnosti po svojih sposobnostih

Službena obveznost rezervnih častnikov traja tudi preko 50. leta starosti, če so za kakršnokoli službo pri vojski sposobni; vendar pa se razporejajo takrat na neborske in zaledijske službe in dolžnosti.

Člen 135.

Rezervni konjiški častnik mora imeti, dokler je zavezan, služiti pri vojski, ob svojih stroških predpisnega jezdnega konja in jezdnopremo.

Člen 136.

Če se rezervni častnik brez svoje krivde v službi pri vojski v mirnem času tako poškoduje, da postane nesposoben za nadaljnjo službo, se mu prizna za pokojnino čas, ki ga je dotlej prebil v službi, in še deset let, če je državni uslužbenec; če pa ni državni uslužbenec in je siromašen, dobiva, kolikršen je pač po oceni strokovne vojaške

komisije odstotek onesposobljenosti, pokojnino v višini 50 % plače (osnovne in položajne) častnika v aktivni službi istega čina; oni, ki se popolnoma onesposobi za kakršnokoli delo vobče, pa dobiva kot podporo popolno pokojnino častnika v aktivni službi istega čina.

Če izgubi rezervni častnik v službi pri vojski v mirnem času brez svoje krivde življenje, se prizna njegovi rodbini kot osnova za pokojnino njegova popolna osebna pokojnina, ki bi jo prejemal kot častnik v aktivni službi istega čina.

Če se rezervni častnik onesposobi brez svoje krivde v službi pri vojski med vojno, se mu prizna državna zaščita in pomoč po odredbah invalidskega zakona.

Rodbina onega rezervnega častnika, ki umre ali pade med vojno v službi pri vojski, ima pravico do invalidske podpore in ostale vrste državne zaščite in pomoči po odredbah invalidskega zakona.

Člen 137.

Rezervni častnik se razreši tega zvanja s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarnico, in sicer:

1.) če postane nesposoben za službo rezervnega častnika;

2.) če dobi duhovniško zvanje;

3.) če zaprosi za razrešitev in je moči ugoditi njegovi prošnji;

4.) če nima ne izobrazbe ne sposobnosti, da bi uspešno vršil dolžnost, ki ustreza njegovemu činu, in če vobče ni več sposoben za službo rezervnega častnika; in

5.) če z vedenjem, ponašanjem in poklicem škoduje častniškemu ugledu in ugledu vojske.

Rezervni častniki, razrešeni po točkah 4.) in 5.) tega člena, se razporejajo kot navadni obvezniki v ustrezno kategorijo vojske.

Člen 138.

Odredbe členov 120. in 121. tega zakona veljajo tudi za rezervne častnike.

Tretji del.

Mornarnica.

Prvi oddelek.

Sestav in razdelitev mornarnice.

Člen 139.

Mornarnico sestavljajo: moštvo mornarnice, plovni material in vse vojaško-mornarniške ustanove na morski obali, na rekah in jezerih. Glavni deli mornarnice so: flota, rečna flotila in pomorsko zrakoplovstvo.

Mornarnica je ustrojena v komande, edinice in ustanove, katerih naziv, sestav in jakost predpisuje uredba o formaciji mornarnice v mirnem in v vojnem času.

Člen 140.

Moštvo mornarnice se deli: na stalni kader in na obveznike operativne in rezervne mornarnice.

Vse ostalo, kar se predpisuje s tem zakonom o obveznosti službe pri vojski, o naborih, o službenih rokih v stalnem kadru, o vstopanju v kader, o službi v njem, o odpuščenju, o opremi, nadalje o podpori rodbinam siromašnih obveznikov, velja tudi za mornarnico, kolikor se nanaša nanjo.

Člen 141.

Plovne edinice dobivajo naziv in se uvrščajo v flotno listo s kraljevim ukazom, črtajo pa se iz flotne liste prav tako s kraljevim ukazom.

Člen 142.

Pojem «vojna ladja» je ustanovljen z mednarodnimi deklaracijami. Vojna ladja nosi vojno zastavo kraljevine, poveljuje pa ji oseba iz mornarnice.

Člen 143.

Pri mornarnici so:

1.) vojaško pomorstvo; in

2.) stroke: ekonomska, tehnična in sanitetna.

Vse, kar je potrebno za njih ureditev in za službovanje pri njih, se predpisuje s kraljevo uredbno.

1. Vojaško pomorstvo.

Člen 144.

Vojaško pomorstvo sestavljajo: pomorski častniki in strokovni častniki maritimnih in orožnih gran.

Njih naloga je:

a) Pomorski častniki poveljujejo plovnim edinicam in sestavom kakor tudi zrakoplovnim edinicam in sestavom pomorskega zrakoplovstva ter jih vodijo; pripravljajo in opravljajo vse posle, ki se nanašajo na opremo in pripravljenost mornarnice in pomorskega zrakoplovstva za vojno; vrše posle občega, pomorskega, taktičnega in administrativnega značaja kakor tudi vse one posle, ki so v zvezi s poveljevanjem in uporabljanjem vseh vrst mornarniškega oboroževanja, pomorskega zrakoplovstva in maritimnih znanosti vobče.

b) Strokovni častniki opravljajo posle, ki se nanašajo na one grane vojaško-pomorske službe, za katere so posebno izobraženi, poleg poslov občega administrativnega značaja v zvezi z njih stroko. Tudi smejo poveljevati manjšim plovnim in zrakoplovnim edinicam.

Pomorski in strokovni častniki se smejo odrejati, poleg poveljevanja, občasno tudi na tehnične posle, kolikor so zanje strokovni.

2. Stroke.

A. Ekonomska stroka.

Člen 145.

Naloga ekonomske stroke je, opravljati vse posle, določene s členom 20. tega zakona za eko-

nomsko stroko vojske, kolikor se nanašajo na za-
laganje mornarnice.

B. Tehnična stroka.

Člen 146.

Naloga tehnične stroke je, voditi vse posle teh-
ničnega značaja, potrebne za pripravljenost morn-
arnice.

Tehnično stroko sestavljajo:

- 1.) inženjski častniki;
- 2.) strojni častniki strojniške in električarske
grane;
- 3.) vojaški tehnični uradniki s strokovno teh-
nično fakultetno, z višjo in s srednjo strokovno
tehnično izobrazbo;
- 4.) civilni tehnični uradniki s fakultetno, z
višjo in s srednjo tehnično izobrazbo in civilni
uslužbenci z nižjo strokovno tehnično izobrazbo.

Njih naloga je:

- a) Inženjski častniki pripravljajo in oprav-
ljajo posle, ki se nanašajo: na konstrukcijo,
gradnjo, popravila in prevzemanje objektov in
materiala v njih strokovnosti; na proučevanje in
izvajanje vseh tehničnih del in na skrb za mornar-
niške potrebščine v vseh granah pomorske tehnike.
- b) Strojni častniki strojniške in električarske
grane opravljajo posle, ki se nanašajo na voditev
in upravljanje vseh vrst mornarniških naprav.
- c) Vojaški in civilni tehnični uradniki vrše
tehnične posle po svoji strokovnosti in opravljajo
administrativne posle, ki so v zvezi z njih službo.

C. Sanitetna stroka.

Člen 147.

Ta stroka ima nalogo, razloženo v členu 31.
tega zakona, kolikor se nanaša na mornarnico.

To stroko sestavljajo: sanitetni častniki, civilni
zdravniški pomočniki in uslužbenci s strokovno
izobrazbo za posle te stroke.

Tej stroki pripadajo mornarniške bolničarske
čete, mornarniške bolnice, sanitetne plovne edi-
nice, ambulante, šole, ustanove preventivne medi-
cine, lekarne in založišča — vse za potrebe morn-
arnice.

Drugi oddelek.

A. Starejšine v stalnem kadru.

I. Starejšinski čini.

Člen 148.

Starejšinski čini pri mornarnici so:

- 1.) Mornar I. razreda.

Podčastniški:

- 1.) Mornarniški podnarednik.
- 2.) Mornarniški narednik.
- 3.) Mornarniški vodja III., II. in I. razreda.

Tem činom se pristavlja naziv dotične grane
njih službe.

Častniški:

- a) Komandno osebje:
 - 1.) Korvetni poročnik.
 - 2.) Fregatni poročnik.
 - 3.) Poročnik bojne ladje II. razreda.
 - 4.) Poročnik bojne ladje I. razreda.
 - 5.) Korvetni kapetan.
 - 6.) Fregatni kapetan.
 - 7.) Kapetan bojne ladje.
 - 8.) Konteradmiral.
 - 9.) Viceadmiral.
 - 10.) Admiral.

} Nižji
čast-
niki.

} Višji častniki.

} Admiraliteta.

b) Strokovno osebje:

Strokovni častniki pomorstva in vsi častniki
strok pri mornarnici imajo čine po členu 59. tega
zakona kakor častniki strok pri vojski z označbo
svoje stroke ali službene grane.

Inženjski častniki in sanitetni častniki pri
mornarnici začno služiti s poročniškim činom,
strokovni častniki pomorstva in ostali častniki
strok pri mornarnici pa s podporočniškim činom.

II. Starejšinstvo — rang.

Člen 149.

Odredbe členov 60. in 61. tega zakona veljajo
tudi za mornarnico, kolikor se nanašajo nanjo.

Za razmerja starejšinstva med ukaznimi ose-
bami vojske in mornarnice velja čin in rang. Ob
enakem činu in rangju je na vodi višja oseba morn-
arnice, na kopnem pa oseba vojske.

III. Mornarji I. razreda.

Člen 150.

Čin mornarja I. razreda obstoji v vseh granah
mornarniške službe. Da napreduje kdo v čin mor-
narja I. razreda, je moral odslužiti najmanj osem
mesecev kot mornar II. razreda ali uspešno do-
vršiti eno izmed strokovnih mornarniških šol za
čin mornarja I. razreda.

Pravico, poviševati v čin mornarja I. razreda,
ima komandant mornarske komande.

Rekrut kadrovec, pomorec ali poklicni rečni
brodar sme napredovati v čin mornarja I. razreda
ne glede na prednje roke, čim dovrši z uspehom
strokovni vojaško-brodarski tečaj.

IV. Podčastniki.

a) Dopolnjevanje s podčastniki.

Člen 151.

Podčastniki se dobivajo:

- 1.) iz podčastniških mornarniških šol;
- 2.) iz mornarjev stalnega kadra.

b) Napredovanje podčastnikov.

Člen 152.

Za dobivanje podčastniških činov so ti-le pogoji:

1.) Obči pogoji po členu 65. tega zakona.

2.) Posebni pogoji:

Za mornarniškega podnarednika: da je dovršil s prav dobrim uspehom eno izmed mornarniških podčastniških šol ali da je služil najmanj 12 mesecev kot mornar I. razreda in uspešno dovršil strokovni tečaj iz ene od službenih mornarniških gran, mornarji I. razreda, pomoreci in poklicni rečni brodarji pa da to zaslužijo s strokovnim znanjem in opravijo izpit, predpisan za podnaredniški čin.

Za mornarniškega narednika: da je služil najmanj tri leta kot mornarniški podnarednik in da je uspešno dovršil enega izmed strokovnih tečajev.

Za mornarniškega vodjo III. razreda: da je služil najmanj šest let kot narednik in da je uspešno dovršil enega izmed strokovnih tečajev.

Za mornarniškega vodjo II. razreda: da je služil kot vodja III. razreda najmanj tri leta in da je v tem času uspešno opravljal dodeljene službe.

Za mornarniškega vodjo I. razreda: da je služil kot vodja II. razreda najmanj tri leta, da je v tem času uspešno opravljal službo in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega za položaj, določen s formacijo za čin vodje I. razreda.

Pri pomorskem zrakoplovstvu znašajo roki sluzjenja v podčastniških činih za podčastnike, ki pripadajo letalnemu osebju, najmanj polovico rokov, predpisanih za podčastniške čine v ostalih službenih mornarniških granah.

Od rokov, predpisanih za podčastniške čine, se izvzemajo gojenci mornarniških podčastniških ali strokovnih šol in oni mornarji, ki odslužujejo dijaški rok. Ti dobivajo čine po uredbi o ureditvi dotične šole, rekruti dijaki pa po odredbah, ki veljajo specialno zanje.

Člen 153.

Pravico, poviševati v čina mornarniškega podnarednika in mornarniškega narednika, ima komandant mornarske komande.

Pravico, poviševati v čin mornarniškega vodje, ima komandant mornarnice.

Koliko jih sme napredovati vsako leto v podčastniške čine, odreja minister za vojsko in mornarnico na podstavi formacije mornarnice in proračunske možnosti.

Člen 154.

Odredba člena 70. tega zakona velja tudi za mornarniške podčastnike.

c) Ponovni rok.

Člen 155.

Odredbe členov 71., 72. in 73. tega zakona veljajo tudi za mornarniške podčastnike in mornarje I. razreda na ponovnih rokih. Ponovni roki pri mornarnici trajajo tri leta.

Mornar I. razreda, ki ne izpolni do konca ponovnega roka pogoja za napredovanje v čin

mornarniškega podnarednika, ne sme ostati na drugem ponovnem roku, ampak se odpusti iz kadra.

č) Zavarovanje podčastnikov.

Člen 156.

Odredbe členov 74. in 75. tega zakona o zavarovanju podčastnikov vojske s službo in pokojnino veljajo tudi za mornarniške podčastnike.

Čas, ki ga prebijejo mornarji I. razreda na ponovnem roku, se jim ne šteje v službena leta za pridobivanje pravic, določenih s tem zakonom za podčastnike.

Specialna pomorska in tehnična znanja, ki jih pridobe mornarniški podčastniki, se jim priznajo tudi v civilnem stanu. To se uredi s posebno uredbo sporazumno z resortnimi ministri.

d) Ocenjanje podčastnikov.

Člen 157.

Podčastniki se ocenjajo na podstavi kraljeve uredbe.

e) Bolovanje in odsotstvovanje.

Člen 158.

Odredbe člena 77. tega zakona veljajo tudi za mornarniške podčastnike.

f) Zenitev.

Člen 159.

Odredbe člena 78. tega zakona veljajo tudi za mornarniške podčastnike.

g) Odpuščanje podčastnikov iz stalnega kadra.

Člen 160.

Odredbe člena 79. tega zakona o odpuščanju podčastnikov iz stalnega kadra vojske veljajo tudi za podčastnike pri mornarnici.

h) Izguba čina.

Člen 161.

Odredbe člena 80. tega zakona veljajo tudi za podčastnike pri mornarnici.

V. Častniki.

A. Dopolnjevanje.

Vojaško pomorstvo.

Člen 162.

V vojaško-pomorski stroki sme postati:

a) Korvetni poročnik:

1.) absolviran gojenec pomorske vojaške akademije; in

2.) absolviran slušatelj pomorske vojaške šole v inozemstvu, enake naši pomorski vojaški akademiji, ki je naš državljan, če se javi v prvem letu, ko dovrši to šolo, za sprejem v našo mornarico in če opravi predpisani izpit.

b) Strokovni podporočnik:

podčastnik vodijskega čina:

1.) ki prebije v vodijskem činu najmanj štiri leta;

2.) ki je ocenjen s strogim izborom pomorskih častnikov pristojne komande ali urada z veljavo divizijske komande, da zasluži, biti pripuščen k izpitu za čin strokovnega podporočnika, in ki opravi izpit za ta čin po predpisanem programu in pravilu;

3.) ki ni oženjen;

4.) ki ni starejši od 30 let;

5.) ki ima najmanj v poslednjih dveh koledarskih letih priporočljive ocene;

6.) ki ni bil v poslednjih dveh letih od dne, ko je postala sodba izvršna, sodno kaznovan;

7.) ki ni v času, ko pridobi pravico do izprebire, v redni sodni preiskavi ali ki zoper njega sploh ne teče sodno postopanje, in ki tudi ni v predhodni kazenski preiskavi zaradi dejanj, ki imajo za posledico kazni, večje od dveh let zapora;

8.) ki je telesno zdrav in sposoben za službo strokovnega častnika, kar se ugotovi s strokovno vojaško komisijo.

Ekonomska stroka.

Člen 163.

Dopolnjevanje mornarniške ekonomske stroke se vrši povsem po odredbah člena 21. in odredbah pod II. člena 81. tega zakona.

Tehnična stroka.

Člen 164.

V tehnični stroki smejo postati:

a) Inženjerski častnik:

1.) Častnik, ki dovrši strokovno tehnično fakulteto v državi ali v inozemstvu ter pokaže na dvoletni praktični pripravi pri mornarnici izobrazbo in sposobnost za sprejem med inženjerske častnike. Prevede se s činom in rangom, ki ga je dotlej imel.

2.) Civilne osebe s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo. Sprejemajo se začasne civilne uradnike ter napredujejo, ko prebijejo dvoletno pripravo in opravijo izpit, predpisan za stroko, v čin inženjerskega poročnika, če so bili sprejeti začasne uradnike takoj po dovršeni šoli; sicer, če prihajajo iz druge grane državne službe ali iz privatnega poklica, napredujejo v čin, ki ustreza njih dotedanjemu položaju v civilnem poklicu in letom inženjerske službe, toda do vštete čina kapetana I. razreda.

Cas, ki ga prebijejo v začasni službi, se jim šteje za odreditev ranga, ko prestopijo v aktivno službo, prav tako pa tudi v leta službe za pridobivanje pravic po odredbah tega zakona.

b) Strojni častnik:

Strojni častnik sme postati podčastnik vodijskega čina strojniške ali električarske grane, ki je prebil v vodijskem činu najmanj štiri leta, opravil predpisani izpit in ustreza tudi ostalim pogojem iz člena 81. in točke 1.) člena 85. tega zakona.

c) Tehnični uradnik:

1.) Civilne osebe s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo, z višjo ali s srednjo strokovno tehnično izobrazbo, če imajo vsaj leto dni prakse v civilni službi in če opravijo izpit, predpisan za vojaško-tehničnega uradnika. Te osebe se smejo sprejemati tudi začasne uradnike po odredbah točke 2.) člena 24. tega zakona. Osebe s fakultetno izobrazbo, ki izpolnjujejo te pogoje, se sprejemajo s III., ostale pa s IV. razredom nižjega vojaško-tehničnega uradnika, če ustrežajo tudi pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. tega zakona.

2.) Civilne osebe s strokovno tehnično fakultetno izobrazbo ali z višjo strokovno ali s srednjo strokovno tehnično izobrazbo ali z nižjo strokovno izobrazbo. Sprejemajo se za civilne uradnike in uslužbenec ustrezne kategorije in skupine po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Sanitetna stroka.

Člen 165.

Za dopolnjevanje sanitetne stroke pri mornarnici veljajo povsem pogoji iz člena 32. tega zakona.

Člen 166.

Odredbe člena 86. tega zakona veljajo tudi za mornarico.

B. Napredovanje častnikov.

Člen 167.

Mornarniški častniki napredujejo:

1.) po starejšinstvu — občem rangi — z vštetim činom fregatnega kapetana ali podpolkovniškega čina;

2.) za čine, višje od fregatnega kapetana ali podpolkovnika — po izboru, pri čemer gre prednost onim častnikom istega čina, ki imajo močnejšo kvalifikacijo; in

3.) na prazna mesta po uredbi o formaciji mornarnice, toda izpolnjevati morajo še te-le pogoje:

I. Obći pogoji.

Člen 168.

Ti pogoji so isti kakor pogoji iz člena 85. tega zakona do vštete točke 5.); toda odslužiti so morali najmanj spodaj označeno število let, in sicer:

a) pomorski častniki:

v činu korvetnega poročnika 3 leta,

v činu fregatnega poročnika 3 leta,

v činu poročnika bojne ladje II. razreda	3 leta,
v činu poročnika bojne ladje I. razreda	5 let,
v činu korvetnega kapetana	4 leta,
v činu fregatnega kapetana	4 leta,
v činu kapetana bojne ladje	4 leta,
v konteradmiralskem činu	3 leta,
v viceadmiralskem činu	5 let;

b) strokovni častniki vojaškega pomorstva služijo v poedinih činih najmanj toliko let, kolikor jih je določenih v členu 85. tega zakona za častnike glavnih vrst vojske, častniki strok pri mornarici pa toliko let, kolikor častniki ustreznih strok pri vojski.

II. Posebni pogoji.

Vojaško pomorstvo.

Člen 169.

a) Za pomorske častnike:

1.) Za fregatnega poročnika: da je sposoben, samostalno opravljati stražo na morju.

Pri pomorskem zrakoplovstvu: da je dobil kot korvetni poročnik zvanje diplomiranega hidropilota ali hidroizvidnika.

2.) Za poročnika bojne ladje II. razreda: da je bil kot častnik najmanj dve leti vkrcan na opremljenih ladjah, da je pokazal izobrazbo in sposobnost, poveljevati manjšim edinicam do 250 ton, in da je opravil izpit za čin poročnika bojne ladje II. razreda.

Pri pomorskem zrakoplovstvu: da ima zvanje vojaškega hidropilota ali vojaškega hidroizvidnika, da je ocenjen za sposobnega, poveljevati eskadrili, da je bil v predhodnih činih kot častnik dve leti vkrcan na plovnih edinicah in da je opravil izpit za poročnika bojne ladje II. razreda.

3.) Za poročnika bojne ladje I. razreda: da je bil vkrcan v činu poročnika bojne ladje II. razreda najmanj šest mesecev na opremljenih ladjah, da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, poveljevati edinicam, za katerih poveljevanje je določen po formaciji čin poročnika bojne ladje I. razreda.

Pri pomorskem zrakoplovstvu: da je imel kot poročnik bojne ladje II. razreda najmanj leto dni zvanje vojaškega hidropilota ali vojaškega hidroizvidnika in da je uspešno poveljeval eskadrili najmanj šest mesecev.

4.) Za korvetnega kapetana: da je v činih poročnikov bojne ladje uspešno poveljeval ustreznim plovnim edinicam, da je uspešno vršil najmanj šest mesecev dolžnost prvega častnika na edinicah s preko 250 tonami ali da je uspešno vršil službo na položajih, za katere je določen s formacijo čin poročnika bojne ladje I. razreda; da je dovršil najmanj enega izmed specialnih tečajev pri mornarici v državi ali v inozemstvu; da je opravil izpit, predpisan za čin korvetnega kapetana, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, poveljevati edinici, večji od 250 ton.

Pri pomorskem zrakoplovstvu: da je imel kot poročnik bojne ladje I. razreda najmanj leto dni zvanje vojaškega hidropilota ali vojaškega hidroizvidnika, da je poveljeval najmanj leto dni v činu poročnika bojne ladje eskadrili, da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, poveljevati tudi zrakoplovni skupini, in da je opravil izpit, predpisan za čin korvetnega kapetana.

5.) Za fregatnega kapetana: da je poveljeval najmanj leto dni v činu korvetnega kapetana uspešno večji plovni edinici, ostali čas pa bil na ustreznih mornarniških položajih na kopnem ali uspešno vršil posle, določene po formaciji za čin korvetnega kapetana, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, poveljevati večjim vojnim ladjam, nadalje da je sposoben tudi za ostale položaje, ki ustrezajo po formaciji činu fregatnega kapetana.

Pri pomorskem zrakoplovstvu: da je imel v činu korvetnega kapetana najmanj leto dni zvanje vojaškega hidropilota ali vojaškega hidroizvidnika, da je najmanj leto dni uspešno poveljeval zrakoplovni skupini, v ostalem času pa uspešno vršil posle, ki ustrezajo po formaciji činu korvetnega kapetana, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, poveljevati tudi večjim letalnimi sestavom pomorskega zrakoplovstva.

6.) Za kapetana bojne ladje: da je poveljeval najmanj leto dni v činu fregatnega kapetana uspešno večji ladji ali ustreznim ladijskim sestavom, da je vobče dokazal z dotodanjim delovanjem višjo pomorsko izobrazbo, da je uspešno izvršil komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je komandant mornarnice, člana pa sta: načelnik štaba komande mornarnice in en oddelkovni načelnik glavnega generalnega štaba na brigadnem položaju, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, poveljevati največjim vojnimi ladjam in ustreznim ladijskim ali pomorsko-zrakoplovnim sestavom.

7.) Za konteradmirala: da ima višjo mornarniško izobrazbo, da je poveljeval v činu kapetana bojne ladje uspešno večjim vojnimi ladjam ali ustreznim samostalnim sestavom in uspešno opravljal posle na položajih, določenih s formacijo za čin kapetana bojne ladje, da je izvršil komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je komandant mornarnice, člana pa sta: en pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba in načelnik štaba komande mornarnice, ter je ocenjen, da zasluži, napredovati v konteradmiralski čin.

8.) Za viceadmirala: da je po svojem delovanju ocenjen za sposobnega, poveljevati floti ali voditi največje ustanove pri mornarici, da je izvršil komandantsko potovanje pod vodstvom komisije, katere predsednik je komandant mornarnice, člana pa sta: en pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba in en viceadmiral, ki ga odredi minister za vojsko in mornarico, ter je ocenjen, da zasluži, napredovati v viceadmiralski čin.

9.) Za admirala: da ima najvišjo mornarniško izobrazbo in da se je pokazal z izobrazbo, uspešnim delovanjem in dotedanjim poveljevanjem za sposobnega, uspešno poveljevati in načelovati celokupni mornarnici.

b) Za strokovne častnike:

1.) Za poročnika: da je prebil najmanj dve leti kot podporočnik v službi na ladjah ali da je uspešno vršil dodeljene posle svoje grane na položajih, določenih s formacijo.

2.) Za kapetana II. razreda: da je prebil najmanj štiri leta v podporočniškem in poročniškem činu v službi na ladjah ali v ustreznih službah na kopnem, da je v vsem času uspešno opravljaj dodeljene posle, da je opravil izpit, predpisan za ta čin, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega za službe, določene po formaciji za čin kapetana II. razreda.

3.) Za kapetana I. razreda: da je kot kapetan II. razreda uspešno vršil dodeljene posle in službe na morju ali na kopnem, določene po formaciji za čin kapetana II. razreda, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, samostalno voditi posle dotične grane, določene po formaciji za čin kapetana I. razreda.

4.) Za majorja: da je kot kapetan uspešno opravljaj dodeljene posle in službe na morju in na kopnem, pokazal izobrazbo in sposobnost za samostalno delovanje, da je opravil izpit, predpisan za ta čin, in da je ocenjen za izobraženega in sposobnega tudi za višje samostalne posle, določene po formaciji za majorski čin.

5.) Za podpolkovnika: da je uspešno vršil dodeljene posle in službe po formaciji, da se je odlikoval s svojim delovanjem in opravljanjem službe ter pokazal, da ima izobrazbo in sposobnost za najvišje položaje pri mornarnici, določene po formaciji za čin strokovnega podpolkovnika.

Člen 170.

Za napredovanje častnikov vojaškega pomorstva, okategoriziranih in uporabljanih za pisarniške ali lokalne ali administrativne službe, veljajo obči pogoji iz člena 85. tega zakona, toda z roki, in sicer: za pomorske častnike po členu 168. tega zakona kakor za strokovne častnike, za strokovne častnike pomorstva pa po členu 85. tega zakona kakor za stroke pri vojski.

Odredbe drugega odstavka člena 88. tega zakona veljajo tudi za častnike vojaškega pomorstva.

Ekonomska stroka.

Člen 171.

Glede častnikov intendantske grane ekonomske stroke v službi pri mornarnici veljajo za napredovanje isti pogoji iz člena 90. tega zakona kakor za napredovanje častnikov intendantske grane ekonomske stroke pri vojski, z uporabo na ustrezne službe pri mornarnici, kolikor se to za-

hteva v posebnih pogojih člena 90. tega zakona, samo da se vrše potovanja po točkah 6.), 7.) in 8.) člena 90. tega zakona pred komisijo, katere predsednik je komandant mornarnice, člana pa sta:

1.) za polkovnika: načelnik ekonomskega oddelka komande mornarnice ali načelnik ekonomskega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico in upravnik intendantske akademije; in

2.) za brigadnega intendantskega generala in intendantskega generala: en pomočnik načelnika glavnega generalnega štaba in načelnik ekonomskega oddelka komande mornarnice ali načelnik ekonomskega oddelka ministrstva za vojsko in mornarnico ali upravnik intendantske akademije.

Tehnična stroka.

Člen 172.

a) Inženjerski častniki:

1.) Za inženjerskega poročnika: da je izpolnil pogoje člena 164. tega zakona, civilne osebe pa da izpolnjujejo še pogoje člena 86. tega zakona.

2.) Za inženjerskega kapetana II. razreda: da je uspešno vršil dodeljene posle tehnične stroke in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

3.) Za inženjerskega kapetana I. razreda: da je najmanj dve leti uspešno vršil posle pri manjši konstrukciji ali uspešno in koristno opravljaj posle v pomorskem arzenalu ali na ladjedelnici ali pri tehnični ustanovi mornarnice, nadalje da je izobražen v tehnično-administrativni službi.

4.) Za inženjerskega majorja: da je bil najmanj dve leti kot kapetan na samostalnih poslih, da je vršil ves čas v kapetanskem činu uspešno dodeljene službe in posle, da je ocenjen za izobraženega in sposobnega, voditi večje posle, prevzemati objekte in stroje ter upravljati tehnične ustanove, nadalje da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

5.) Za inženjerskega podpolkovnika: da je upravljaj v majorskem činu večje delavnice ali ustrezne tehnične ustanove ali bil na ustreznih samostalnih tehničnih položajih pri mornarnici in da je pokazal v vsem času uspeh v delovanju kakor tudi sposobnost za višje posle in za izdelovanje večjih projektov v svoji grani.

6.) Za inženjerskega polkovnika: da je prebil najmanj tri leta v majorskem in podpolkovniškem činu na samostalnih položajih, ki ustrezajo po formaciji tema činoma, da je v vsem tem času uspešno opravljaj dodeljene strokovne posle, da ima tudi sam kaj svojih strokovnih del, da ga je komandant mornarnice izrečno ocenil za izobraženega in sposobnega, upravljati in voditi celokupno tehnično službo svoje grane.

b) Strojni častniki:

1.) Za strojnega poročnika: da ima izobrazbo in sposobnost, voditi strojniške in električarske naprave in da je najmanj osemnajst mesecev v činu strojnega podporočnika uspešno vodil manjšo strojno ali električno napravo.

2.) Za strojnega kapetana II. razreda: da je najmanj dve leti uspešno upravljal strojne ali električne naprave in da je opravil izpit, predpisan za ta čin.

3.) Za strojnega kapetana I. razreda: da je samostalno vršil dolžnost tudi pri večjih strojnih ali električnih napravah ali bil v mornarniških šolah učitelj za strojno grano in da je bil v častniških činih najmanj osemnajst mesecev v ladijski službi.

4.) Za strojnega majorja: da ima izobrazbo in sposobnost, samostalno voditi strojne ali električne naprave vseh vrst, da je vodil najmanj dve leti samostalno te naprave, da je bil vsaj šest mesecev voditelj naprav na opremljeni ladji in da je opravil izpit, predpisan za majorski čin.

5.) Za strojnega podpolkovnika: da je uspešno vršil službo tehničnega referenta pri kakšni mornarniški komandi ali ustanovi ali bil na ustreznih položajih po formaciji, da je uspešno opravil vse dodeljene posle in da je pokazal izobrazbo in sposobnost, voditi vse posle svoje grane.

Sanitetna stroka.

Člen 173.

Za napredovanje častnikov sanitetne stroke pri mornarnici veljajo iste odredbe iz člena 92. tega zakona kakor za častnike sanitetne stroke pri vojski, samo z uporabo na ustrezne službe pri mornarnici, kolikor se to zahteva s členom 92. tega zakona.

III. Obče odredbe.

Člen 174.

Odredbe členov 96., 97., 98., 99. in 101. tega zakona veljajo analogno tudi za mornarnico.

C. Služba častnikov.

Člen 175.

Vsak mornarniški častnik mora biti razporejen po svojem činu na enega izmed položajev (zvanj), določenih z uredbo o formaciji mornarnice.

Na komandantske in njim enake položaje na kopnem in na vodi se postavljajo častniki s kraljevim ukazom, na komandantske položaje plovnih edinic izpod 250 ton in na ustrezne nižje položaje pa z naredbo ministra za vojsko in mornarnico.

Člen 176.

Odredbe členov 103., 104. in 106. tega zakona veljajo tudi za službo mornarniških častnikov.

Člen 177.

Plovnim edinicam in sestavom na morju, na rekah in na jezerih kakor tudi operativnim komandam in uradom mornarnice na kopnem in edinicam in ustanovam pomorskega zrakoplovstva

smejo poveljevati samo častniki vojaškega pomorstva.

Izjemoma poveljujejo sanitetnim ladjam med vojno mornarniški sanitetni častniki.

Člen 178.

Specialna pomorska in tehnična znanja, ki jih pridobe pomorski in strojni mornarniški častniki, se jim priznajo tudi v civilnem stanu. To se uredi s posebno uredbo sporazumno z resortnimi ministri.

Č. Ocenjanje častnikov.

Člen 179.

Častniki se ocenjujejo na podstavi kraljeve uredbe.

D. Bolovanje in odsotstvovanje.

Člen 180.

Odredbe člena 109. tega zakona veljajo tudi za mornarniške častnike.

E. Zenitev.

Člen 181.

Odredbe člena 110. tega zakona veljajo tudi za zenitev mornarniških častnikov.

F. Pokoj in pokojnina.

Člen 182.

Odredbe členov 111., 112., 113., 114. in 115. tega zakona veljajo tudi za pokoj in pokojnino mornarniških častnikov.

G. Odstavka.

Člen 183.

Odredbe členov 116., 117., 118. in 119. tega zakona veljajo tudi za mornarnico.

H. Izguba čina.

Člen 184.

Odredbe členov 120. in 121. tega zakona veljajo tudi za mornarnico.

B. Starejšine pri mornarnici iz rezerve.

1. Rezervni podčastniki.

Člen 185.

Podčastniški čini v rezervi so isti kakor v stalnem kadru po členu 148. tega zakona.

Člen 186.

Odredbe členov 123., 124., 125., 126., 127. in 128. tega zakona veljajo analogno tudi za mornarnico.

2. Rezervni častniki.

Člen 187.

Mornarniški rezervni častnik sme postati:

1.) Mornarniški častnik v pokoju ali ostavki, če ni izstopil iz aktivne častniške službe zbog okolnosti iz točk 3.), 4.), 5.), 6.), 8.) in 9.) člena 112. in iz poslednjega odstavka člena 116. tega zakona.

2.) Dijak-navtik v činu mornarniškega vodje s patentom poročnika dolge plovitve kakor tudi dijak na dijaškem roku pri mornarnici in mornarniški vodja, ki opravi izpit, predpisan za čin rezervnega korvetnega poročnika ali za čin podporočnika njih stroke in vrše najdlje v treh letih po odslužitvi svojega roka v kadru uspešno dolžnost mornarniškega vodje in jih njih nadrejeni starejšine ocenijo, da zaslužijo po izobrazbi in lastnostih, napredovati v čin korvetnega poročnika ali v čin podporočnika svoje stroke, ter ustrezajo tudi pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in točke 1.) člena 85. tega zakona.

Pri zrakoplovstvu še: da je dobil tudi hidropilotsko zvanje.

3.) Rezervni mornarniški vodja, ki je prebil v tem činu najmanj štiri leta, predhodno dovršil vežbo pri mornarnici, ki je bil ocenjen s strogim izborom častnikov komande ali ustanove, kjer je bil na vežbi, da zasluži, biti pripuščen k izpitu za čin rezervnega strokovnega mornarniškega častnika, ki opravi ta izpit in izpolnjuje tudi ostale pogoje pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in točko 1.) člena 85. tega zakona.

Člen 188.

Čini rezervnih častnikov pri mornarnici se vrste postopno kakor čini aktivnih častnikov, pri čeni s činom korvetnega poročnika ali s činom korvetnega podporočnika do vštetege čina fregatnega kapetana ali podpolkovnika, izvzemši aktivne višje mornarniške častnike, ki bi bili ob upokojitvi ali ostavki prevedeni v rezervo s činom, višjim od fregatnega kapetana ali podpolkovnika, kakor tudi one mornarniške rezervne častnike, ki jih zateče ta zakon v činu, višjem od čina rezervnega fregatnega kapetana ali podpolkovnika.

Člen 189.

Mornarniški rezervni častniki se povišujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarnico po odredbah členov 168., 169., 171., 172. in 173. tega zakona, samo da veljajo glede pogojev za poveljevanje poedinim ustanovam ali za njih upravljanje ali za izvrševanje specialnih poslov odredbe člena 131. tega zakona, kolikor se nanašajo tudi na mornarnico.

Člen 190.

Členi 132., 133., 134., 136., 137. in 138. tega zakona veljajo analogno tudi za mornarnico.

Četrty del.

A. Poveljevanje in uprava v mirnem času.

a) Ministrstvo za vojsko in mornarnico.

Člen 191.

Ministrstvo za vojsko in mornarnico je najvišje komandno, upravno in administrativno vojaško oblastvo.

Ureditev ministrstva za vojsko in mornarnico se predpisuje z uredbo.

Člen 192.

Minister za vojsko in mornarnico poveljuje v mirnem času s pomočjo glavnega generalnega štaba vojski in mornarnici v kraljevem imenu ter je odgovoren za pripravljenost in opremo vojske, mornarnice in države za vojno.

Minister upravlja, organizira in administrira vojsko in mornarnico, vojaške ustanove in vsa sredstva narodne vojaške sile ter odreja pravila in predpise komandnega, disciplinskega in administrativnega značaja.

b) Glavni generalni štab.

Člen 193.

Glavni generalni štab je organ ministra za vojsko in mornarnico. Naloga mu je ta-le:

1.) ministru za vojsko in mornarnico pomaga, pripravljati vojsko, mornarnico in državo za vojno;

2.) predlaga in izdeluje organizacijo, formacijo in dislokacijo vojske in mornarnice;

3.) proučuje vprašanja, ki se nanašajo na oboroževanje in materialno opremo vojske in mornarnice vobče, ter podaja v tem pogledu ministru za vojsko in mornarnico potrebne vloge;

4.) proučuje celokupno našo državo v vojaškem pogledu, zbira potrebne statistične podatke in izdeluje projekte za opremo države v vojaškem pogledu;

5.) skrbi za vzdrževanje znanstvene izobrazbe višjih komandantov in ostalih častnikov na sodobni višini in za njih izpopolnjevanje v poveljevanju in vodstvu; nadalje proučuje znanstveno in moralno pripravljenost naše vojske in tujih vojsk, vpliva na celokupni pouk pri vojski in mornarnici ter podaja o tem ministru za vojsko in mornarnico potrebne vloge;

6.) izdeluje vojne in operacijske načrte in vse, kar je s tem v zvezi;

7.) opravlja vse posle, ki se nanašajo na mobilizacijo in demobilizacijo narodne vojaške sile, in vse, kar je s tem v zvezi;

8.) proučuje z vojaškega stališča tuje države ter zbira vse podatke v tem pogledu; in

9.) izdeluje zgodovino naših vojn ter čuva in ureja vojni arhiv.

Člen 194.

Vse ostalo o glavnem generalnem štabu se predpisuje z uredbo o formaciji vojske in z uredbo o glavnem generalnem štabu in o generalnoštabni stroki.

e) Trupne inspekcije.

Člen 195.

Za poedine glavne vrste vojske in stroke obstoje po potrebi inspekcije. Inspekcije so organi ministra za vojsko in mornarnico, ki so mu tudi neposredno podrejene; toda glede pouka so inspekcije podrejene neposredno načelniku glavnega generalnega štaba.

Vse ostalo o inspekcijah se predpisuje s formacijo in s kraljevo uredbo.

č) Vojaški odbori.

Člen 196.

Za proučevanje in ocenjanje vprašanj iz vojaške in pomorske tehnike, iz vojaške intendature in iz vojaške sanitete obstoje po potrebi odbori kot organi ministra za vojsko in mornarnico.

Vse ostalo o odborih se predpisuje s formacijo in s kraljevo uredbo.

d) Komande in ustanove.

Člen 197.

Pri vojski in mornarnici obstoje komande, edince in ustanove, katerih naziv in sestav se predpisuje s formacijo vojske in mornarnice.

e) Vojaške šole.

Člen 198.

Za pripravlanje starejšinskega kadra in strokovnega osebja so ustanovljene vojaške šole.

Šole so častniške in podčastniške, nadalje strokovne za nižje strokovno osebje.

Razen tega se smejo ustanavljati po potrebi razna središča za izučevanje starejšin in trup.

Člen 199.

Častniške šole so te-le:

- 1.) Vojaška akademija z višjo in nižjo šolo.
- 2.) Pomorska vojaška akademija.
- 3.) Višja zrakoplovna šola.
- 4.) Intendantska akademija z višjo in nižjo šolo.
- 5.) Častniške šole za glavne vrste vojske.
- 6.) Vojaške in mornarniško-tehnične šole.
- 7.) Šole za rezervne častnike vrst vojske in strok.

Po potrebi se smejo otvarjati tudi druge šole in tečajji za vojsko in mornarnico.

Člen 200.

Podčastniške šole so: za vrste vojske, za mornarnico in za stroke.

Po potrebi se otvarjajo pri edinicah poedinih vrst vojske in pri mornarnici trupne šole za izobrazbo podčastnikov.

Člen 201.

Ureditev šol iz členov 199. in 200. tega zakona in središč za izučevanje se predpisuje s kraljevo uredbo.

f) Izpiti za poedine čine.

Člen 202.

Natančnejše odredbe o opravljanju izpitov, določenih s tem zakonom, za častniške čine in za ustrezne razrede vojaških uradnikov in civilnih uradnikov se predpisujejo s kraljevimi uredbami; pravila in programe pa predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Izpiti za podčastniške čine se opravljajo po programu in pravilu, ki ju predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

g) Gojenci v šolah v državi in v inozemstvu.

Člen 203.

Zaradi specializiranja v vrstah vojske in pri mornarnici kakor tudi v strokah sme pošiljati minister za vojsko in mornarnico gojence na šolanje v ustrezne šole v državi in v inozemstvu.

Ti gojenci so iz vojske in mornarnice ali pa iz civilnega prebivalstva.

Člen 204.

Gojenci se pošiljajo na šolanje po izboru na podstavi objavljenega natečaja. Gojence izbira komisija, ki jo odreja minister za vojsko in mornarnico. Pred komisijo se opravlja izpit, če je z natečajem predpisan.

Izbor se vrši na podstavi boljše izpolnjenih pogojev.

Člen 205.

Natančnejše odredbe o gojencih v državi in v inozemstvu se predpisujejo s kraljevo uredbo.

B. Poveljevanje in uprava med vojno.

a) Ministrstvo za vojsko in mornarnico.

Člen 206.

Ministrstvo za vojsko in mornarnico posluje v vojnem kakor tudi v mirnem času.

Če se mobilizira vrhovna komanda ali samo komanda operativne vojske, preidejo nanjo: poveljevanje, operacije, promet, disciplina, saniteta, sodstvo in intendantsko zalaganje — vse v mejah vojaškega dela in po posebnih opredelitvah ustreznih zakonov in uredb.

b) Vrhovna komanda.

Člen 207.

Vrhovna komanda začne poslovati, ko se razglasi obča mobilizacija, in posluje do končane demobilizacije.

Glavni generalni štab spada, kolikor je potrebno, v sestav štaba vrhovne komande kot njen organ za poveljevanje in upravo pri operacijah celokupne vojske in mornarnice na bojišču.

Ureditev vrhovne komande, njene pravice, oblast in pristojnost se predpisujejo s kraljevo uredbo.

Člen 208.

Formiranje vojske in mornarnice med vojno se predpisuje z vojno formacijo, ki ima značaj uredbe.

Peti del.

Ostalo vojaško in civilno osebje v službi pri vojski in mornarnici.

Člen 209.

Pri vojski in mornarnici so nameščeni vojaški uradniki in civilni uradniki in uslužbenci.

Vojaški uradniki so: stalni vojaški profesorji vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije; kapelniki, vojaški kontrolorji, vojaško-tehnični uradniki strok, stalni vojaški duhovniki, zdravniški in veterinarski pomočniki in vojaški pisarji.

Civilno osebje pri vojski in mornarnici sestavljajo: uradniki, nadzorniki in poslovodje vojaško-tehničnih zavodov, tvornic in ustanov, mojstri, zvančniki in služitelji.

Civilno osebje pri vojski in mornarnici je: stalno, začasno, pogodbeno in honorarno.

A. Dopolnjevanje.

Člen 210.

Stalni vojaški profesorji vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije smejo postati samo oni z dovršeno fakulteto v državi ali v inozemstvu in z opravljenim profesorskim izpitom, v prvi vrsti z doktorsko diplomom, ki so se drugače odlikovali z izobrazbo in originalnimi znanstvenimi deli. Sprejemajo se z razredom nižjega ali višjega stalnega profesorja onega razreda, ki ustreza njih dotedanjemu položaju v civilni državni službi, če izpolnjujejo tudi pogoje pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. tega zakona.

Vojaški uradniki ostalih strok pri vojski in mornarnici smejo postati oni, ki izpolnjujejo poleg običajnih pogojev iz člena 85. tega zakona tudi posebne pogoje, ki se zahtevajo po odredbah tega zakona za sprejem v ustrezno stroko.

Civilni stalni uradniki in uslužbenci se sprejemajo pri vojski in mornarnici po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih

uslužbencih; za sprejemanje mojstrov, kvalificiranih in nekvalificiranih delavcev pa veljajo predpisi ministra za vojsko in mornarnico.

Poleg civilnega stalnega osebja sme sprejemati minister za vojsko in mornarnico z odlokom po potrebi začasne, pogodbene in honorarne civilne uradnike in uslužbence; učiteljsko osebje v šolah, zdravnike, veterinarje, lekarnarje, kemike, tehnike itd. S koliko plačo se sprejmejo v službo, se odredi s pismeno pogodbo po kategoriji njih izobrazbe.

Kakšne šole, kakšna izobrazba in sposobnost civilnih uradnikov in uslužbencev se zahtevajo za poedina zvanja pri vojski in mornarnici, predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Člen 211.

Vojaški uradniki kakor tudi civilni uradniki in uslužbenci in ostale civilne osebe, ki vstopajo v službo pri vojski in mornarnici, morajo predhodno odslužiti svoj predpisani rok v stalnem kadru ali urediti svojo vojaško obveznost.

Člen 212.

Vojaški uradniki kakor tudi stalni in začasni civilni uradniki in uslužbenci pri vojski in mornarnici smejo biti samo državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tuji državljani se smejo sprejemati samo za pogodbene in honorarne.

B. Kategorije vojaških uradnikov kakor tudi ostalih civilnih oseb v službi pri vojski in mornarnici.

Člen 213.

Vojaški uradniki so nižji in višji. Nižji uradniki so v štirih razredih: v IV., III., II. in I., ki ustrezajo činom nižjih častnikov pri vojski: podporočniškemu, poročniškemu, kapetana II. in I. razreda; višji so v štirih razredih: v IV., III., II. in I., ki ustrezajo činom: majorskemu, polkovniškemu, polkovniškemu in činu brigadnega generala.

Civilno osebje pri vojski in mornarnici ima zvanja po formaciji vojske ali mornarnice ter je porazdeljeno na kategorije in skupine po kvalifikaciji, in sicer po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

C. Rang.

Člen 214.

Odredbe členov 60. in 106. tega zakona veljajo tudi za vojaške uradnike, nadalje za civilne uradnike in uslužbence v službi pri vojski in mornarnici.

Vojaški uradniki so po rangi nižji kot častniki ustreznih činov, s katerimi so napredovali istočasno.

Civilni uradniki z isto položajno plačo častnikov in vojaških uradnikov so po rangi nižji od teh.

Starejšinstvo med civilnimi uradniki in uslužbenci se odreja po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Clen 215.

Vse civilno osebje v službi pri vojski in mornarici spada pod vojaško disciplino in vojaška sodišča.

C. Napredovanje.

Clen 216.

Vojaški uradniki napredujejo:

1.) po starejšinstvu — rang u v dotični stroki z vštetim III. višjim razredom, za prihodnje razrede, višje od tega, pa po izboru, pri čemer se daje prednost onim vojaškim uradnikom istega razreda, ki imajo močnejšo kvalifikacijo; in

2.) na prazna mesta po formaciji, toda izpolnjevat i morajo še te-te pogoje:

a) Obče pogoje:

Vojaški uradniki napredujejo v poedine razrede po občih pogojih člena 85. tega zakona z roki kakor v strokah pri vojski, in sicer:

1.) stalni vojaški profesorji: vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije in vojaški kontrolorji z dovršeno višjo šolo vojaške akademije ali z višjo šolo intendantske akademije — do vštetega I. višjega razreda;

2.) stalni vojaški tehnični uradniki strok in ostali vojaški uradniki s fakultetno izobrazbo ali z višjo strokovno tehnično izobrazbo in vojaški kontrolorji z dovršeno fakulteto ali z dovršeno nižjo šolo vojaške akademije, z dovršeno pomorsko vojaško akademijo in z dovršeno nižjo šolo intendantske akademije ali z dovršenimi strokovnimi vojaškimi šolami v državi ali v inozemstvu, enakimi naši nižji šoli vojaške akademije, pomorski vojaški akademiji ali nižji šoli intendantske akademije — do vštetega II. višjega razreda;

3.) vojaški kapelniki z dovršenim konservatorijem ali z višjo strokovno glasbeno izobrazbo in stalni vojaški duhovniki — do vštetega II. višjega razreda. V tem razredu smejo biti samo referent za glasbo in referenti za veroizpovedanja pri ministrstvu za vojsko in mornarico;

4.) stalni vojaški tehnični uradniki strok in ostali vojaški uradniki, ki imajo poleg srednje šole, dovršene z zrelostnim izpitom, tudi dovršeno srednjo tehnično ali drugo strokovno srednjo šolo — do vštetega III. višjega razreda;

5.) stalni vojaški tehnični uradniki strok in ostali vojaški uradniki z dovršeno srednjo tehnično ali drugo strokovno srednjo šolo — brez zrelostnega izpita — in vojaški kapelniki z dovršeno našo vojaško-glasbeno šolo in dirigentskim tečajem — do vštetega IV. višjega razreda; in

6.) vsi ostali vojaški uradniki do vštetega I. nižjega razreda vojaškega uradnika.

b) Posebne pogoje:

Posebni pogoji za napredovanje v poedine razrede vojaških uradnikov so:

1.) uspešno opravljanje dodeljene službe na položajih po formaciji kakor tudi njih strokovna izobrazba in sposobnost za opravljanje poslov njih stroke;

2.) za II. nižji in IV. višji razred poleg ostalih pogojev, da so opravili tudi predpisani izpit. Od tega izpita se izvezajo stalni vojaški profesorji in stalni vojaški duhovniki;

3.) za I. višji razred, da so se z delovanjem in dotedanjo službo kakor tudi z izvirnimi in znanstvenimi deli vidno odlikovali v svoji stroki.

Clen 217.

Civilni uradniki in ostali uslužbenci napredujejo na prazna mesta po formaciji po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, če izpolnjujejo tudi pogoje pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in točke 1.) člena 85. tega zakona.

Za civilne nadzornike, poslovodje in mojstre in drugo nižje civilno osebje pri vojski in mornarici veljajo poleg pogojev pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in točke 1.) člena 85. tega zakona tudi odredbe zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, nadalje specialni predpisi ministra za vojsko in mornarico.

Clen 218.

Odredbe člena 102. tega zakona veljajo za vojaške uradnike kakor tudi za civilne uradnike in uslužbence pri vojski in mornarici.

Vojaški uradniki se postavljajo in povišujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarico, civilni uradniki in uslužbenci v službi pri vojski in mornarici pa po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Civilne mojstre in ostalo nižje civilno osebje pri vojski in mornarici sprejema, odpušča in povišuje minister za vojsko in mornarico.

Clen 219.

Odredbe člena 103. tega zakona veljajo tudi za vojaške uradnike; za civilne uradnike in uslužbence pa veljajo odredbe zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

D. Ocenjanje.

Clen 220.

Vojaški uradniki se ocenjujejo na podstavi kraljeve uredbe, ostali civilni uradniki in uslužbenci v službi pri vojski in mornarici pa po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih in po predpisih ministra za vojsko in mornarico.

E. Bolovanje in odsotstvovanje.

Člen 221.

Za bolovanje in odsotstvovanje vojaških uradnikov veljajo odredbe člena 109. tega zakona kakor za častnike; za civilne uradnike, uslužbence in ostalo civilno osebje pa veljajo odredbe zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

F. Ženitev.

Člen 222.

Odredbe o ženitvi vojaških uradnikov se predpisujejo s kraljevo uredbo.

G. Upokojevanje.

Člen 223.

Odredbe členov 112. in 113. tega zakona veljajo povsem tudi za vojaške uradnike kakor za častnike; če pa gre za primer iz točk 3.), 4.), 8.) in 9.) člena 112. tega zakona in še nima tak vojaški uradnik desetih let ukazne službe in tudi ni pridobil pravice do pokojnine, se odpusti iz državne službe.

Civilni uradniki in uslužbenci v službi pri vojski in mornarnici se upokojujejo po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, razen v primerih iz točk 3.), 4.), 8.) in 9.) člena 112. tega zakona. Če tak civilni uradnik in uslužbenc ni pridobil pravice do pokojnine, se odpusti iz državne službe.

Civilni uradniki in uslužbenci v službi pri vojski in mornarnici pridobivajo pravico do pokojnine ter se upokojujejo po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

H. Ostavka.

Člen 224.

Za ostavko vojaških uradnikov in civilnih uradnikov in uslužbencev v službi pri vojski in mornarnici veljajo odredbe členov 116. do 119. tega zakona, za civilne uradnike in uslužbence pa še ustrezne odredbe zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Ostavka kakor tudi ponovna vrnitev mojstrov in ostalega nižjega civilnega osebja v službi pri vojski in mornarnici k vojski in mornarnici se ureja s predpisi ministra za vojsko in mornarnico.

Člen 225.

Vojaški uradniki izgube zvanje po odredbah člena 120. tega zakona, ostali civilni uradniki in uslužbenci v službi pri vojski in mornarnici pa še po ustreznih odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Vojaški uradniki v rezervi.

Člen 226.

Vojaški uradniki v strokah pri vojski in mornarnici smejo postati v rezervi:

1.) Oni, ki so bili tudi prej v aktivni službi kot vojaški uradniki. Taki se razporejajo po svojem zvanju in razredu, ki so ga imeli v aktivni službi, kakor tudi glede na sposobnosti za položaje v ustreznih kategorijah vojske.

2.) Omejeno sposobni dijaki s srednjo in z nižjo strokovno šolsko izobrazbo za dotično stroko, ki se prevedejo zaradi priprave po končanem rekrutnem izučevanju v stalnem kadru na tečaj za rezervne vojaške uradnike ali v ustrezne pisarne in ustanove tehničnih strok, kjer ostanejo šest mesecev. Ob koncu te priprave opravljajo kandidati izpit za nižjega rezervnega vojaškega uradnika ustreznih strok, potem pa napredujejo v čin rezervnega narednika dotične stroke; s tem činom se tudi odpuščajo iz kadra.

Rezervni naredniki dotične stroke se pozovejo prihodnje leto na dvomesečno vežbo v edinice in ustanove stroke, za katero so se pripravljali, in če dovrše uspešno to vežbo, ter jih njih nadrejeni starejšine povoljno ocenijo in če tudi sicer ustrezajo ostalim pogojem pod I., točko 3.) pod f), g) in h), člena 81. in točke 1.) člena 85. tega zakona, napredujejo za nižje rezervne vojaške uradnike IV. razreda ustrezne stroke.

Nadaljnje napredovanje rezervnih vojaških uradnikov, njih razrešitev od službe pri vojski in mornarnici in izguba zvanja se vrši povsem po odredbah členov 137., 216. in 225. tega zakona kakor za aktivne vojaške uradnike; napredovati pa morejo do vštetelega I. nižjega razreda vojaškega uradnika v rezervi, izvzemši one iz točke 1.) tega člena zakona, ki se razporejajo z razredom, ki so ga imeli v aktivni službi.

3.) Kadar je treba in kadar ni dovolj rezervnih častnikov kakor tudi ne rezervnih vojaških uradnikov po točkah 1.) in 2.) tega člena zakona, se smejo razporejati na njih mesta v mobilnem in vojnem času na službe pri vojski in mornarnici tudi civilni državni uradniki, ki imajo strokovno izobrazbo in sposobnost za te posle. Taki se razporejajo po izobrazbi in sposobnosti na ustrezne položaje in kategorije vojske.

Za vojaške duhovnike v rezervi se razporejajo posvetni duhovniki zakonito priznanih veroizpovedanj v državi, ki so naši državljani in so odslužili tudi rok v kadru kot dijaki-bogoslovci, in sicer z nastopnim rangom: divizijski duhovniki I. nižjega in polkovni II. nižjega razreda vojaških uradnikov in z vsemi pravicami in prejemki vojaških uradnikov dotičnih razredov.

Šesti del.

Materialna obveznost.

I. Vojnica.

Člen 227.

Vojnica je denarna obveznost za vse naše državljane, ki ne služijo pri vojski in mornarnici osebno, pa jim ni služba pri vojski in mornarnici odložena po odredbah tega zakona.

Člen 228.

Vojnico morajo plačevati:

- 1.) stalno in začasno nesposobni;
- 2.) zadruga, imovine, obrti ali dohodki onih, ki se kakorkoli odtegnejo služenju svojega obveznega roka pri vojski in mornarnici; in
- 3.) zadruga, imovine, obrti ali dohodki onih, ki ne morejo osebno služiti pri vojski in mornarnici zaradi tega, ker prestajajo sodno obsodbo, ali zaradi tega, ker ne uživajo državljske časti.

Vojnica znaša:

Za one pod 1.) 50 % letnega neposrednjega davka na del imovine, obrta ali dohodka, ki odpada na njih del.

Za one pod 2.) in 3.) 100 % letnega neposrednjega davka na del imovine, obrta ali dohodka, ki jim pripada.

Za one, o katerih se ugotovi, da so namerno pohabili sami sebe ter so postali zaradi tega stalno ali začasno nesposobni za službo pri vojski in mornarnici, se odreja vojnica po stopnji kakor za one pod 2.) in 3.) tega člena.

Vojnica se plačuje od dovršenega dvajsetega do dovršenega petdesetega leta starosti.

Člen 229.

Plačevanja vojnice so oproščeni:

- 1.) oni, ki uživajo invalidsko podporo;
- 2.) oni, ki so postali nenamerno nesposobni v vojaški službi;
- 3.) umobolni, gluhonemi slepi in pohabljeni, tako da so nesposobni za kakršnokoli delo in pridobivanje, ter plačujejo 120 dinarjev in manj neposrednjega davka (vštevši dopolnilni davek) na zemljišča, zgradbe, obrt, poklic in na glavnico.

Člen 230.

Vojnica se pobira z davkom vred po seznamkih vojaških okrožij ter se steka v remontno-komorski fond.

Člen 231.

Roditelji, odnosno starejšine zadruga, so odgovorni za plačevanje vojnice za neoddeljene zadrugarje.

Člen 232.

Vse ostalo o vojnici predpisuje minister za vojsko in mornarico sporazumno z ministrom za finance.

II. Dopolnjevanje vojske z živino, komorskimi (vozarskimi) sredstvi in vozili.

Člen 233.

Razen z državno živino, državno opremo in državnimi vozili se dopolnjuje vojska z vsemi temi sredstvi tudi iz prebivalstva, kadarkoli je to potrebno.

Vojska se dopolnjuje s temi sredstvi s popisom vseh teh sredstev, sposobnih in uporabnih za vojaško službo, med prebivalstvom.

Od tega se izvzemajo:

1.) Živina, oprema, komorska sredstva in vozila, ki pripadajo kralju, članom kraljevskega doma in inozemskim diplomatskim in konzularnim osebam in ustanovam.

2.) Aktivnim in rezervnim častnikom, ki opravljajo službo na konju, se opraveča toliko konj z opremo, kolikor jim jih pripada po uredbi o furaži.

3.) Kateri državni ustanovi ali kateremu privatnemu industrijskemu podjetju, katerim siromašnim kmetom, delavcem, kočijažem in voznikom — ki jim je živina edini vir življenja — naj se pusti in koliko živine, opreme, komorskih sredstev in vozil vobče za delo v mirnem in koliko v vojnem času, predpisuje minister za vojsko in mornarico s pravilnikom o odvzemanju živine, opreme in vozil sporazumno s pristojnimi ministri.

III. Obveznost, dajati živino in vozila v naravi.

A. Za konjico in ostale, ki opravljajo službo na konjih.

Člen 234.

1.) Konjiki in vsi ostali, ki opravljajo službo na konjih, kakor: obvezniki pehotnih edinic na konjih, starejšine vozil in pehotnih trup in druge osebe v administrativnih službah se vpisujejo in rekrutirajo prvenstveno izmed onih, ki imajo kmetijsko ali industrijsko imovino ali so glede na svoj poklic in na poklice svoje zadruga prisiljeni, imeti v vsakem času konje, potem pa tudi iz ostalih zadrug, ki morejo imeti po velikosti davka v vsakem času predpisne konje s popolno in pravilno jezdno in konjsko opravo.

2.) Zadruga in rodbine, iz katerih se rekrutirajo konjiki in dijaki-konjiki in glede katerih ugotove v tem času vojaška in občinska oblastva, da lahko rede in dajo svojemu zadrugarju konjiku predpisnega konja z opremo, mu morajo rediti in dajati konja ves čas, dokler služi pri operativni vojski. Kdor izmed obveznikov-konjikov ne nabavi predpisnega konja in opreme v treh mesecih od dne, ko je bil vpisan v rezervo, temu nabavi vse država in pobere od njega poplačilo z davkom vred najkasneje v enem letu.

3.) Če bi se hotela zadruga razdeliti, preden njen zadrugar-konjik odsluži svoj rok pri operativni vojski, ter zadrugar-konjik spričo delitve tako osiromaši, da ne bi mogel več imeti konja, mora položiti njegova zadruga ali konjik sam pred delitvijo državi denar za konja in opremo, tako da to država nabavi zanj.

Če pa se obvezniku-konjiku in njegovi zadrugi iz drugega vzroka materialno stanje tako poslabša, da po oceni vojaških in občinskih oblastev ne more več imeti predpisnega konja z opremo, se prevede tak obveznik po svojih sposobnostih v drugo vrsto vojske.

4.) Če se ob vpisu v rezervo ne more dopolniti zadostno število onih iz točke 1.) tega člena zakona, bodisi zato, ker tako imovitih ljudi ni, bodisi

zato, ker se zahteva za to službo izvestna strokovna sposobnost, se vpisujejo za te službe tudi siromašnejši; potrebni konji z opremo pa se popišejo med prebivalstvom pri onih, ki imajo konje, pa niso obvezniki s svojim konjem ali ne služijo pri vojski na jezdni konjih. Če se jezdna oprema ne bi mogla dobiti s popisom od prebivalstva, jo nabavi in čuva država.

B. Za artiljerijo.

Člen 235.

1.) Živina za artiljerijo: jezdna, tovarna in vprežna kakor tudi traktorji se popisujejo med prebivalstvom, kjer se najdejo.

2.) Potrebna vprežna, jezdna in tovarna oprema za živino ali za vozove se jemlje ali s popisom od prebivalstva, kjer in kolikor se najde, ali pa jo nabavlja država iz remontno-komorskega fonda ali iz rednih, naknadnih in izrednih proračunskih kreditov. Katero in kakšno vprežno, jezdno in tovarno opremo nabavlja država in katero je jemati s popisom od prebivalstva, se predpisuje s pravilnikom. Oprema, ki jo nabavlja država, se čuva in hrani pripravljena v njenih založiščih.

3.) Za dopolnjevanje in oskrbovanje vojske s težjo in boljšo pasmo konj se kupuje dobra pasma v državi in se ustanove posebni vojaški konjski depoti ali posebne vojaške kobilarne, iz katerih se dopolnjujeta artiljerija in konjica.

Ureditev teh depotov ali zavodov se predpiše s kraljevo uredbo.

C. Za komoro.

Člen 236.

Vsa potrebna komorska sredstva in vozila na suhem, na vodi in v zraku z opremo zanje, kakor: konjske in volovske vozove; vprežno, jezdno in tovarno opremo; vse vrste traktorjev, avtomobilov, motociklov, biciklov, motornih čolnov in drugih plovil, nadalje aeroplane z opremo in potrebščinami dajo za vojsko in mornarnico one osebe, imovine in ona podjetja v državi, ki jih imajo, najsi zanje velja ali ne velja obveznost v katerikoli kategoriji vojske in mornarnice.

Člen 237.

Železnice, parniške družbe in lastniki ladij in plovil morajo dajati, če je treba, na razpolago vojski in mornarnici vse svoje objekte; za to dobivajo odškodnino po VI. oddelku tega dela zakona.

Natančnejše odredbe o tem se predpisujejo s kraljevo uredbo.

Člen 238.

Vsi oni, ki dajo po členih 236. in 237. tega zakona komorska sredstva in vozila v naravi, se vpisujejo in razporejajo po komorskih edinicah kategorij vojske po vrsti komore in vozil, ki jih dajo, če so zavezani službi pri vojski in mornarnici ter imajo sicer manjše hibe, pa so vendarle sposobni ali niso služili v kadru ali so služili skrajšani rok.

Člen 239.

Lastniki motornih vozil, plovil in zrakoplovnih sredstev, ki so vajeni ravnati z njimi ter so obvezniki-neborci, se odredajo na službe s svojim vozilom. Če lastnik ni vaje ravnati z vozilom, se odredi njegov šofer, mehanik ali vobče njegov nameščenec, ako je ta vojaški obveznik ter je sposoben, voditi dotično sredstvo.

Od tega se izvzemajo oni s posebno izobrazbo, ki so kot taki razporejeni na druge službe.

Člen 240.

Komorska sredstva in vozila se jemljejo od vseh oseb po členih 234. in 235. tega zakona kakor tudi od posestev in podjetij po členu 236. tega zakona, ne glede na to, kateri kategoriji vojske in mornarnice pripada lastnik; z najboljšimi se najprej dopolni operativna vojska, potem rezervna vojska. Dajalci komore ali vozil, če so z njimi osebno vpisani, so oproščeni tega, da bi v mirnem času gonili ali vozili osebno, ampak poslati smejo s komorskimi sredstvi in vozili sorodnika, slugo ali kogarkoli, ki je zanesljiv in sposoben za to službo.

To ne velja ob priliki mobilizacije in vojne. Takrat morajo vsi vpisani obvezniki osebno služiti s svojo živino in svojimi komorskimi vozili.

Člen 241.

Če oni, ki dajo komoro, ne služijo z njo in tudi niso vpisani s svojimi komorskimi sredstvi in vozili, bodisi zato, ker so po položaju ali posebni izobrazbi na drugem položaju pri vojski in mornarnici, bodisi da so po rednem civilnem položaju začasno oproščeni osebne službe pri vojski in mornarnici bodisi naposled, da so prekoračili leta obveznosti za osebno službo, se odredi za vozarja, konjevodca ali vodnika poleg njih komorskih sredstev in vozil kdo drugi, prvenstveno iz njih rodbine, vselej in v vsakem primeru pa iz istega kraja.

IV. Remontno-komorski fond.

Člen 242.

1.) Za čuvanje in upravljanje denarja, ki se dobiva za nabavo živine, komore in opreme po odredbah tega zakona in s posebno dotacijo iz rednega proračuna, je ustanovljen pri ministrstvu za vojsko in mornarnico «remontno-komorski fond» s posebno upravo, ki se nazivlje «uprava remontno-komorskega fonda». Ta upravlja imovino tega fonda ter je odgovorna za njo kakor tudi za to, da se troši samo v svrhu, namenjeno s tem zakonom.

2.) Denar tega fonda se mora trošiti izključno za nabavljanje nedostajajočih konj, predpisanih komorskih sredstev in vozil (vštevši vse vrste avtomobilov), jezdne, vprežne in tovarne opreme za vojsko in mornarnico in nje vzdrževanje v pravilnem stanju, nadalje za odplačevanje živine in vozil, vzetih za službo pri vojski in mornarnici.

3.) V remontno-komorski fond po tem zakonu spada tudi ves denar, ki je bil doslej nabran za to svrhu po odredbah prejšnjega zakona in ki je shranjen v tem fondu.

4.) Vse ostalo o tem fondu se predpisuje z uredbo.

V. Popisovanje in vpisovanje živine, komorskih sredstev in vozil in njih pregledovanje.

Člen 243.

1.) Da je moči po dosedanjih odredbah tega zakona vso živino, vsa komorska sredstva in vozila v državi, ki so na licu mesta, popisati, pregledati in po ustreznih pogojih vpisati in da je moči stalno vzdrževati predpisano, in potrebno stanje še nadalje, se vrši, po potrebi, vsako leto ali periodično v prikladnem času ob sodelovanju občinskih in policijskih oblastev vojaški pregled vse živine in komorskih sredstev in vozil, kar jih je v državi. Od tega pregleda so izvzeti samo oni, ki so imenovani v točki 1.) člena 233. tega zakona.

2.) Kdor se na ta način vpiše, bodisi da služi osebno s svojo živino in s komorskimi sredstvi in vozili, bodisi da jih daje drugače za vojsko in mornarico, mora vpisano živino ali komorska sredstva in vozila vedno čuvati in vzdrževati v pravilnem stanju, tako da ga je moči ob vsakem času uporabiti za vojaško službo, ki mu je odrejena.

Če komu izmed teh vpisana živina pogine ali postane nesposobna ali se proda, mora to takoj naznaniti svojemu občinskemu oblastvu ter nabaviti in mu prignati v dveh mesecih drugo živino, pojem pa tudi vojaškemu oblastvu, da se živina pregleda in vpiše v seznamke.

Kdor tega ne stori, bodisi da ne more kupiti druge živine, bodisi da je ne namerja več imeti (kar ne velja za konjike-obveznike operativne vojske), mora to zopet v tem roku naznaniti svojemu občinskemu oblastvu, to pa vojaškemu oblastvu, da se razporedi dotični obveznik, če je bil vpisan s svojo živino ali komoro, na ustrezno mesto pri vojski ali pri mornarnici.

3.) Konjiki smejo svoje konje tudi prodajati in zamenjavati; toda v vsakem primeru, bodisi da jim konj pogine, bodisi da postane nesposoben, bodisi da ga odsvoje, morajo nabaviti v dveh mesecih drugega in to naznaniti svojemu občinskemu in vojaškemu oblastvu. Če obvezniku-konjiku iz kakršnihkoli razlogov ni več mogoče imeti konja, mora to prav tako v tem roku naznaniti svojemu občinskemu in vojaškemu oblastvu. Konjika, ki ne nabavi konja v tem roku, pa se za to ne opraviči, kaznuje komandant dotične divizijske oblasti v denarju s 300 do 500 dinarji, v ponovnem primeru pa z 800 do 1000 dinarji v korist remontno-komorskega fonda.

Prav to velja tudi za ostale obveznike, ki opravljajo službo na svojem konju ter so ga po tem zakonu zavezani imeti.

Občinsko oblastvo je odgovorno na isti način kakor za kazniva dejanja iz člena 56. tega zakona

za točno izvrševanje odredb, predpisanih v točki 2.) tega člena, tako da ne izostane od prijave vojaškemu oblastvu nihče, ki ne bi imel predpisne živine, komorskih sredstev in vozil na licu mesta ali jih ne bi nabavil v odrejenem roku.

4.) Če se odredi pripravljeno stanje ali mobilizacija, privod ali pregled po točki 1.) tega člena ali vežbanje dotične edinice, ne sme nihče od svojiti svoje živine in svojih vozil.

5.) Ostala živina in komorska sredstva in vozila, ki se spoznajo na tem pregledu za sposobna za službo pri vojski in mornarnici, a se ne vzamejo in ne razporede za vojsko ali mornarico, se vpišejo samo skupno ter se vodijo po seznamkih kot dopolnilna komorska sredstva in vozila.

Lastniki dopolnilne živine, dopolnilnih komorskih sredstev in vozil smejo odsvajati svojo živino, svoja komorska sredstva in vozila po volji; toda če po treh mesecih ne nabavijo druge ter je vobče ne namerjajo več imeti, morajo to naznaniti svojemu občinskemu oblastvu, to pa vojaškemu oblastvu, da se izbrišejo iz seznamkov.

VI. Odškodnina za prepuščanje živine, komorskih sredstev in vozil.

Člen 244.

V rednem in pripravljenem stanju daje država za prepuščanje živine, komorskih sredstev in vozil lastnikom odškodnino. Odškodnina se odreja po dneh, velikost odškodnine pa odreja minister za vojsko in mornarico v mejah proračuna in v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta.

Člen 245.

V rednem in pripravljenem stanju se vrši, ko se prepuščajo živina, komorska sredstva in vozila vojski in mornarnici, njih jemanje od lastnikov po komisiji ocenitvi. V komisijo spada tudi predstavnik dotične občine.

Natančnejše odredbe o tem in postopanje predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Člen 246.

Če se ob službeni uporabi pri vojski in mornarnici živina, vozilo ali kakršnokoli vzeto sredstvo uniči ali onesposobi, povrne država lastniku škodo po ocenitvi.

Kako se izplačuje odškodnina, predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Člen 247.

V mobilnem in vojnem stanju plačuje država odškodnino za vzeto živino in ostala komorska sredstva in vozila lastnikom iz remontno-komorskega fonda po komisiji ocenitvi, pričeni najprej z najsiromašnejšimi obvezniki in z onimi, ki jim je živina edini vir vzdrževanja. Če se izplačila za vzeto živino in za ostala komorska sredstva in vozila ne bi moglo izvršiti iz rednih kreditov, se plačajo iz izrednih kreditov, ki se odobre za to, ali pa se izvrši izplačilo po vojni.

VII. Povračanje škode, ki jo je povzročila vojska.

• Člen 248.

V rednem, pripravljenem, mobilnem in vojnem stanju daje država za škodo, povzročeno na privatnih posestvih v državi po službeni potrebi, njih lastnikom odškodnino v denarju po komisijski ocenitvi.

Vse ostalo, kar se tiče te odškodnine, kakor tudi postopanje za izvrševanje predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Sedmi del.

Vežbanje in manevri.

Člen 249.

Deli vojske in mornarnice se smejo pozivati na vežbanje vsako leto, in sicer po odredbah tega zakona.

Člen 250.

Rezervni častniki, rezervni vojaški uradniki in obvezniki vojske in mornarnice se smejo pozivati na vežbanje vsako leto, in sicer:

a) dokler so razporejeni na službe pri operativni vojski in operativni mornarnici, do štirih tednov na leto;

b) dokler so razporejeni na službe pri rezervni vojski in rezervni mornarnici, do dveh tednov na leto.

Člen 251.

Učno, šolsko osebje kakor tudi dijaki, ki so odslužili dijaški rok v kadru, se pozivljejo na vežbanje ob šolskih počitnicah, če ne zahteva posebna potreba, da se vrši to vežbanje tudi ob drugem času.

Člen 252.

Če se pojavi nujna potreba, sme pridržati minister za vojsko in mornarnico v soglasnosti s predsednikom ministrskega sveta na vežbanju tudi vojake, ki so že odslužili obvezni rok v stalnem kadru, nadalje rezervne častnike, rezervne vojaške uradnike in obveznike, pozvane na vežbanje, preko časa, odrejenega za vežbanje.

Člen 253.

Za zadoščanje komorskim potrebam in za potrebe posebnih del na suhem in na vodi se smejo pozivati na vežbanje komora in vozila vseh vrst.

To vežbanje traja prav toliko časa, kolikor traja za obveznike dotične kategorije vojske.

Člen 254.

Stroški za pošiljanje rezervnih častnikov, rezervnih vojaških uradnikov, obveznikov, živine, komore, komorskih sredstev in vozil na vežbanje in ob odpuščanju z vežbanja se pokrivajo po čle- nu 55. tega zakona.

Člen 255.

Rezervni častniki, rezervni vojaški uradniki, obvezniki in komora se pozivljejo na vežbanje s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarnico.

Osmi del.

Prejemki.

Člen 256.

Prejemki častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov, vojakov in mornarjev so ti-le:

- 1.) plača, ki se deli na osnovno in na položajno;
- 2.) stanarina, ki se deli na redno in na zvišano; in
- 3.) doklade.

Člen 257.

Vojvoda ima samo plačo 108.000 dinarjev na leto in doklade: za slugo, drva in konja.

Člen 258.

Častniki prvih treh skupin: armijski general — admiral, divizijski general — viceadmiral in brigadni general — konteradmiral nimajo osnovne plače.

I. Plača.

a) Osnovna plača.

Člen 259.

Osnovna plača ostalih častnikov se deli na deset stopenj po tej razporednici:

1. stopnja	3.600 Din
2. "	4.560 "
3. "	5.520 "
4. "	6.600 "
5. "	7.800 "
6. "	9.000 "
7. "	10.200 "
8. "	11.400 "
9. "	12.600 "
10. "	14.400 "

Člen 260.

Osnovna plača vodij pri zrakoplovstvu in pri mornarnici in narednikov-vodnikov se deli na deset stopenj po tej razporednici:

1. stopnja	2.700 Din
2. "	3.300 "
3. "	3.900 "
4. "	4.500 "
5. "	5.100 "
6. "	5.700 "
7. "	6.300 "
8. "	6.900 "
9. "	7.620 "
10. "	8.580 "

Člen 261.

Osnovna plača podčastnikov: podnarednikov in narednikov vojske in mornarnice in godbenikov se deli na deset stopenj po tej razporednici:

1. stopnja	2.400 Din
2. "	2.880 "
3. "	3.360 "
4. "	3.840 "
5. "	4.320 "
6. "	4.800 "
7. "	5.280 "
8. "	5.760 "
9. "	6.240 "
10. "	6.960 "

Člen 262.

Osnovna plača redovov ali mornarjev II. razreda in kaplarjev ali mornarjev I. razreda znaša: redov — mornar II. razreda 120 dinarjev; kaplar — mornar I. razreda 360 dinarjev.

Ko odslužijo 18 mesecev svojega roka, se zviša osnovna plača redovom pri zrakoplovstvu in mornarjem II. razreda na 240 dinarjev, kaplarjem pri zrakoplovstvu in mornarjem I. razreda pa na 480 dinarjev.

Ko odslužijo 18mesečni obvezni rok v kadru pri vojski ali dvoletni pri zrakoplovstvu ali mornarnici, dobivajo kaplarji na odobrenem ponovnem roku v prvih dveh, mornarji I. razreda pa v prvih treh letih ali dokler ne napredujejo v podnaredniški čin, osnovno plačo 1.200 dinarjev na leto.

Člen 263.

Osnovna plača gojencev vojaških šol:

1.) vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije:

redov in kaplar	240 dinarjev
podnarednik	360 "
narednik	480 "

2.) podčastniških šol, sanitetne, veterinarske, glasbene in podkovske šole . . . 120 dinarjev.

Gojenci vojaških šol, ki so vstopili vanje iz stalnega kadra s plačo, večjo od plač, predpisanih zgoraj za gojence vojaških šol, obdrže dotedanjo plačo, dokler ne pridobe pravice do večje.

Gojenci vojaških šol, ki se odpuste iz šole, preden jo dovrše, in se pošljejo k trupci na odslužitev popolnega obveznega roka ali na odslužitev obveznega časa, ki so ga prebili v šoli, prejemajo v tem času plačo, ki so jo imeli v šoli. Kot podčastniki imajo pravico do plače po odredbah tega zakona šele, ko odslužijo obvezni rok ali ko odslužijo obvezni čas, ki so ga prebili v šoli, in sicer če se javijo in se jim odobri, ostati na ponovnem roku.

Gojenci vojaško-obrtnih šol ne dobivajo, dokler traja šola, nobene plače, ampak posebno nagrado — dnevnicu — za dela, ki jih opravljajo v zavodskih delavnicah. Velikost te nagrade — dnevnic — in natančnejše odredbe o tem predpisuje minister za vojsko in mornarstvo.

Člen 264.

Višji in nižji vojaški uradniki pri vojski in mornarnici imajo osnovno plačo po členu 259. tega zakona kakor častniki.

Člen 265.

Osnovna plača teče posebe v častniških činih in razredih vojaških uradnikov in posebe v podčastniških činih ter se začne s prvo stopnjo. Na vsaki stopnji osnovne plače traja služba tri leta; po tem roku dobivajo častniki in vojaški uradniki, podčastniki in godbeniki avtomatično zvišek prve višje stopnje.

Čas, ki ga prebije kaplar ali mornar I. razreda na ponovnem roku po poslednjem odstavku člena 262. tega zakona, se ne šteje v čas za pridobitev pravice do višje stopnje podčastniške osnovne plače.

Člen 266.

Ko dovrše najvišjo stopnjo osnovne plače, pripada častnikom in vojaškim uradnikom, podčastnikom in godbenikom za ves čas nadaljnega službovanja njih najvišja letna osnovna plača, zvišana za 15 %. Ta zvišek se jemlje v osnovo za izračun pokojnine samo onim, ki imajo 35 let efektivne službe.

Do tega zviška osnovne plače in njega vštete v osnovo za pokojnino pa nimajo pravice častniki, ki prejemajo po odredbah tega zakona doklado za čin in zvanje.

b) Položajna plača.

Člen 267.

Položajna plača častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov in godbenikov se odreja po činih (razredih), ki jih imajo.

Člen 268.

Položajne plače častnikov se dele na deset skupin:

1. skupina: armijski general in admiral	48.000 Din
2. skupina: divizijski general in viceadmiral	42.000 "
3. skupina: brigadni general in konteradmiral	36.000 "
4. skupina: polkovnik in kapetan bojne ladje	21.000 "
5. skupina: podpolkovnik in fregatni kapetan	12.000 "
6. skupina: major in korvetni kapetan	9.600 "
7. skupina: kapetan I. razreda in poročnik bojne ladje I. razreda	7.200 "
8. skupina: kapetan II. razreda in poročnik bojne ladje II. razreda	5.400 "
9. skupina: poročnik in fregatni poročnik	4.200 "
10. skupina: podporočnik in korvetni poročnik	3.000 "

Člen 269.

Položajne plače vodij pri zrakoplovstvu in pri mornarnici in podčastnikov vojske in mornarstva so te-le:

vodje I. razreda	4.200	Din
vodje II. razreda	3.000	"
vodje III. razreda	2.400	"
narednikov-vodnikov	2.400	"
narednikov po 15 letih podčastniške službe	1.920	"
narednikov do 15 let podčastniške službe	1.440	"
podnarednikov	960	"

Člen 270.

Položajne plače godbenikov so te-le:

višjih godbenikov po 15 letih godbeniške službe:	
I. razreda	2.160 Din
II. razreda	1.920 "
III. razreda	1.680 "
višjih godbenikov do 15 let godbeniške službe:	
I. razreda	1.920 Din
II. razreda	1.680 "
III. razreda	1.440 "
nižjih godbenikov	960 "

Člen 271.

Vojaški uradniki imajo položajne plače ustreznih častniških činov po členu 268. tega zakona.

2. Redna stanarina.

Člen 272.

Redna stanarina častnikov prvih treh skupin: armijskega generala — admirala, divizijskega generala — viceadmirala in brigadnega generala — konteradmirala je 3.600 dinarjev na leto, ostalih častnikov in vojaških uradnikov pa se odreja po tej razpredelnici:

v prvih šestih službenih letih po	1.800	Din
v nadaljnjih devetih službenih letih po	2.100	"
v ostalem času	2.700	"

Člen 273.

Redna stanarina oženjenih vodij pri zrakoplovstvu in pri mornarnici in narednikov-vodnikov znaša:

s preko 15 leti podčastniške službe	1.500	Din
do 15 let podčastniške službe	1.200	"

Redna stanarina ostalih oženjenih podčastnikov in godbenikov znaša:

s preko 15 službenimi leti po	1.200	Din
v prvih 15 službenih letih po	1.020	"

Člen 274.

Neožjenjeni: vodje, podčastniki, godbeniki, gojenci vojaških šol, kaplarji, mornarji I. razreda, redovi in mornarji II. razreda nimajo pravice do redne stanarine, ker imajo stanovanje v naravi. Toda če ne morejo dobiti stanovanja v naravi, uživajo v tem času stanarino, ki jim pripada po členu 273. tega zakona.

Člen 275.

Predsednik ministrskega sveta zvišuje na predlog ministra za vojsko in mornarnico sporazumno z ministrom za finance redno stanarino za kraje, kjer so cene stalno izredno visoke. Glede zvišbe te stanarine se dele ti kraji na tri razrede: v prvem razredu se zvišuje redna stanarina za 30 %, v drugem za 20 %, v tretjem pa za 10 %.

Člen 276.

Civilni uradniki in ostali uslužbenci v službi pri vojski in mornarnici imajo osnovno in položajno plačo in redno stanarino po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih in nanje se nanašajo vse odredbe istega zakona.

Člen 277.

Začasni uradniki pri vojski in mornarnici, sprejeti po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, imajo plačo (osnovno in položajno) in stanarino čina (razreda), s katerim se sprejemajo po odredbah tega zakona v službo pri vojski in mornarnici.

Pogodbeni uradniki pri vojski in mornarnici imajo skupne denarne prejemke po pogodbi, glede na sposobnosti in na službo, za katero se sprejemajo.

Civilni honorarni uradniki imajo skupne denarne prejemke po odločbi ministra za vojsko in mornarnico.

Člen 278.

Vsi kvalificirani mojstri raznih obrtov in ostalo nižje civilno osebje pri vojski in mornarnici imajo plačo in vse ostale prejemke po predpisih ministra za vojsko in mornarnico.

Člen 279.

Kvalificirani in nekvalificirani delavci, ki so okategorizirani za take, imajo poleg dnevnice — mezde še doklado za rodbino, če so oženjeni in če imajo najmanj pet let praktičnega dela pri vojski in mornarnici. Dnevnicca se jim daje po njih izobrazbi in delu, njeno velikost pa predpisuje minister za vojsko in mornarnico. Oni izmed teh delavcev, ki nimajo pet let dela pri vojski in mornarnici, imajo samo dnevnicco po pogodbi.

Člen 280.

Rezervni častniki pri vojski in mornarnici in rezervni vojaški uradniki imajo, če so na vežbi in vobče v službi pri vojski in mornarnici, v tem času plačo (osnovno in položajno) in redno stanarino po odredbah členov 259., 268. in 272. tega zakona kakor aktivni častniki in aktivni vojaški uradniki. Če pa so državni ali samoupravni uradniki in uslužbenci, upokojenci ali če uživajo vobče kakršnokoli podporo od države ali samoupravnih teles ter imajo manjšo letno plačo, kot jo ima aktivni častnik istega čina ali aktivni vojaški uradnik istega razreda, dobivajo samo razliko med

svojo plačo in redno stanarino in med plačo in stanarino čina ali razreda, ki ga imajo pri vojski in mornarnici.

Osnovna plača in stanarina rezervnega častnika in rezervnega vojaškega uradnika se računata po letih, prebitih v častniški — uradniški — službi in štetih od dne ukaza, s katerim so bili izprebrani v prvi častniški čin ali v najnižji razred vojaških uradnikov.

Prejemki po tem členu pripadajo rezervnim častnikom ali rezervnim vojaškim uradnikom po tem členu od dne, ko odidejo z doma na vežbanje, pa do dne, ko se vrnejo po dovršenem vežbanju domov.

Člen 281.

Vojaškim in civilnim osebam, izbranim za gojence ministrstva za vojsko in mornarico v inozemstvu, kakor tudi vojaškim odposlancem in ostalim častnikom, vojaškim in civilnim uradnikom in uslužbencem, poslanim po službeni potrebi v inozemstvo, odreja prejemke — vzdrževalnino — predsednik ministrskega sveta na predlog ministra za vojsko in mornarico sporazumno z ministrom za finance.

Prejemke gojencev ministrstva za vojsko in mornarico na naših univerzah v državi odreja minister za vojsko in mornarico.

3. Doklade.

Specialna vojaška doklada.

Člen 282.

Specialna vojaška doklada gre vsem aktivnim častnikom vojske in mornarnice, ne glede na čin in položaj, v znesku 9.600 dinarjev na leto.

Doklada za čin in zvanje.

Člen 283.

Doklada za čin in zvanje gre vsem aktivnim častnikom vojske in mornarnice od čina majorja — korvetnega kapetana — do vštetega čina armijskega generala — admirala —, in sicer v nastopnem letnem znesku:

- 1.) Armijskemu generalu in admiralu 42.000 Din
- 2.) Divizijskemu generalu in vice-admiralu:
 - po petih letih službe v činu divizijskega generala in viceadmirala . . . 37.200 „
 - do petih let službe v činu divizijskega generala in viceadmirala . . . 32.200 „
- 3.) Brigadnemu generalu in konteradmiralu:
 - po petih letih službe v činu brigadnega generala in konteradmirala . . 25.440 „
 - do petih let službe v činu brigadnega generala in konteradmirala . . 20.640 „
- 4.) Polkovniku in kapetanu bojne ladje:

- po petih letih službe v polkovniškem činu in v činu kapetana bojne ladje 18.240 Din
- do petih let službe v polkovniškem činu in v činu kapetana bojne ladje . 17.040 „

5.) Podpolkovniku in fregatnemu kapetanu:

- po petih letih službe v podpolkovniškem činu in v činu fregatnega kapetana 15.840 „
- do petih let službe v podpolkovniškem činu in v činu fregatnega kapetana 9.600 „

6.) Majorju in korvetnemu kapetanu 6.000 „

Doklada za obleko.

Člen 284.

Doklada za obleko gre vsem aktivnim vojaškim kapelnikom in onim aktivnim vojaškim uradnikom, ki so po uredbi o obleki zavezani, redno nositi predpisno uniformo. Ta doklada znaša, ne glede na razrede, 9.600 dinarjev na leto.

Aktivnim častnikom kraljeve garde kakor tudi vojaškim kapelnikom kraljeve garde gre, dokler so v službi pri kraljevi gardi ter so zavezani, nositi predpisno obleko za častnike kraljeve garde, ne glede na čin in položaj, doklada za obleko v znesku 6.000 dinarjev na leto.

Rezervni častniki, rezervni vojaški uradniki in upokojeni častniki, ki se uporabljajo z vojnim razporedom za službe pri vojski in mornarnici, dobivajo obleko od države. Med vojno dobivajo obleko od države tudi aktivni vojaški uradniki, ki v mirnem času niso zavezani, nositi predpisne uniforme po uredbi o obleki, in ki ne dobivajo doklade po prvem odstavku tega člena zakona. Natančnejše odredbe o tem predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Doklada za slugo in drva.

Člen 285.

Častniki in vojaški uradniki v aktivni službi pri vojski in mornarnici, brez razlike čina ali razreda, imajo na leto po 600 dinarjev za slugo. Poleg tega imajo aktivni častniki in vojaški kapelniki še 27 m³ in 250 dm³ drv, vsi ostali vojaški uradniki pa po 18 m³ drv na leto.

Rezervnim častnikom, uporabljanim stalno ali začasno za službe aktivnih častnikov pri vojski in mornarnici, gresta te dokladi kakor aktivnim častnikom.

Oženjeni podčastniki in oženjeni godbeniki dobivajo po 12 m³ drv na leto.

Doklada za konja.

Člen 286.

Doklado za konja imajo vsi oni aktivni častniki in vojaški uradniki, ki so po uredbi o furazi upra-

vičeni, imeti službenega konja na državni furaži, in sicer za vsakega lastnega konja po 1.200 dinarjev na leto.

Rezervni častniki imajo pravico do te doklade samo, če se uporabljajo stalno ali začasno za službe aktivnih častnikov pri vojski, če jim pripada konj po formaciji in če imajo svojega lastnega konja za službo. Ob vežbi gre ta doklada rezervnim častnikom samo, če so na njej s svojim lastnim konjem in jim pripada konj po formaciji.

Pogodbeni vojaški zdravniki in veterinarji imajo pravico do te doklade, če so v službah, za katere jim konj pripada, in če imajo svojega lastnega predpisnega konja za službeno rabo.

Natančnejše odredbe o pravici, imeti službene konje na državni furaži, predpisuje uredba o furaži.

Doklada za rodbino.

Člen 287.

Doklada za rodbino gre vsem oženjenim častnikom, vojaškim uradnikom, civilnim uradnikom v službi pri vojski in mornarnici, podčastnikom, godbenikom, državnim mojstrom in obrtnikom, kvalificiranim in nekvalificiranim delavcem in služiteljem — po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 288.

Redni prejemki, določeni s tem zakonom, se računijo v dinarjih v letnih vsotah.

Člen 289.

Honorarji učiteljem na vojaških šolah kakor tudi honorarji ostalim osebam pri vojski in mornarnici se zagotove vsako leto s proračunom. Velikost honorarja odreja minister za vojsko in mornarnico.

Člen 290.

Za posebne službe in posle, združene z izrednimi težkočami in nevarnostmi za življenje ali s posebno kvalifikacijo in odgovornostjo in s posebnim naporom, gre posebna nagrada. Dajanje te nagrade in njeno velikost predpisuje minister za vojsko in mornarnico. Potrebne vsote za te nagrade se zagotove vsako leto s proračunom.

Člen 291.

Razen teh doklad, določenih s tem zakonom, obstoje še: povračila, ki se dajo častnikom in vojaškim uradnikom, podčastnikom in godbenikom ob selitvi in službenem potovanju, in doklade za letanje (pri zrakoplovstvu) in za vkrcavanje (pri mornarnici).

Ta povračila in te doklade še odrejajo z zakonom o povračilih ob selitvi in službenem potovanju častnikov, vojaških uradnikov in ostalih uslužbencev pri vojski in mornarnici in o dokladah za letanje in vkrcavanje.

V mobilnem in vojnem času ne pripadajo povračila, določena s tem členom zakona, ampak povračila, ki se takrat odrede.

Civilnim uradnikom in uslužbencem v službi pri vojski in mornarnici pripadajo povračila za selitev in službeno potovanje po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, doklade za letanje in vkrcavanje pa po odredbah zakona o povračilih in o dokladah za letanje in vkrcavanje.

Člen 292.

Službeni konji aktivnih častnikov in aktivnih vojaških uradnikov imajo od države brezplačno nastanitev, oskrbo, krmo in podkov. Kadar ti konji bolujejo, imajo brezplačno zdravljenje od države v bolnicah za živino in zunaj njih. To velja tudi za konje rezervnih častnikov in rezervnih vojaških uradnikov, kadar so v službi pri vojski.

Člen 293.

Častniki, vojaški uradniki in podčastniki pri vojski in mornarnici imajo brezplačno zdravila in zdravljenje zase in za rodbinske člane, če bolujejo doma.

V vojaških bolnicah imajo brezplačno nastanitev, oskrbo in zdravljenje: častniki, vojaški uradniki, podčastniki, kaplarji in mornarji, redovi in gojenci vojaških, mornarniških, nižjih tehničnih kakor tudi vojaško-obrtnih šol pri vojski in mornarnici, godbeniki in godbeni pripravniki. V krajih, kjer ni vojaških bolnic, se zdravijo vsi ti v državnih ali v zasebnih bolnicah na račun ministrstva za vojsko in mornarnico.

Vsi oni iz prvega odstavka tega člena zakona kakor tudi njih rodbinski člani imajo brezplačno nastanitev v onih kopališčih, sanatorijih in klimatskih krajih, kjer je kaj vojaško-državnih zgradb, namenjenih za to, ob pogojih, ki jih predpiše minister za vojsko in mornarnico.

Upokojeni in rezervni častniki, ki so se udeležili vojne, imajo osebno zase pravico do brezplačnega zdravljenja v vojaških bolnicah, zase in za svoje rodbinske člane pa brezplačno nastanitev v vojaško-državnih zgradbah v kopališčih, sanatorijih in klimatskih krajih kakor aktivni častniki.

Pravico do brezplačnega zdravljenja v vojaških bolnicah imajo tudi kilavi rekruti, ki bi se po svojem pristanku poslali v bolnice zaradi operacije, preden vstopijo v kader.

Člen 294.

Oboleli častniki, vojaški uradniki, podčastniki in godbeniki kakor tudi upokojeni in rezervni častniki imajo, če je bolezen posledica vojne, pravico tudi do denarne podpore za zdravljenje v kopališčih, sanatorijih in klimatskih krajih. Ta podpora se zagotovi vsako leto s proračunom; njeno velikost in pogoje, ob katerih se daje, pa predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Aktivni častniki, vojaški uradniki, podčastniki in godbeniki kakor tudi upokojeni in rezervni častniki, ki so se udeležili vojn, uživajo tudi posebne ugodnosti za zdravljenje v vseh državnih in samoupravnih kopališčih ob pogojih, ki jih predpiše minister za vojsko in mornarico sporazumno z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje.

Člen 295.

Vojaške in civilne osebe v službi pri vojski in mornarici smejo stanovati bodisi same, bodisi z rodbino v državnih zgradbah. Velikost najemnine in način plačevanja predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Člen 296.

Vse osebe pri vojski in mornarici, ki svojevoljno odidejo iz službe, izgube pravico do vseh prejemkov od dne, ko so zapustile službo.

Člen 297.

Od dne, ko se denejo v redno kazensko preiskavo in v pripor zaradi kaznivega dejanja, ki ima za posledico povračilo škode državi, dobivajo vse osebe pri vojski in mornarici, in sicer: ne-oženjene 25 %, oženjene pa 50 % svojih celokupnih denarnih prejemkov. Ostanek se ustavi za povračilo škode.

Prav tako dobivajo oni, ki se obsodijo na zapor do enega leta, od dne, ko se denejo v zapor, 50 % svojih celokupnih denarnih prejemkov, oni, ki se kaznujejo z odstranitvijo iz službe, pa dobivajo od dne, ko se razrešijo, do dne, ko izteče kazen, 75 % svojih celokupnih denarnih prejemkov.

Ustavljeni prejemki se izročijo blagajni remontno-komorskega fonda, če ne odgovarja obsojence za povračilo škode po prvem odstavku tega člena.

Člen 298.

Podčastniki, godbeniki, kaplarji, redovi, mornarji, gojenci vojaških, mornarniških, nižjih tehničnih in ostalih šol vojske in mornarice in godbeni pripravniki ne dobivajo denarnih prejemkov, dokler so:

- a) na začasnem odsotstvu;
- b) na odsotstvu preko odsotstva po členih 57. in 77. tega zakona;
- c) na begu; in
- č) v zaporu.

Oženjeni podčastniki dobivajo v času, ko prestopajo zaporno kazen, 50 % svojih denarnih prejemkov.

Člen 299.

Rezervni podčastniki, kaplarji, mornarji in obvezniki ne dobivajo plače, dokler traja vežba v mirnem času, prav tako pa tudi ne, dokler traja vojna. Med vojno takisto nimajo plače kaplarji, redovi in mornarji stalnega kadra, če jih je zatekla vojna na obveznem roku.

Da vzdržujejo obleko in opremo v pravilnem stanju kakor tudi da zadoščajo drugim osebnim

potrebam, dobivajo vse spredaj omenjene osebe iz kadra in iz rezerve med vojno potrebna sredstva in potrebni material v naravi.

Deveti del.

Pokojnine.

Člen 300.

1.) Častnik in vojaški uradnik, ki je dovršil deset let ukazne službe, dobi pravico do pokojnine in se sme upokočiti po odredbah členov 111, 112. in 113. tega zakona. Če pa gre za primer iz točk 3.), 4.), 5.), 6.), 8.) in 9.) člena 112. tega zakona, se upokoči častnik tudi, preden je dovršil deset let ukazne službe.

2.) V službena leta se šteje za velikost pokojnine čas, dejanski preslužen v aktivni neukazni in ukazni službi pri vojski in mornarici, po odbitku 18 mesecev kot popolnega službenega roka v stalnem kadru, toda samo od neukaznih službenih let, kolikor jih dotični častnik in vojaški uradnik ima.

Onim častnikom in vojaškim uradnikom, ki so bili kot začasni ali pogodbeni uslužbenci pri vojski in mornarici, se šteje v službena leta za pokojnino tudi čas, ki so ga prebili kot začasni ali pogodbeni v službi vojske in mornarice.

Častnikom, vojaškim uradnikom in civilnim uradnikom, aktiviranim, uvedenim ali sprejetim v službo pri vojski in mornarici iz drugih gran državne ali samoupravne službe ali iz privatnega poklica, se šteje prej prebiti čas v službena leta za pokojnino po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

3.) Častnik in vojaški uradnik, ki je pridobil pravico po točkah 1.) in 2.) tega člena zakona, je ne izgubi niti ob prevedbi v civilno službo; to pravico imajo pa tudi oni, ki so bili prevedeni v tako službo, preden stopi ta zakon v veljavo.

4.) Častniku in vojaškemu uradniku, ki se brez svoje krivde tako poškoduje na službi v mirnem času, da postane po oceni strokovne vojaške komisije nesposoben za nadaljnjo službo, se prizna pravica do pokojnine čina ali razreda, v katerem je; v čas za pokojnino pa se mu vštejejo vsa dotlej priznana službena leta in še deset let, samo da ne sme preseči število let priznane službe 35 let. Če pa je ostal zbog te poškodbe popolnoma nesposoben za kakršnokoli pridobitno delo vobče, se mu prizna popolna pokojnina njegovega čina ali razreda.

Rodbini častnika in vojaškega uradnika, ki na službi v mirnem času brez svoje krivde izgubi življenje, se prizna kot osnova za pokojnino popolna osebnostna pokojnina, ki bi jo imel dotični častnik ali uradnik po svojem činu ali razredu.

Častnik in vojaški uradnik, ki se med vojno zbog dobljenih ran, pohab ali poškodb onesposobi za službo pri vojski, ima poleg pokojnine, ki mu pripada, pravico do državne zaščite in pomoči po odredbah invalidskega zakona.

Rodbine takih častnikov in vojaških uradnikov, ki umro ali padejo med vojno, imajo poleg pokojnine, ki jim pripada po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, pravico do invalidske podpore in ostalih vrst državne zaščite in pomoči po odredbah invalidskega zakona.

V čas za pokojnino se vobče ne šteje čas, ki ga prebije častnik ali vojaški uradnik:

- a) odstranjen od službe,
- b) v sodnem zaporu,
- c) v pokoju in
- č) v ostavki.

Člen 301.

Osnova za izračun pokojnine častnikov so: njih plača (osnovna in položajna), redna stanarina in specialna vojaška doklada po členu 282. tega zakona, ki so jih prejeli ob upokojitvi, in od pokojninske osnove jim pripada za deset službenih let 50 %, za vsako nadaljnjo polovico leta pa po 1 %, tako da dobe v 35 letih aktivne službe kot pokojnino popolno pokojninsko osnovo. Začeta polovica leta se šteje za popolno.

V osnovo za izračun pokojnine častnikov se jemlje tudi doklada za čin in zvanje, ki jo je prejel aktivni častnik ob upokojitvi, po členu 283. tega zakona, in sicer: 50 %, če je dovršil 20 let, 60 %, če je dovršil 25 let, 70 % po dovršenih 30 letih in vsa doklada po dovršenih 35 letih priznane efektivne vojaške službe.

Osnova za izračun pokojnine vojaških uradnikov je njih plača (osnovna in položajna) in redna stanarina, ki so jo prejeli ob upokojitvi; pripada jim po prvem odstavku tega člena zakona po letih aktivne službe v odstotkih kakor častnikom.

Člen 302.

Častnik ali vojaški uradnik, upokojen po odredbah točk 5.) in 6.) člena 112. tega zakona, dobiva, če ni dovršil desetih let ukazne službe, 50 % skupnega zneska svoje tedanje plače (osnovne in položajne) in redne stanarine.

V primeru, določenem s točkami 3.), 4.), 8.) in 9.) člena 112. tega zakona, se dodeli častniku, ki ni dovršil desetih let ukazne službe, kot podpora 25 % skupnega zneska njegove tedanje plače (osnovne in položajne), vojaški uradnik pa se v tem primeru odpusti iz državne službe.

Člen 303.

Častnikom in vojaškim uradnikom vojske in mornarice, ki preslužijo v aktivni službi deset let v enem činu ali razredu ter se upokoje, se jemlje v osnovo za izračun pokojnine plača (osnovna in položajna) in redna stanarina prihodnjega čina ali razreda, če so imeli v poslednjih treh letih priporočljive ocene. Do tega nimajo pravice oni aktivni častniki vojske in mornarice, ki prejema doklado za čin in zvanje po členu 283. in ki se jim jemlje ta doklada v osnovo za pokojnino po členu 301. tega zakona. 1

Člen 304.

Častniki, vojaški uradniki in podčastniki pridobivajo pravico do rodbinske pokojnine in jo izgubljajo po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih. Za vse ostale civilne uradnike in uslužbence pri vojski in mornarici veljajo glede njih osebne in rodbinske pokojnine odredbe istega zakona.

Člen 305.

Od časa, prebitega v aktivni službi v krajinah, kjer so življenske razmere posebno težke, kakor tudi od časa, prebitega v službi na opremljenih vojnih ladjah in v službi letalnega osebja pri zrakovplovstvu, se šteje za pokojnino vsakih osem mesecev za popolno leto.

Katere so to krajin, kjer so življenske razmere posebno težke, določa predsednik ministrskega sveta.

Leta, prebita v Južni Srbiji, se štejejo za pokojnino dvojno, in sicer tako državnim uslužbencem kakor tudi njih rodbinam. To se šteje od dne 9. avgusta 1923. do vštete dne 9. avgusta 1930.

Leta, v katerih so bile vojne, se štejejo aktivnim častnikom in aktivnim vojaškim uradnikom za pokojnino vsako za dve, ne glede na to, koliko časa je trajala vojna v dotičnem letu. Prav to velja tudi za rezervne častnike in rezervne vojaške uradnike, ki so se kot taki udeleževali vojn, pa so bili aktivirani, prav tako nadalje za upokojene častnike, ki so bili med vojno uporabljani iz pokoja za službe pri vojski in mornarici.

Člen 306.

Vojaški uradniki se upokojujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za vojsko in mornarico. Ostale vojaške osebe se upokojujejo z odlokom ministra za vojsko in mornarico; civilni uradniki in ostali uslužbenci pri vojski in mornarici pa se upokojujejo po zakonu o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 307.

Pravico do osebne pokojnine izgube častniki in vojaški uradniki:

- 1.) če izgube s sodno obsodbo čin ali zvanje in pravice s tem;
- 2.) če podado ostavko na državno službo in se ta sprejme;
- 3.) če svojevoljno zapuste službo; in
- 4.) s smrtjo.

Člen 308.

Za velikost pokojnine podčastnikov, vodij in godbenikov se šteje plača (osnovna in položajna) in redna stanarina po činu ali razredu, v katerem se podčastnik, vodja in godbenik upokoji.

Podčastnik, vodja in godbenik pridobi pravico do pokojnine in se sme upokojiti po odredbah člena 75. tega zakona.

V prvih desetih letih znaša pokojnina podčastnikov, vodij in godbenikov 50 % njih tedanje plače (osnovne in položajne) in redne stanarine; za vsako nadaljnjo polovico leta službe pa se zviša za 1 %, tako da dobi po presluženi 35 letih priznane službe podčastnik, vodja in godbenik pravico do popolne pokojnine v znesku svoje celotne tedanje plače (osnovne in položajne) in redne stanarine.

V leta za velikost pokojnine se štejejo podčastniku, vodji in godbeniku vsa leta aktivne službe pri vojski in mornarnici, po odbitku obveznega osemnajstmesečnega roka službe v kadru, godbeniku pa po odbitku časa, prebitega pri godbi pred dovršenim 18. letom starosti.

Začeto leto se šteje za popolno, vsako leto, prebito med vojno v podčastniškem, vodijskem in godbeniškem činu, pa se šteje za dve, ne glede na to, koliko časa je vojna trajala v tem letu.

Pridobljene pravice do pokojnine ne izgubi podčastnik ali vodja ali godbenik tudi ne ob prevodbi v civilno službo.

Odredbe točke 4.) člena 300. tega zakona veljajo tudi za podčastnike, vodje in godbenike in njih rodbine.

Clen 309.

Podčastnik, vodja in godbenik, pri katerem nastopi primer iz točk 2.) in 3.) člena 75. tega zakona, a nima desetih let neprestane in vrle podčastniške ali vodijske ali godbeniške službe in ni pridobil pravice do pokojnine, se odpusti iz kadra; kot podpora pa se mu dá enkrat za vselej letni znesek njegove plače (osnovne in položajne) in redne stanarine.

Clen 310.

Odredbe člena 305. tega zakona veljajo tudi za podčastnike, vodje in godbenike.

Clen 311.

Državni mojstri in uslužbenci pri vojski in mornarnici pridobivajo pravico do osebne in rodbinske pokojnine po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, kolikor imajo do tega pravico po omenjenem zakonu.

Clen 312.

Odredbe točke 4.) člena 300. tega zakona veljajo tudi za državne mojstre in uslužbenec, če so se onesposobili ali če je nastopila smrt v službi brez njih krivde.

Clen 313.

Podčastniki, vodje in godbeniki izgube pravico do osebne in rodbinske pokojnine, če se jim odvzame čin ali če svojevoljno zapuste službo.

Rodbine podčastnikov in godbenikov izgube pravico do pokojnine po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Državni mojstri in ostali uslužbenci izgube pravico do osebne in rodbinske pokojnine po ustreznih odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Clen 314.

Pokojnine se izplačujejo častnikom, vojaškim uradnikom, podčastnikom, vódjam in godbenikom takoj po odlokih, s katerimi se jim uredi pokojnine, in sicer začasno, dokler ne izdado po teh odlokih tudi dokončno odlokov pristojni organi državnega oblastva. Prav to velja tudi za pokojnine rodbin umrlih častnikov, vojaških uradnikov, podčastnikov, vodij in godbenikov.

Clen 315.

Po smrti državnega uradnika in uslužbenca pri vojski in mornarnici (častnika in vseh ostalih, razen onih, ki so na obveznem službenem roku), aktivnega ali upokojenega, se izplačajo kot pogrebna in podpora prejemki, določeni z zakonom o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Deseti del.

Zalaganje vojske in mornarnice.

Clen 316.

Kakšna in katera bodi oborožitev, obleka in ostala vojna oprema vojske in mornarnice kakor tudi, kako ju je zalagati z njimi, se predpisuje s kraljevo uredbo.

Clen 317.

Obveznikom, ki so v službi pri vojski in mornarnici, daje orožje, potrebno vojno opremo, hrano, obleko, obutev, posteljnino, taborsko in osebno opremo, nadalje nastanitev, kurjavo, razsvetljavo in zdravljenje država.

Clen 318.

Vso živino in vsa vozila za stalni kader daje država.

Obveznikova živina, če je v službi pri vojski, ima od države brezplačno nastanitev, hrano, oskrbo, zdravljenje in podkov. Natančnejše odredbe o tem predpisuje minister za vojsko in mornarico.

Clen 319.

Vso potrebno oborožitev, brodovje, artiljerijsko, inženjersko, zrakoplovno, pomorsko, ekonomsko, sanitetno in veterinarsko opremo in material, potreben za vojsko in mornarico v mirnem in v vojnem času, nabavlja država.

Clen 320.

Zemljišče za vežbališča, tabore, za postavljanje vojaških zgradb in vojaških ustanov, zgradb za nastanitev vojaških in mornarniških komand, ustanov in uradov kakor tudi za nastanitev obveznikov in njih živine, kadar so na vežbi in v službi, dajo država in samoupravna telesa.

Clen 321.

V rednem, pripravljenem, mobilnem in vojnem stanju se smejo jemati, če ni vojaško-državnih

zgradb za nastanitev obveznikov in njih živine in vozil, kadar so na vežbi in v službi pri vojski in mornarnici, tudi zgradbe državnih in samoupravnih teles, nadalje privatnih oseb, ustanov in podjetij.

Za nastanitev v državnih zgradbah in v zgradbah samoupravnih teles se ne dajo nikakršne odškodnine. Za nastanitev v zgradbah privatnih oseb, ustanov in podjetij daje država lastnikom v rednem in pripravljenem stanju odškodnino v denarju; v mobilnem in vojnem stanju pa se jim ne daje nikakršna odškodnina.

Člen 322.

Natančnejše odredbe o zagotovitvi zemljišč in zgradb za potrebe vojske in mornarnice, pravico, odrediti nastanitev in velikost odškodnine po členih 320. in 321. tega zakona, in vse ostalo, kar se nanaša na nastanjevanje vojske in mornarnice v rednem, pripravljenem, mobilnem in vojnem stanju, predpisuje zakon o nastanjevanju vojske in mornarnice.

Člen 323.

Zagotovitev zemljišča, potrebnega za postavljanje utrd, in gradbenih prostorov, namenjenih za obrambo države ali meje, se vrši po odredbah zakona o utrjevanju.

Člen 324.

Postavljanje vojaških zgradb se predpisuje s kraljevo uredbo.

Potrebno opremo in ostale potrebščine v vojaških zgradbah kakor tudi za življenje posadke mornarniških ladij daje država, kar pa spada k temu, predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Člen 325.

Za postavljanje zgradb za stanovanja častnikov, vojaških uradnikov, oženjenih podčastnikov, vodij in godbenikov in ostalih oženjenih vojaških uslužbencev kakor tudi zgradb za nastanitev in zdravljenje njih samih in njih rodbin v kopališčih in klimatskih krajih v državi je ustanovljen pri ministru za vojsko in mornarnico poseben fond.

Natančnejše odredbe o tem fondu se predpisujejo s kraljevo uredbo.

Pogoje, ob katerih se dajo vojaškim osebam stanovanja, in vse natančnejše odredbe o tem predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Člen 326.

Za zalaganje vojaške sile med vojno se sme odrediti po potrebi tudi rekvizicija.

Rekvizicija v državi se vrši proti odškodnini.

Pravico tega odrejanja ima minister za vojsko in mornarnico z odobritvijo predsednika ministrskega sveta.

Velikost odškodnine odreja predsednik ministrskega sveta na predlog ministra za vojsko in mornarnico, sporazumno z ministrom za finance.

Pravico, vršiti rekvizicijo, in vse ostalo o rekviziciji predpisuje zakon o rekviziciji.

Člen 327.

Gojenci šol v državi in v inozemstvu dobivajo od države šolske predmete in ves potrošni material.

Natančnejše odredbe o tem predpisuje minister za vojsko in mornarnico.

Člen 328.

Vse ostalo o zalaganju vojske in mornarnice, o pravicah in dolžnostih odgovornih oseb ob nabavljanju, voditvi in kontroliranju uporabe državne imovine za svrhe vojske v rednem, pripravljenem, mobilnem in vojnem stanju predpisuje zakon o administraciji vojske in mornarnice.

Enajsti del.

Podpora rodbinam siromašnih obveznikov, služečih pri narodni vojaški sili.

Člen 329.

Zadruga — rodbine — siromašnih obveznikov dobivajo, dokler so njih hranitelji kot obvezniki v službi pri narodni vojaški sili, od svojih občinskih oblastev podporo v denarju in v naravi, zadostno za življenje, in sicer po življenskih razmerah in pogojih v dotičnem kraju.

Velikost te podpore odredi za vsak poseben primer s posebnim sklepom občinski odbor (opštinski sud) iz svojih sredstev.

Člen 330.

Občinska oblastva morajo skrbeti za to, da se o pravem času obdelajo poljedelska posestva siromašnih in samskih obveznikov, če opravljajo ti obvezniki službo pri narodni vojaški sili ob času poljskih del. Vojaška oblastva, ne operativna ne v zaledju, nimajo pravice, da bi se zalagala s hrano s takih in na ta način obdelanih posestev.

Člen 331.

Pravilno in točno dodeljevanje in dajanje te podpore kakor tudi obdelovanje posestev nadzirajo v prvi vrsti sreska oblastva, v drugi vrsti pa tudi pristojne komande vojaških okrožij in divizijskih oblasti.

Zaradi malomarnega dajanja te podpore in malomarnega obdelovanja posestev kakor tudi zaradi malomarnega kontroliranja tega spadajo pristojna civilna oblastva pod kaznovanje po odredbah člena 56. tega zakona, vojaška pa po § 41. vojaško-kazenskega zakonika.

Prehodne odredbe.

Člen 332.

Dvoletni rok službe v stalnem kadru pri zrakovstvu velja za vse rekrute, potrjene za zrakovstvo, ki se pošljejo, ko stopi ta zakon v veljavo, na odslužitev svojega obveznega roka.

Člen 333.

Odredbe člena 45. tega zakona je uporabljati na vse naše državljane v inozemstvu, ki bivajo do dne, ko stopi ta zakon v veljavo, izven domovine, v Evropi (razen v državah v naši neposredni sosesčini) in v prekmorskih državah, in ki niso odslužili svojega obveznega roka v stalnem kadru in tudi niso uredili svoje vojaške obveznosti, vendar pa z dostavkom:

1.) da se prijavijo in uredijo svojo vojaško obveznost, in sicer: oni, ki živijo v Evropi (razen v državah v naši neposredni sosesčini), v enem letu, oni izven Evrope, v prekmorskih državah, pa v dveh letih od dne, ko stopi ta zakon v veljavo. Vsi oni, ki tega ne store v označenem roku, a jim pretečejo roki, določeni z drugim odstavkom člena 45. tega zakona, kakor tudi oni iz predposlednjega odstavka člena 45. tega zakona trpe tudi posledice, določene v istem členu zakona;

2.) da se morajo uporabljati odredbe točk 1.), 2.) in 3.) člena 45. tega zakona glede služenja roka v stalnem kadru tudi na vse one naše državljane iz drugega odstavka tega člena, ki so se vrnili v domovino pred razglasitvijo tega zakona in ki služijo sedaj v stalnem kadru trimesečni rok.

Člen 334.

Zaradi uporabljanja člena 50. in ostalih odredb tega zakona, ki imajo za osnovo imovinsko stanje, se jemlje, dokler se ne odmeri davek po sedanjem zakonu o davkih, po odredbah dosedanjega zakona o-ustroju vojske in mornarnice letni neposredni davek 20 dinarjev in manj, ne da bi se računil osebni davek.

Člen 335.

Sedanji konteradmirali se prevedejo z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, za viceadmirale, viceadmirali pa za admirale.

Sedanjim brigadnim generalom vrst vojske gre z razglasitvijo tega zakona naziv po odredbah člena 58. tega zakona.

Sedanje generalnoštabne častnike je voditi še nadalje kot generalnoštabne častnike.

Člen 336.

Odrejanje ranga po drugem odstavku člena 60. tega zakona se začne s častniki 51. razreda nižje šole vojaške akademije ali s častniki 1. razreda administrativne šole, ki vstopijo prvi v višjo šolo intendantske akademije ter jo dovrše.

Člen 337.

Administrativna šola, ustrojena po odredbah zakona o ustroju vojske in mornarnice iz leta 1923. z veljavo nižje šole vojaške akademije, nadaljuje z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, svoje delovanje kot nižja šola intendantske akademije.

Z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, se prevedejo za intendantske častnike s činom in rangom, ki so ga doslej imeli:

1.) vsi sedanji intendantski častniki ekonomske stroke vojske in ekonomski častniki mornarnice;

2.) vsi administrativni častniki ekonomske stroke vojske in mornarnice, ki so dovršili administrativno šolo, ustrojeno po odredbah dosedanjega zakona;

3.) vsi administrativni častniki ekonomske stroke, ki so dovršili našo nižjo šolo vojaške akademije ali pomorsko vojaško akademijo ali tema enako šolo v inozemstvu in ki so prebili najmanj štiri leta na dolžnostih intendantske grane ter so ocenjeni za sposobne, upravljati ali opravljati intendantske posle;

4.) vsi administrativni častniki ekonomske stroke vojske in mornarnice z dovršeno fakulteto, če izpolnjujejo pogoje točke 3.) tega člena zakona; in

5.) vsi administrativni častniki ekonomske stroke vojske in mornarnice z dovršeno kadetsko šolo, ki so opravili izpit za majorski čin po programu za intendantske in administrativne častnike ter izpolnjujejo tudi ostale pogoje točke 3.) tega člena zakona.

Člen 338.

1.) Administrativni častniki vseh strok vojske in mornarnice, ki so postali to iz aktivnih častnikov vrst vojske ali iz mornarnice kakor tudi oni, ki so postali to iz rezervnih častnikov vrst vojske ali iz mornarnice, toda so dobili čin rezervnega častnika pred vojno ali med vojno ali pri mornarnici, se vrnejo v prejšnjo vrsto vojske ali k mornarnici s činom in rangom, ki so ga doslej imeli, ter se obdržijo v administrativnih službah, nadalje pa napredujejo po odredbah členov 88. in 170. tega zakona.

2.) Administrativni častniki ekonomske stroke vojske in mornarnice, ki izpolnjujejo pogoje točke 1.) pod b) člena 21. tega zakona, se prevedejo takoj za vojaške kontrolorje ustreznih razredov, ostali pa, ko prebijejo pripravo in opravijo izpit, po odredbah člena 21. tega zakona.

3.) Administrativni častniki strok vojske in mornarnice, razen ekonomske, ki imajo po odredbah tega zakona pogoje za prevedbo v stroko, se prevedejo za častnike ali za vojaško-tehnične uradnike ustreznih strok s činom ali razredom, ki ustreza njih sedanjemu činu.

4.) Administrativni častniki strok vojske in mornarnice, ki so bili prej administrativni uradniki ali vojaški pisarji, kakor tudi oni, ki so bili

izprebrani za administrativne častnike od narednikov ali vodij ali ki so bili rezervni častniki, toda niso dobili čina rezervnega častnika med vojno v svoji vrsti vojske ali pri mornarnici, pa so bili aktivirani ali drugače sprejeti iz civilne službe in ki se po odredbah tega člena zakona ne prevedejo za častnike, vojaške kontrolorje in vojaško-tehnične uradnike, se prevedejo za vojaške uradnike ustreznih strok (ekonomske, artiljerijsko-tehnične, inženjersko-tehnične, zrakoplovno-tehnične, sanitetne, sodne in geodetske stroke) z razredom, ki ustreza njih sedanjemu činu.

5.) Administrativni častniki ekonomske stroke, ki so napredovali v čin administrativnega častnika od uradnika ali podčastnika in ki se uporabljajo za vojaške referente pri srezih, se prevedejo za vojaške pisarje onega razreda, ki ustreza njih sedanjemu činu.

6.) Administrativni častniki sanitetne stroke vojske in strokovni častniki sanitetne stroke pri mornarnici, ki so dovršili sanitetno šolo ali so napredovali za častnike od bolničarskih narednikov po opravljenem izpitu, predpisanem za administrativnega podporočnika sanitetne stroke ali za strokovnega podporočnika sanitetne stroke pri mornarnici, se prevedejo za zdravniške pomočnike ustreznih razredov.

Člen 339.

Mornarniško-tehnični častniki mornarnice se prevedejo z dnem, ko stopi ta zakon v veljavo, za strojne častnike mornarniške tehnične stroke.

Člen 340.

Sedanji tehnični poslovodje mornarnice in zrakoplovstva, ki so bili sprejeti iz civilne službe, najmanj z dovršeno srednjo tehnično šolo, in oni iz vojske, ki so bili izprebrani od narednika ali vodje, se prevedejo za vojaško-tehnične uradnike ustreznega razreda.

Tehnični poslovodje, ki so bili sprejeti iz civilne službe samo z dovršeno nižjo tehnično ali obrtno šolo, in oni, ki so bili izprebrani od mojstrov, se prevedejo za uradnike ali civilne uslužbence ustrezne kategorije in skupine, kolikor imajo do tega pravico po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih; drugače pa se prevedejo za mojstre ali na ustreznega zvanja pri vojski in mornarnici s plačo (osnovno in položajno), ki so jo doslej imeli. Za njih nadaljnje napredovanje kot civilnih uslužbencev veljajo odredbe zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, kolikor imajo do tega pravico; drugače pa veljajo specialni predpisi ministra za vojsko in mornarnico po členu 217. tega zakona, s katerimi se uredi to napredovanje.

Sedanji nadzorniki in poslovodje vojaško-tehničnih zavodov in smodniščinic z dovršeno vojaško-obrtno šolo v Kragujevcu ali njej enako šolo, ki so imeli po odredbah prejšnjega zakona kot vojaški uradniki prejemke civilnih uradnikov, ostanejo še

nadalje z istimi prejemki ter se smatrajo za civilne uradnike, nadalje pa napredujejo po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 341.

Sedanji referenti za veroizpovedanja pri ministru za vojsko in mornarnico kot stalni vojaški duhovniki se prevedejo po odredbah tega zakona, in sicer v oni razred višjih vojaških uradnikov, ki ustreza po položajni plači razredu, katerega so imeli kot višji vojaški duhovniki po odredbah prejšnjega zakona.

Vsi ostali sedanji stalni vojaški duhovniki se prevedejo za civilne uradnike ustrezne kategorije in skupine po kvalifikaciji in letih priznane službe po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, obdrže pa še nadalje osnovno in položajno plačo razreda, v katerem se zatečejo ob prevedbi. Za njih nadaljnje napredovanje veljajo odredbe zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih.

Člen 342.

Sedanji redni profesorji vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije, ki izpolnjujejo pogoje tega zakona, se prevedejo za stalne vojaške profesorje onega razreda, ki ustreza njih skupini položajne plače, katero so prejeli ob prevedbi. Nadalje napredujejo po odredbah tega zakona.

Člen 343.

Sedanji zdravniški in veterinarski pomočniki se prevedejo po odredbah tega zakona za zdravniške ali veterinarske pomočnike, in sicer v one razrede, ki ustrezajo: njih letom uradniške službe, skupini III. kategorije civilnih uradnikov in položajnim plačam, katere bodo imeli na dan prevedbe. Rang se šteje vsem od dne, ko so bili postavljeni za zdravniške ali veterinarske pomočnike, obdrže pa ono stopnjo osnovne plače, na kateri bodo na dan prevedbe, dokler ne izpolnijo pogojev za prevedbo na višjo stopnjo po odredbah člena 265. tega zakona. Za njih nadaljnje napredovanje se smatra čas, preslužen v poedinih skupinah dotične kategorije, za čas, preslužen v dotičnih razredih vojaških uradnikov, za katere se prevedejo, ko izpolnijo tudi ostale pogoje, določene s tem zakonom.

Dosedanji lekarnarski pomočniki se prevedejo za civilne uradnike v ustrežno skupino kategorije, v kateri so bili doslej.

Člen 344.

Sedanji vojaški pisarji se prevedejo po odredbah tega zakona za vojaške pisarje, in sicer v one razrede, ki ustrezajo njih letom uradniške službe, skupini III. kategorije civilnih uradnikov in položajnim plačam, katere bodo imeli na dan prevedbe.

Vsi oni vojaški pisarji, ki niso opravili izpita, predpisanega za vojaškega pisarja, ostanejo še nadalje s prejemki civilnega uradnika III. kategorije, dokler ne opravijo prej predpisanega izpita; ko preslužijo v IV. razredu štiri leta, napredujejo za vojaške pisarje III. razreda.

Za rang in stopnjo osnovne plače in nadaljnje napredovanje vojaških pisarjev veljajo odredbe člena 343. tega zakona.

Clen 345.

Sedanji arhivski uradniki pri vojski in mornarnici, ki so postali to iz aktivnih podčastnikov vojske in mornarnice in ki so opravili izpit, predpisan za vojaškega pisarja (arhivskega uradnika) ter žele biti prevedeni za vojaške pisarje, se prevedejo po odredbah tega zakona za vojaške pisarje IV. razreda s stopnjo osnovne plače, ustrezno letom službe, ki so jo prebili pri vojski in mornarnici kot arhivski uradniki. Nadalje napredujejo po odredbah tega zakona. Oni izmed teh arhivskih uradnikov, ki ne žele biti prevedeni za vojaške pisarje, in oni, ki niso opravili predpisanega izpita ali so bili sprejeti kot taki iz civilne službe, ostanejo še nadalje v službi kot civilni uradniki.

Clen 346.

Rezervni administrativni častniki ekonomske stroke vojske in mornarnice s pogoji iz člena 337. tega zakona se prevedejo za rezervne intendantske častnike s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli.

Rezervni administrativni častniki ostalih strok z dovršeno fakulteto ali z višjo strokovno šolo fakultetne veljave se prevedejo po odredbah tega zakona za rezervne častnike dotične stroke s činom in rangom, ki so ga dotlej imeli.

Rezervni administrativni častniki strok vojske in mornarnice, ki se po odredbah prvega in drugega odstavka tega člena ne prevedejo za rezervne častnike dotičnih strok in ki so bili prej častniki vrst vojske ali mornarnice, pa so bili prevedeni v administrativno stroko, se vrnejo kot rezervni častniki v svoje vrste vojske ali k mornarnici s činom in rangom, ki so ga imeli; vendar pa ostanejo še nadalje razporejeni za opravljanje administrativnih dolžnosti.

Vsi ostali rezervni administrativni častniki strok vojske in mornarnice se prevedejo postopno po izobrazbi in sposobnosti in po potrebi za rezervne vojaške uradnike ustreznih strok, in sicer razreda, ustreznega činu, ki ga imajo na dan prevedbe; ostale, ki nimajo izobrazbe in tudi ne sposobnosti, pa je razrešiti službe rezervnega administrativnega častnika.

Nadalje napredujejo rezervni častniki in rezervni vojaški uradniki po odredbah tega zakona.

Clen 347.

Rezervni tehnični poslovodje, ki izpolnjujejo pogoje tega zakona, se prevedejo za rezervne vojaško-tehnične uradnike dotične stroke ustreznega

razreda; vsi ostali, ki ne izpolnjujejo teh pogojev, pa se prevedejo za obveznike-mojstre po odredbah tega zakona.

Nadalje napredujejo rezervni vojaško-tehnični uradniki po odredbah tega zakona.

Clen 348.

Rezervni sanitetni in lekarnarski častniki, ki so napredovali v čine rezervnih častnikov po odredbah zakona o priznanju častniškega čina študentom medicine Đ. br. 13.113 z dne 26. julija 1928. in zakona o priznanju častniškega čina študentom farmacije Đ. br. 29.789 z dne 19. julija 1929., napredujejo po odredbah teh zakonov do vštetega čina kapetana I. razreda, nadalje pa napredujejo po odredbah tega zakona.

Clen 349.

Napredovanje v čin rezervnega podporočnika strok pri vojski in mornarnici in v IV. razred rezervnega nižjega vojaškega uradnika dotične stroke po odredbah tega zakona velja tudi za vse one dijake, ki bodo odsluževali rok, ko stopi ta zakon v veljavo, in za vse dijake-rezervne narednike in vodje, ki niso napredovali do dne, ko se razglasi ta zakon, v čin rezervnega častnika dotične stroke.

Clen 350.

Častnikom, ki so služili prej pri bivši ruski vojski, pa so se že sprejeli ali se sprejmejo v našo vojsko, se priznavajo vsa leta službe, ki so jih prebili kot aktivni častniki pri ruski vojski, in sicer tako za stopnjo osnovne plače kakor tudi za pokojnino, toda brez pravice do materialne odškodnine.

Clen 351.

Vsi častniki in vojaški uradniki, ki so dobili častniški čin ali zvanje vojaškega uradnika pred razglasitvijo tega zakona in ki se jim je odredila stopnja osnovne plače po odredbah prejšnjega zakona, obdrže to stopnjo osnovne plače, dokler ne izpolnijo pogoja iz člena 265. tega zakona za prevedbo na višjo stopnjo; ko pa ga izpolnijo, se vrši nadaljnje stopnjevanje po odredbah tega zakona. Vsem onim, ki se povišajo za častnike ali vojaške uradnike, ko stopi ta zakon v veljavo, se bodo odrejale stopnje osnovne plače po odredbah tega zakona.

Clen 352.

Doklada za zvanje po členu 9. zakona o povračilih ob selitvi in službenem potovanju častnikov, vojaških duhovnikov, uradnikov in ostalih uslužbencev pri vojski in mornarnici in o dokladah za zvanje, letanje in vkrcavanje prestane teči z dnem 1. oktobra tega leta; od tega dne je dajati doklado za čin in zvanje po členu 283. tega zakona.

Clen 353.

Doklada za častniško opremo in vojno opremo po členu 285. zakona o ustroju vojske in mornar-

nice iz leta 1923. prestane teči z dnem 1. oktobra tega leta vsem onim, ki jim gre od tega dne po odredbah člena 282. tega zakona specialna vojaška doklada; doklada za obleko pa se bo dajala še nadalje samo onim, ki jim gre po členu 284. tega zakona.

Vsem onim administrativnim častnikom strok in tehničnim poslovođjam pri zrakoplovstvu in mornarnici, ki nimajo po odredbah tega zakona pogójev za prevedbo za častnike, ampak se morajo prevesti za vojaške uradnike, je dajati doklado za častniško opremo in vojno opremo, ki so jo uživali po odredbah zakona o ustroju vojske in mornarnice iz leta 1923., do dne 1. januarja 1930.; od tega dne pa se bo dajala doklada za obleko samo onim, ki jim bo pripadala po členu 284. tega zakona.

Člen 354.

Kolikor se nanašajo odredbe člena 297. tega zakona na častnike, kaznovane z odstranitvijo iz službe, se morajo uporabljati na one, ki se kaznujejo s to kaznijo, ko stopi ta zakon v veljavo.

Člen 355.

Doslej upokojeni častniki, ki jim je po odredbah prejšnjega zakona dana pravica, nositi uniformo, obdrže to pravico, da ponosijo obleko, še za leto dni od dne, ko se razglasi ta zakon.

Člen 356.

Minister za vojsko in mornarnico se pooblašča, izvršiti po odredbah teh prehodnih odredb in ostalih odredb tega zakona kakor tudi po odredbah zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih vse prevedbe častnikov, uradnikov in ostalih oseb v službi pri vojski in mornarnici glede na njih kvalifikacijo, izobrazbo, sposobnost in dejansko službeno potrebo, in odrediti po letih častniške ali uradniške službe rang in stopnjo osnovne plače, kolikor ni to določeno s temi prehodnimi odredbami.

Te prevedbe se morajo izvršiti do dne 1. januarja 1930.

Člen 357.

Za izvrševanje tega zakona je pristojen minister za vojsko in mornarnico, ki uredi način, po katerem naj se izvršujejo njegove poedine odredbe, in upostavi ostala razmerja pri vojski in mornarnici, ustvarjena s tem zakonom.

Člen 358.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglasi v «Službenih Novinah»; s tem dnem prestanejo veljati zakon o ustroju vojske in mornarnice F. D. br. 33.150 z dne 9. avgusta 1923.* kakor tudi vse odredbe ostalih zakonov in uredb, ki bi nasprotovale odredbam tega zakona.

* Uradni list z dne 17. oktobra 1923., št. 329/96.

Našemu ministru za vojsko in mornarnico priporočamo, naj razglasi ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbje za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj postopajo po njem, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

Na Bledu, dne 6. septembra 1929.;

D. br. 36.400.

Aleksander s. r.

Minister
za vojsko in mornarnico,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
armijski general:
Stev. S. Hadžić s. r.

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general:
Peter Živković s. r.

Videl in pritisnil
državni pečat
čuvar državnega pečata,
minister pravde:

dr. M. Srškić s. r.

(L. S.)

192.

Mi

Aleksander I.,

po milosti božji in narodni volji
kralj Jugoslavije,

predpisujemo in proglašamo na predlog Našega ministra za vojsko in mornarnico po zaslišanju predsednika Našega ministrskega sveta

Zakon

o specialni dokladi stalnih vojaških profesorjev vojaške akademije, pomorske vojaške akademije in intendantske akademije.*

Člen 1.

Stalni vojaški profesorji dobivajo, dokler so v aktivni službi specialno mesečno doklado kakor profesorji srednjih šol po členu 89. zakona o srednjih šolah z dne 31. avgusta 1929., P. br. 19.311.

Ta specialna mesečna doklada se jemlje tudi v osnovo za izračun pokojnine po poslednjem odstavku člena 91. istega zakona.

Člen 2.

Za vse ostalo, kar se nanaša na postavitve, prejemke in doklade, napredovanje in upokojevanje stalnih vojaških profesorjev kot vojaških uradnikov, veljajo odredbe zakona o ustroju vojske in mornarnice D. br. 36.400 z dne 6. septembra 1929.

* «Službene Novine kraljevine Jugoslavije» z dne 5. decembra 1929., št. 287/CXVII.

Člen 3.

Specialna doklada po členu 1. tega zakona teče od dne 1. oktobra 1929.

Ta doklada se izplačuje v breme prihrankov po proračunu ministrstva za vojsko in mornarico za leto 1929./1930., ki se morajo takoj vnaprej izvesti tudi po kajigah, ko stopi ta zakon v veljavo. V ta namen se pooblašča minister za vojsko in mornarico, da sme vršiti virementiranje po vseh partijah osebnih razhodkov tega proračuna.

Člen 4.

Ta zakon stopi v veljavo z dnem, ko ga kralj podpiše, obvezno moč pa dobi, ko se razglasi v «Službenih Novinah».

Našemu ministru za vojsko in mornarico priporočamo, naj razglasi ta zakon, vsem Našim ministrom, naj skrbe za njegovo izvrševanje, oblastvom zapovedujemo, naj postopajo po njem, vsem in vsakomur pa, naj se mu pokoravajo.

V Beogradu, dne 28. novembra 1929.;

D. br. 43.214.

Aleksander s. r.

Minister za vojsko
in mornarico,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
armijski general:
Stev. S. Hadžić s. r.
Videl in pritisnil
državni pečat
čuvar državnega pečata,
minister pravde:
dr. M. Srškić s. r.

(L. S.)

Predsednik
ministrskega sveta,
minister
za notranje posle,
častni adjutant
Njegovega Veličanstva
kralja,
divizijski general:
Peter Živković s. r.

Razne objave iz «Službenih Novin».**Številka 59 z dne 14. marca 1930.:**

Ukaz Njegovega Veličanstva kralja z dne 17. februarja 1930.: Premeščeni so po službeni potrebi v dosedanji skupini dosedanje kategorije: Ružič Ante, višji šumarski svetnik v 5. skupini I. kategorije in sreski šumarski referent pri sreskem načelstvu v Mariboru, k sreskemu načelstvu v Karlovcu; Zržić Gustav, višji šumarski svetnik v 5. skupini I. kategorije in sreski šumarski referent pri sreskem načelstvu v Murski Soboti, k banski upravi primorske banovine v Splitu; Urbas Janko, višji šumarski svetnik v 4. skupini I. kategorije in oblastni šumarski referent pri bivšem velikem županu mariborske oblasti, za sreskega šumarskega referenta k sreskemu načelstvu v Mariboru.

Odlok namestnika ministra za gradbe, ministra brez portfelja, z dne 2. januarja 1930.: Premeščena sta poštna in telegrafska uradnika v 3. skupini

II. kategorije: k poštnemu in telegrafskemu uradu v Mariboru 1 Naglič Bernard od poštnega in telegrafskega urada v Trbovljah 2 (na prošnjo); k poštnemu in telegrafskemu uradu v Trbovljah 2 Leske Bogomir od poštnega in telegrafskega urada v Trbovljah 1 (po službeni potrebi).

Objava oddelka za davke ministrstva za finance z dne 7. februarja 1930.: «Sadjarsko in vrtnarsko društvo za Slovenijo» v Ljubljani je oproščeno plačevanja takse iz tar. post. 1. taksne tarife za vse vloge in prošnje, ki jih pošilja državnim oblastvom, razen v civilnih pravnih.

Številka 60 z dne 15. marca 1930.:

Odlok ministra za notranje posle z dne 4. marca 1930.: Postavljen je po službeni potrebi za upravnopisarniškega uradnika v 2. skupini III. kategorije ministrstva za notranje posle Česnik M. Pavel, orožniški narednik II. razreda celjske orožniške čete 8. orožniškega polka.

Odlok ministra za finance z dne 8. marca 1930.: Na Bledu se otvarja razdelek carinarnice I. vrste na Jesenicah, ki začne poslovati z dnem 1. aprila 1930. za dobo sezone. Opravljati mu bo izključno carinske posle, ki se nanašajo na potniški promet.

Objavi oddelka za davke ministrstva za finance z dne 25. in 26. februarja 1930.: Plačevanja takse iz tar. post. 1. taksne tarife sta oproščena za vse vloge in prošnje, ki jih pošiljata državnim oblastvom, razen v civilnih pravnih: 1.) «Aktioni odbor za podizanje spomenika kralju Petru I.» v Zagrebu; 2.) «Vinarsko društvo» v Mariboru.

Številka 61 z dne 17. marca 1930.:

Ukaz Njegovega Veličanstva kralja z dne 5. marca 1930.: Odlikovan je z redom sv. Save V. vrste Daneš-Gradiš Josip, član narodnega gledališča v Mariboru.

Odlok ministra za prosveto z dne 20. februarja 1930.: Postavljena je po službeni potrebi pri narodnem gledališču v Zagrebu za članico s pravicami uradnice v 3. skupini II. kategorije Mitrović Ančica, članica narodnega gledališča v Ljubljani, uradnica v isti skupini iste kategorije.

Objava oddelka za davke ministrstva za finance z dne 4. februarja 1930.: «Novosadska opšta zanatlijska zadruga za medusobno pomaganje u slučaju bolesti i smrti» s sedežem v Novem Sadu je oproščena plačevanja takse iz tar. post. 1. taksne tarife za vse vloge in prošnje, ki jih pošilja državnim oblastvom, razen v civilnih pravnih.

Številka 62 z dne 18. marca 1930.:

Ukaz Njegovega Veličanstva kralja z dne 2. marca 1930.: Ukaz z dne 20. marca 1927., s katerim je bil Gregorovič Mato, referent v 6. skupini I. kategorije pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru, postavljen za inspektorja v 5. skupini I. kategorije pri istem uradu,* je po razsodbi državnega sveta z dne 14. januarja 1930. razveljavljen.

* Uradni list 50 z dne 7. maja 1927.

Stevilka 62/XXII z dne 18. marca 1930.:

Naredba ministra za finance z dne 18. marca 1930., s katero se imenujejo člani disciplinskega sodišča v resortu ministrstva za finance. — Pri finančni direkciji dravske banovine so imenovani: iz I. kategorije vsi šefi odsekov; iz II. kategorije računski inšpektor Goričnik Fran in davčni kontrolor Starin Fran; iz III. kategorije glavna arhivarja Setina Fran in Megla Alojzij.

Stevilka 63 z dne 19. marca 1930.:

Odlok ministra za trgovino in industrijo z dne 7. marca 1930.: Sprejeta je ostavka, ki jo je podal na državno službo Bulajič Nikola, vršilec dolžnosti upravnika glavne podružnice Državne hipotekarne banke v Ljubljani in uradnik v 7. skupini I. kategorije.

Objave ministrstva za notranje posle: V državljanstvo kraljevine Jugoslavije so sprejeti: 1.) Turk Marija, šolska sestra v Ljubljani; 2.) Bevk Fran, poštni služitelj v Ljubljani; 3.) Rupska Marija, gospodinja v Mirni peči, skupno s štirimi maloletnimi otroki; 4.) Golob Jakob, rudarski nadzornik v Mežici, skupno z ženo Frančiško in maloletno hčerko Ano.

Stevilka 64 z dne 20. marca 1930.:

Ukaz Njegovega Veličanstva kralja z dne 12. februarja 1930.: Postavljeni so: za veterinarskega inšpektorja ministrstva za poljedelstvo v Beogradu v 4. skupini I. kategorije Korošec Anton, višji veterinarski svetnik banske uprave dravske banovine v Ljubljani v 5. skupini I. kategorije (po službeni potrebi); za višje veterinarske svetnike v 5. skupini I. kategorije na dosedanjih službenih mestih sreski

veterinarji v isti skupini iste kategorije pri sreskih načelstvih: v Litiji Demšar Ivan, v Novem mestu Stupar Josip, v Mariboru, desni breg, Miklavčič Peter, v Celju dr. Stegu Josip in Hrabalek Vojteh, v Ptuju Zavadalik Bohumil, na mejni veterinarski postaji na Rakeku Rebeck Pravdoslav, na mejni veterinarski postaji na Jesenicah Rihar Josip; za veterinarske svetnike v 6. skupini I. kategorije na dosedanjih službenih mestih sreski veterinarji v isti skupini iste kategorije pri sreskih načelstvih: v Ljubljani Čeh Josip, v Kamniku Rauter Josip, v Novem mestu Vandot Ivan, v Radovljici Zarnik Alojzij, v Brežicah Vizjak Janko, v Mariboru, levi breg, Škofič Peter, na Prevaljah Baš Fran, v Slovenjgradcu Peršuh Anton, v Ptuju dr. Jedlička Viljem, v Ljutomeru Škof Alojzij, ljutomersko-radgonskem s sedežem v Gornji Radgoni Lobnik Fran, v Dolnji Lendavi Sok Anton in šmarsko-rogaško-kozjanskem s sedežem v Kozjem Rihtarič Peter.

Odlok ministra za socialno politiko in narodno zdravje z dne 14. marca 1930.: Pomakujen je iz 9. skupine I. kategorije v pomožno 8. skupino I. kategorije dr. Vrtovec Josip, zdravnik zdravstvenega doma v Mariboru.

Odlok ministra za finance z dne 12. marca 1930.: Sprejeta je ostavka, ki jo je podal na državno službo Batagelj Ivan, pomožni geometer v 4. skupini II. kategorije pri katastrski upravi v Črnomlju.

Odlok ministra za finance z dne 12. marca 1930.: Premeščen je po službeni potrebi Prelovec Hinko, pomožni geometer v 4. skupini II. kategorije pri katastrski upravi v Celju, h katastrski upravi v Črnomlju.

